

ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2

ปัญญา กันเกตุ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
กันยายน 2558
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ ปัญญา ก้นเกตุ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชร สุนทรายุทธ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิชัย โกศัยยะวัฒน์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.คุณวุฒิ คนฉลาด)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชร สุนทรายุทธ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิชัย โกศัยยะวัฒน์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิมลรัตน์ จตุรานนท์)

คณะศึกษาศาสตร์ อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย)

วันที่ 28 เดือน กันยายน พ.ศ. 2558

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาจากรองศาสตราจารย์ ดร.ชร สุนทรายุทธ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และรองศาสตราจารย์ ดร.สุวิชัย โกศลยะวัฒน์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้และประสบการณ์อย่างกว้างขวางในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่งจึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.คุณวุฒิ คนฉลาด ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิมลรัตน์ จตุรานนท์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ทั้งท่านที่ได้ปรากฏนามในงานวิจัยและไม่ปรากฏนามในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ที่ได้ให้ความกรุณาและความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์ รวมทั้งคณะครูทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบแบบสอบถาม

ขอขอบพระคุณบุพการี และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจ คุณค่าและประโยชน์อันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาแก่บุพการีและบูรพาจารย์ ที่ได้กรุณาอบรมสั่งสอน ให้ความรักความเมตตา และประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย จนสามารถทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ปัญญา กั้นเกตุ

56950002: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: ปัจจัยที่ส่งผล/ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอน/ วิชาภาษาไทย/ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากระบี่ของ เขต 2

ปัญหา กันเหตุ: ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของ เขต 2 (FACTORS AFFECTING
LEARNING ACHIEVEMENT IN THAI SUBJECTS OF PRATHOMSUKSA 3 STUDENTS UNDER
THE OFFICE OF RAYONG PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 2) คณะกรรมการควบคุม
วิทยานิพนธ์: ธร สุนทรายุทธ, ปร.ค. สุวิชัย โกศัยยะวัฒน์, ปร.ค. 162 หน้า. ปี พ.ศ. 2558.

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และเพื่อสร้างสมการพยากรณ์ทำนาย
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
ได้แก่ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานสอนวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 86 คน
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 4 ระดับ จำนวน 62 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์
ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอย
พหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัย พบว่า

1. ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
โดยรวมพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย อยู่ในระดับพอใช้
2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแต่ละด้านกับผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านผู้บริหาร ด้านครู ด้านหลักสูตร
ด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ด้านเพื่อน ด้านครอบครัว และด้านการสอนซ่อมเสริม มีค่าสัมประสิทธิ์
สหสัมพันธ์ระหว่าง .216 ถึง .275 ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. การสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ปัจจัยด้านเพื่อนเป็นตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์
พหุคูณมีค่าเท่ากับ .275 ซึ่งเป็นค่าที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีอำนาจพยากรณ์ร้อยละ
7.5 และมีสมการสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในรูปสมการคะแนนดิบ ดังนี้

$$\hat{Y} = .578 + .418 (X_3)$$

56950002: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION: M.Ed. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORD: FACTORS AFFECTIVE ACHIEVEMENT OF LEARNING THAI SUBJECTS/ ACHIEVEMENT/RAYONG PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2 PUNYA GUNGATE: FACTORS AFFECTING LEARNING ACHIEVEMENT IN THAI SUBJECTS OF PRATHOMSUKSA 3 STUDENTS UNDER THE OFFICE OF RAYONG PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 2. ADVISORY COMMITTEE: DHORN SUNTRAYUTH, Ph.D., SUWICHAI KOSAIYAWAT, Ph.D. 162 P. 2015.

The purpose of this research were to study the factors that affected learning achievement in learning Thai subjects of Prathomsuksa 3 students under the Office of Rayong Primary Educational Service area 2, and to construct the equation to predict the learning achievement of Thai subjects of Prathomsuksa 3 students. The samples of the study were 86 Thai subject teachers in academic year 2557. The Instrument. was a rating scale questionnaire The statistical devices were mean, standard deviation, Pearson's Product Moment Correlation coefficient and stepwise multiple regression analysis

The findings were as follows:

1. The achievement of learning Thai subjects. of Prathomsuksa 3 students under the office of Rayong Primary educational service area 2. was at the average level.
2. Level of factors affective achievement by learning Thai subjects of Prathomsuksa 3 student under the office of Rayong Primary educational service area 2. On the whole and considering for each aspect were rated at moderate level.
3. The relationship between each factors with the achievement of learning Thai subjects of the students were found to be: Management, teacher, the curriculum, resources for teaching and learning, friend factor, family and Remedial Teaching factor. They were statistically significant at the .05 level
4. The factor that best predict the student learning achievement was friend factor with the coefficient value of .275 at the statistical significant of .05 level, it can predicted up to 7.5 percent. The raw scores equation of the prediction was;

$$\hat{Y} = .578 + .418 (X_3)$$

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	5
คำถามการวิจัย.....	5
สมมติฐานของการวิจัย	6
.....	
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	6
.....	
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
สภาพทั่วไปของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง	
เขต 2.....	11
.....	
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้	

ภาษาไทย.....	22
แนวคิดเกี่ยวกับการสอนภาษาไทย.....	28
จิตวิทยาการเรียนรู้ภาษาของเด็กระดับประถมศึกษา.....	36
แนวคิดเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	44
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย.....	50
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	87

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	93
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	93
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	94
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	95
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	97
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	97
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	99
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	100
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	100

.....	
ลำดับขั้นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	101
.....	
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	102
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	116
สรุปผลการวิจัย.....	117
อภิปรายผล.....	120
ข้อเสนอแนะ.....	130
บรรณานุกรม.....	133
ภาคผนวก.....	142
ภาคผนวก ก.....	143
ภาคผนวก ข.....	147
ภาคผนวก ค.....	155
ภาคผนวก ง.....	159
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	162

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับตามหลักสูตร	

	และส่งเสริมความสามารถด้านเทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้.....	14
2	กลยุทธ์ที่ 2 ปลุกฝังคุณธรรม ความเป็นไทย และวิถีชีวิตตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมและห่างไกล ยาเสพติด.....	16
3	กลยุทธ์ที่ 3 ขยายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึงครอบคลุมผู้เรียนให้ได้รับโอกาส ในการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ และลดอัตราการออกกลางคันให้เป็นศูนย์ โดยระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เข้มแข็ง.....	16
4	กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาคูครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ ให้สามารถจัดกิจกรรม การเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ.....	17
5	กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการตามแนวทางการกระจายอำนาจ ทางการศึกษา หลักธรรมาภิบาล เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน และความร่วมมือ กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา.....	20
6	คำถามพัฒนาการคิด.....	35
7	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	94
8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ ผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียน การสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของ เขต 2.....	102
9	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัจจัย และอันดับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของ เขต 2 โดยรวม.....	103

- 10 คำเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัจจัย และอันดับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์
ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 ด้านผู้บริหาร..... 104
- 11 คำเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัจจัย และอันดับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์
ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 ด้านครู..... 105

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
12 คำเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัจจัย และอันดับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 ด้านหลักสูตร.....	106
13 คำเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัจจัย และอันดับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 ด้านทรัพยากร เพื่อการเรียนการสอน.....	107
14 คำเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัจจัย และอันดับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 ด้านเพื่อน.....	108
15 คำเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัจจัย และอันดับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์	109

- ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 ด้านครอบครัว.....
- 16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัจจัย และอันดับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์
ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 ด้านการสอน
ซ่อมเสริม..... 110
- 17 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยแต่ละด้านกับส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์
ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2..... 111
- 18 ค่า *tolerance* และ *VIF* ของตัวแปรพยากรณ์..... 113
- 19 อำนาจพยากรณ์ของตัวพยากรณ์ และคัดเลือกตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุดจากปัจจัย
ทั้ง 7 ปัจจัยที่ใช้พยากรณ์ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชา
ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาของ เขต 2..... 113

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
20	การวิเคราะห์ความแปรปรวนในการพยากรณ์ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 จากปัจจัยต่าง ๆ.....
	114
21	ค่าสถิติของตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุดปัจจัยด้านหลักสูตร ที่ใช้พยากรณ์ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2.....
	114
22	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2.....
	160

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรม การงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนาระบวนการคิด วิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี และสุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตรจริง การอ่านออกเสียงคำ ประโยค การอ่านบทร้อยแก้ว คำประพันธ์ชนิดต่าง ๆ การอ่านในใจเพื่อสร้างความเข้าใจ และการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้ จากสิ่งที่อ่าน เพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน การใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน (หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551)

การจัดการศึกษาตามแนวหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เน้นความสำคัญพัฒนาผู้เรียนด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อพัฒนาคนให้มีความสมดุล โดยยึดหลักผู้เรียนสำคัญที่สุด ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ สถานศึกษามีหน้าที่จัดกิจกรรมการเรียน การสอนที่สนองแนวทางดังกล่าว โดยจัดให้ผู้เรียนเรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติ ฝึกปฏิบัติเน้น กระบวนการคิดให้เกิดความรู้อย่างต่อเนื่อง ผสมผสานสาระความรู้ต่าง ๆ ได้สมดุลกัน การจัด การเรียนการสอนวิชาภาษาไทย มุ่งเน้นให้ผู้เรียนฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียนให้ถูกต้อง คล่องแคล่ว โดยฝึกทักษะทั้ง 4 ด้าน ให้แม่นยำสัมพันธ์กัน รวมทั้งฝึกกระบวนการคิดควบคู่ไปด้วย สามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะบุคคล สามารถใช้ภาษา ได้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางภาษา มีความคิดวิจารณ์ญาณในการใช้ภาษา มีความตระหนักใน

ความสำคัญของภาษาไทย เห็นคุณค่าและความงามของภาษาและวรรณกรรมไทย มีนิสัยรักการอ่าน และใฝ่หาความรู้ด้วยตนเอง (สายัณห์ ฝาน้อย, 2553, หน้า 19)

การสอนภาษาไทยในปัจจุบันเปลี่ยนแนวคิดไปจากเดิมไม่เน้นการอ่านออกเขียนได้เพียงอย่างเดียว แต่จะเน้นการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ และใช้ภาษาในการแก้ปัญหาในการดำรงชีวิตและปัญหาของสังคมเน้นการสอนภาษาในฐานะเครื่องมือของการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง สามารถนำความรู้มาใช้ในการพัฒนาตนเอง นอกจากนั้นยังต้องสอนภาษาเพื่อพัฒนาความคิดผู้เรียนที่มีความคิดจะต้องมีประสบการณ์และประมวลคำมากพอที่จะสร้างความคิดลึกซึ้ง และคิดได้อย่างชาญฉลาดรอบคอบ ขณะเดียวกันการสอนภาษาไทยจะต้องเน้นการรักภาษาไทยในฐานะเป็นวัฒนธรรมและถ่ายทอดวัฒนธรรมที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์ในรูปของหลักภาษา ซึ่งเป็นกฎเกณฑ์การใช้ภาษาวรรณคดีและวรรณกรรมผู้เรียน จะต้องมียุทธศาสตร์การใช้ภาษาได้ถูกต้อง สละสลวย ตามหลักภาษาอ่านวรรณคดีที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์และสั่งสมมายาวนาน และอ่านวรรณกรรมต่าง ๆ เพื่อศึกษาเรื่องราวของชีวิตที่จะทำให้ชีวิตทัศน์และโลกทัศน์ของผู้อ่านกว้างขวางขึ้น เข้าใจสภาพสังคมและวัฒนธรรมทั้งในอดีตปัจจุบันและสังคมในอนาคต รวมถึงการศึกษาภูมิปัญญาทางภาษาในท้องถิ่นต่าง ๆ (เกล้า จักทอน, 2553, หน้า 1)

สำหรับการสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษาเน้นครูผู้สอนจะต้องหาวิธีการ เพื่อให้เด็กที่อยู่ในวัย 6-12 ปี ได้พัฒนาทักษะภาษาไทยเพื่อให้เขามีความรู้ด้านหลักเกณฑ์ทางภาษาตระหนักถึงการใช้ภาษาที่ถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล มีทักษะการคิดและการใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสาร ตลอดจนรู้จักแสวงหาสิ่งจำเป็นในชีวิตอย่างมีวิจารณญาณ ส่งผลให้เกิดเจตคติที่ถูกต้องต่อการเรียนภาษาและวรรณคดี เมื่อเป็นเช่นนี้จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูภาษาไทยควรจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในตัวผู้เรียน นอกเหนือจากความรู้ด้านวิชาการและเทคนิควิธีในการสอน ทั้งนี้เพราะความรู้เกี่ยวกับเด็กประถมศึกษาจะเป็นข้อมูลเบื้องต้นให้ครูภาษาไทยสามารถจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ ได้เหมาะสมกับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล (อัจฉรา ชิวพันธ์, 2553, หน้า 56)

หลักการสำคัญประการหนึ่งของการประกันคุณภาพการศึกษาก็คือ การแสดงถึงภาระรับผิดชอบ (Accountability) ซึ่งตรวจสอบได้ ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ร่วมกันกำหนดคำรับรองในการปฏิบัติราชการของส่วนราชการประจำปีงบประมาณ โดยกำหนดเป้าหมาย และจุดเน้นที่ต้องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รวมทั้งความสามารถในการคิดของผู้เรียนให้สูงขึ้น โดยหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดเกณฑ์สำหรับการจบการศึกษาว่า

นอกจากผู้เรียนได้เรียนรายวิชาพื้นฐาน รายวิชากิจกรรมเพิ่มเติมตามโครงสร้างเวลาเรียน และผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนดแล้ว ผู้เรียนต้องมีผลการประเมิน การอ่าน คิดวิเคราะห์ เขียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในระดับผ่านเกณฑ์การประเมินที่สถานศึกษากำหนด ประกอบกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำประกาศเรื่อง แนวปฏิบัติในการยกระดับคุณภาพนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกาศ ณ วันที่ 18 เมษายน พ.ศ. 2557 ลงนามโดยเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (นายอภิชาติ จีระวุฒิ) สำนักทดสอบทางการศึกษา ได้ดำเนินการจัดทำแบบทดสอบวัดความสามารถพื้นฐานสำคัญ 3 ด้าน คือ ด้านภาษา (Literacy) ด้านคำนวณ (Numeracy) และด้านเหตุผล (Reasoning abilities) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นความสามารถที่ตกผลึก (Crystallization) จากการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นความสามารถพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ของนักเรียนในระดับสูงขึ้นไป (สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2557, หน้า 1)

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีความสำคัญต่อการวิจัย ทั้งนี้เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยวัดความสามารถพื้นฐานสำคัญ 3 ด้าน คือ ด้านภาษา (Literacy) ด้านคำนวณ (Numeracy) และด้านเหตุผล (Reasoning abilities) ซึ่งถือเป็นความสามารถพื้นฐานเบื้องต้นสำคัญที่ใช้ในการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น และยังสะท้อนไปสู่การยกระดับผลการประเมินระดับชาติ (O-NET) และนานาชาติ (PISA) ผลการประเมินที่ได้จะเป็นข้อมูลสำคัญที่สะท้อนคุณภาพการดำเนินงานการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำเป็นต้องมีข้อมูลผลการเรียนรู้ ไปเตรียมความพร้อมของผู้เรียน และเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวม เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการกำหนดนโยบาย กำหนดยุทธศาสตร์ แผนการศึกษาของชาติ ระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับสถานศึกษา มีคุณภาพมาตรฐานระดับสากล บนพื้นฐานของความเป็นไทย ให้นักเรียนได้รับการพัฒนาศักยภาพสูงสุดในตน มีความรู้และทักษะที่แข็งแกร่งและเหมาะสม เป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้ระดับสูงขึ้นไป และการดำรงชีวิตในอนาคต (สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2557, หน้า 2)

จากผลการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพของโรงเรียน โดยพิจารณาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน พบว่า มีปัจจัย 6 ด้านที่ส่งผลต่อคุณภาพของโรงเรียน ประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านระบบบริหารการศึกษา ได้แก่ หลักสูตร

การนิเทศ การติดตามผล และงบประมาณ 2) ปัจจัยด้านผู้บริหาร ได้แก่ การปฏิบัติของผู้บริหาร ความสัมพันธ์กับคนอื่น วย ประสิทธิภาพ วุฒิ และวาระของการดำรงตำแหน่ง 3) ปัจจัยด้านครู ได้แก่ คุณลักษณะของครู ภารกิจของครู การปฏิบัติหน้าที่ ขวัญและกำลังใจ 4) ปัจจัยด้านชุมชน ได้แก่ ความเจริญแบบเมือง ท่าเลที่ตั้งของโรงเรียน บทบาทของผู้นำชุมชน การให้ความร่วมมือแก่โรงเรียน 5) ปัจจัยด้านผู้ปกครองนักเรียน ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจ ทิศนะทางการศึกษา และอนาคตของบุตร ลักษณะการประกอบอาชีพ และ 6) ปัจจัยด้านการสอนและการประเมินผล ได้แก่ ความพร้อมและความสนใจของครูผู้สอน วิธีสอน เนื้อหาที่สอน การใช้เวลาในการสอน และการวัดผล (พรทิพย์ สระบงกช, 2544, หน้า 2) พรทิพย์ สระบงกช (2544) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านทรัพยากร ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก และปัจจัยด้านชุมชน ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออยู่มาก มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระของ เขต 2 มีภารกิจหลักในการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัด มีความมุ่งมั่นที่จะเป็นองค์กรที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง และมีความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามภารกิจให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ ที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ โดยน่านโยบายและจุดเน้นสำคัญตามกลยุทธ์หลักของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นแนวทางดำเนินงาน ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ความรู้ ความสามารถของครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษา สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระของ เขต 2 ยังมีปัญหาทางด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย จากหลายปัจจัย เช่น ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน รวมทั้งปัญหาการย้ายถิ่นของนักเรียนที่เป็นคนไทยและการมีเด็กต่างด้าว อีกทั้งกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ยังไม่มีรูปแบบที่แน่นอน ซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่งผลต่อการบริหารจัดการการศึกษาทั้งในด้านการจัดการเรียนการสอน ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย เพราะทำให้นักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ การเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นรากฐานสำคัญในการเรียนรู้วิชาต่าง ๆ และเชื่อมโยงสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนั้นการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอน จำเป็นต้องมุ่งเน้นความสามารถทางด้านภาษาไทยของนักเรียนทุกคนอย่างทั่วถึง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระของ เขต 2, 2557 ก)

จากสภาพและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของ เขต 2 เนื่องจากนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยต่ำกว่าการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงศึกษาปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ปัจจัยด้านเพื่อน ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านการสอนซ่อมเสริมที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย เพื่อให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยสูงขึ้น และส่งผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้เพิ่มขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ปัจจัยด้านเพื่อน ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านการสอนซ่อมเสริม กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของ เขต 2
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ปัจจัยด้านเพื่อน ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านการสอนซ่อมเสริมกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของ เขต 2
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของ เขต 2 จากปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ปัจจัยด้านเพื่อน ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านการสอนซ่อมเสริม

คำถามการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของ เขต 2 อยู่ในระดับใด
2. ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ปัจจัยด้านเพื่อน ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านการสอนซ่อมเสริมที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของ เขต 2 อยู่ในระดับใด

3. ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านทรัพยากร เพื่อการเรียนการสอน ปัจจัยด้านเพื่อน ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านการสอนซ่อมเสริม มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 หรือไม่

4. ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อ การเรียนการสอน ปัจจัยด้านเพื่อน ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านการสอนซ่อมเสริม สามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 ได้หรือไม่

สมมติฐานของการวิจัย

1. ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อ การเรียนการสอน ปัจจัยด้านเพื่อน ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านการสอนซ่อมเสริม มีความสัมพันธ์ในทางบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2

2. ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อ การเรียนการสอน ปัจจัยด้านเพื่อน ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านการสอนซ่อมเสริม สามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 ได้

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 ซึ่งจะนำผลการวิจัยไปปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดคุณภาพในโรงเรียน

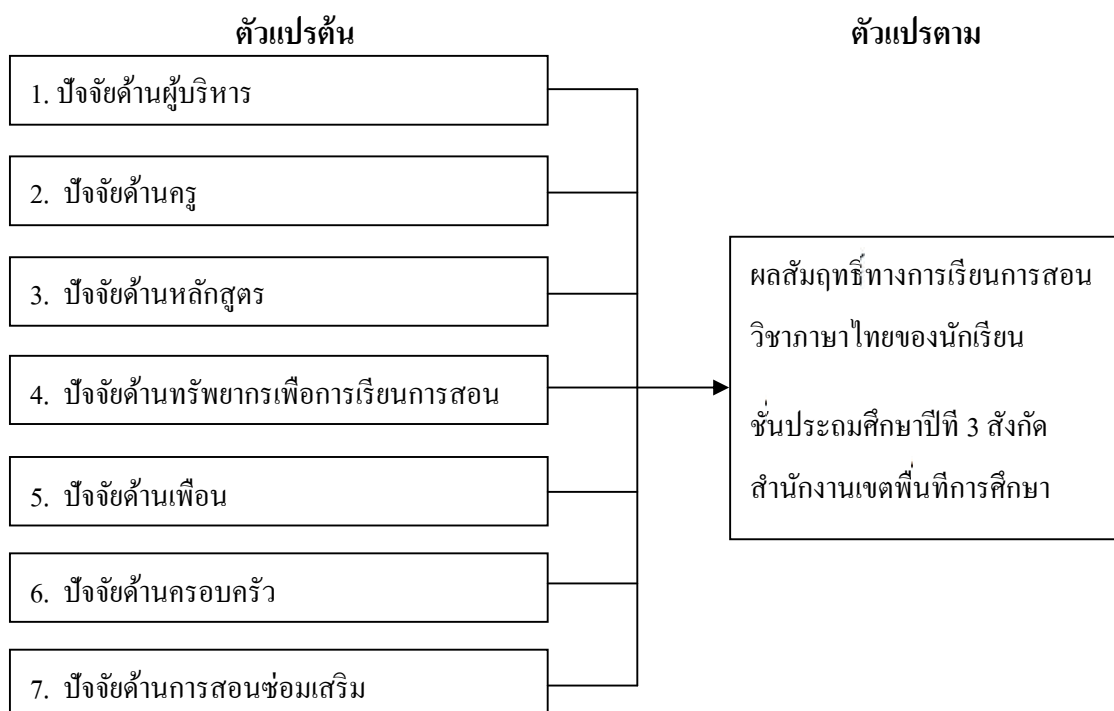
2. เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย แนวทาง และมาตรการ ในการปฏิบัติเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างชัดเจนยิ่งขึ้นต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชา ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ะของ เขต 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแนวคิด ทฤษฎี และผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องมาประยุกต์เป็นกรอบแนวคิดสำหรับการวิจัย ดังนี้

1. การกำหนดกรอบของปัจจัยที่นำมาศึกษาได้ศึกษาจากแนวคิดของบลูม (Bloom, 1976, p. 139) กล่าวถึงสิ่งที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แนวคิดของฮาวิกเอิร์ทและนิวกราเทน (Harvighurs & Neugraten, 1969, p. 159 อ้างถึงใน เกตุ จักทอน, 2553) เกี่ยวกับตัวบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แนวคิดของเพรสคอร์ท (Prescott, 1961, pp. 17-64) ได้สรุปองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และจากผลการวิจัยของพรทิพย์ สระบงกช (2544) เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า มีปัจจัย 6 ด้าน ที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา ผู้วิจัยได้แนวคิดและผลการวิจัยดังกล่าวมา กำหนดปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 2 โดยมีปัจจัย 7 ด้าน คือ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ปัจจัยด้านเพื่อน ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านการสอนซ่อมเสริม

2. การกำหนดกรอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดว่าเป็นพื้นฐานที่จำเป็น จึงได้ศึกษาค้นคว้าหลักสูตรการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล และผลการทดสอบทางการศึกษาวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 2 ซึ่งนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 2 ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับ ปัจจัย 7 ด้าน คือ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ปัจจัยด้านเพื่อน ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านการสอนซ่อมเสริม

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานสอนวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 108 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานสอนวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 2 ปีการศึกษา 2557 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) ซึ่งได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามสัดส่วนอำเภอที่ตั้งและขนาดโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 2 จำนวน 86 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ประกอบด้วย

- 3.1.1 ปัจจัยด้านผู้บริหาร
- 3.1.2 ปัจจัยด้านครู
- 3.1.3 ปัจจัยด้านหลักสูตร
- 3.1.4 ปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน
- 3.1.5 ปัจจัยด้านเพื่อน
- 3.1.6 ปัจจัยด้านครอบครัว
- 3.1.7 ปัจจัยด้านการสอนซ่อมเสริม

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 2

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทั้งระดับ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ปีการศึกษา 2557 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของ เขต 2

2. ปัจจัยด้านผู้บริหาร หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการ มีภาวะผู้นำ มีมนุษยสัมพันธ์สูง และมีวิสัยทัศน์ มีคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคม ตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับ ผู้บริหารสนับสนุนจัดทำแผนงานในการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้กับนักเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ให้กำลังใจ ให้คำปรึกษาแนะนำและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจกระบวนการทัศน์ใหม่ จัดหาสื่อและพัฒนาหลักสูตรให้มีความหลากหลายโดยใช้เทคโนโลยี และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดการเรียนรู้

3. ปัจจัยด้านครู หมายถึง บุคลากรที่ทำหน้าที่สอน เป็นผู้มีคุณวุฒิ และวางแผนการใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ เป็นผู้ปฏิบัติการใช้เทคนิคการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ ดำเนินการวัดผลประเมินผลการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล

4. ปัจจัยด้านหลักสูตร หมายถึง การจัดประสบการณ์ของผู้เรียนโดยตรง ส่งเสริมความรู้ความสามารถของผู้เรียน ส่งเสริมความประพฤติทักษะและเจตคติในอันที่จะอยู่ร่วมกันในสังคม เป็นแนวทางกำหนดการจัดการศึกษาที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตนเอง นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เหมาะสมในการดำรงชีวิตสังคมอย่างมีความสุข และได้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์สู่สาธารณชน

5. ปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน หมายถึง เอกสาร สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ นวัตกรรมและเทคโนโลยีต่าง ๆ รวมถึงสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียนที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่มีอยู่เพียงพอต่อจำนวนผู้เรียน เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นแรงใจส่งผลต่อความต้องการศึกษาของผู้เรียน ผ่านการวิเคราะห์คุณภาพมาตรฐาน และการหาประสิทธิภาพจากผู้สอน และสามารถพัฒนาการเรียนรู้อันดีของผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

6. ปัจจัยด้านเพื่อน หมายถึง บุคคลที่มีอิทธิพลในการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากเรื่องที่เรียน ช่วยส่งเสริมแรงบันดาลใจให้นักเรียนต้องการเรียนรู้เพิ่มขึ้น พฤติกรรมของบุคคลที่มีผลต่อการเรียนรู้เป็นกำลังใจสำคัญต่อการเรียนรู้ ช่วยเกื้อหนุนตามวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาความรู้ และเปลี่ยนแปลงทัศนคติ บุคลิกภาพ คุณธรรม การกระตุ้นความคิดจาก

ประสบการณ์ใหม่ ๆ

7. ปัจจัยด้านครอบครัว หมายถึง ผู้ปกครองที่ดูแลผู้เรียนมีอิทธิพลต่อผู้เรียนในการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ สนับสนุนการเรียนรู้ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาความรู้ บุคลิกภาพ คุณธรรม เป็นกำลังใจสำคัญในการยอมรับและชมเชยเอาใจใส่ตามบทบาทและหน้าที่ต่อการเรียนรู้และพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้เรียน

8. ปัจจัยด้านการสอนซ่อมเสริม หมายถึง การสอนเป็นกรณีพิเศษนอกเหนือไปจากการสอนตามแผนการสอนปกติ เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนที่ประสบปัญหาในการเรียนหรือเสริมทักษะต่าง ๆ หรือเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถทางการเรียนยิ่งขึ้น เรียนทันเพื่อนและพัฒนาได้เต็มความสามารถของแต่ละบุคคลส่งต่อผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้น

9. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2

10. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 หมายถึง การจัดแบ่งเขตพื้นที่การศึกษาการปกครองที่จัดแบ่งโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อจัดระบบและกระจายอำนาจการจัดการศึกษาในประเทศไทยให้ครอบคลุมมากขึ้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 ครอบคลุมสถานศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอแกลง อำเภอวังจันทร์ และอำเภอเขาชะเมา มีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 88 โรงเรียน แบ่งออกเป็น 6 เครือข่ายการศึกษา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศและต่างประเทศ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการวิจัยและได้สรุปประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. สภาพทั่วไปของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2
2. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
3. แนวคิดเกี่ยวกับการสอนภาษาไทย
4. จิตวิทยาการเรียนรู้ภาษาของเด็กระดับประถมศึกษา
5. แนวคิดเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
6. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สภาพทั่วไปของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2

โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 มีการจัดการศึกษา ตั้งแต่ระดับการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 มีจำนวน 88 โรงเรียน ในพื้นที่ 3 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอแกลง อำเภอวังจันทร์ และอำเภอเขาชะเมา แบ่งออกเป็น 6 เครือข่ายการศึกษา คือ เครือข่ายการศึกษา อริยมงคล เครือข่ายการศึกษาแกลงบูรพา เครือข่ายการศึกษากรมหลวงชุมพร เครือข่ายการศึกษาสุนทร ภู่ เครือข่ายการศึกษาวังจันทร์ และเครือข่ายการศึกษาเขาชะเมา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2, 2557 ก)

บริบททางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2

การจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 เป็นการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ และพันธกิจที่กำหนด โดยใช้แผนปฏิบัติการประจำปี เป็นกรอบการดำเนินงานและขับเคลื่อนการบริหารจัดการศึกษา สอดคล้องกับนโยบาย จุดเน้นของ

กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่มุ่งเน้นการบริหารยุทธศาสตร์แบบองค์รวมเชิงบูรณาการ โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อใช้เป็นแนวทางการพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 2 การนำส่งบริการการศึกษาที่มีคุณภาพมาตรฐานสู่สังคม อันจะเป็นการสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีความสุขยั่งยืน สู่เป้าหมายสุดท้าย คือ การพัฒนาให้นักเรียนได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพตามศักยภาพอย่างเท่าเทียมกัน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 2, 2557 ก)

การพัฒนาการศึกษา ปีงบประมาณ พ.ศ. 2557

แนวทางการปฏิบัติงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 2 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 2, 2557 ก)

1. ภาพลักษณ์ของเคีกระยะของ 2 “กตัญญู รุ้หน้าที่ มีปัญญา รักษาวินัย”
2. การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ
 - 2.1 นโยบาย “แท็บเล็ต (Tablet)”
 - 2.2 นโยบาย “อาเซียน (ASEAN)”
3. นโยบายสู่ความเป็นเลิศ
 - 3.1 ผลการสอบ โอเน็ต (O-NET) 5 กลุ่มสาระหลัก ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50
 - 3.2 นักเรียนอ่านออก เขียนได้ทุกคน ภายในปีการศึกษา 2556

การกำหนดทิศทางการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นกรอบการขับเคลื่อนการบริหารจัดการ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

วิสัยทัศน์

“สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 2 เป็นผู้นำแห่งนวัตกรรมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต ผู้เรียนมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน สืบสานเอกลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่น สู่วิถีชีวิตพอเพียง”

พันธกิจ

1. ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง และพัฒนาสู่มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพ
2. ส่งเสริม สนับสนุน พื้นฟู อนุรักษ์สืบสานเอกลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่น
3. สร้างและพัฒนาระบบบริหารจัดการที่มุ่งผลสัมฤทธิ์

4. พัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างมืออาชีพ
 5. สร้างความเข้มแข็งขององค์กรและสถานศึกษา เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน
- ค่านิยมองค์กร**

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 มุ่งมั่นที่จะเป็นผู้นำแห่งนวัตกรรมจัดการศึกษาตามภารกิจ ให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ บนภาพลักษณ์ของเด็กะของ 2 “กตัญญู รู้หน้าที่ มีปัญญา รักษาวินัย”

เป้าประสงค์

1. ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเท่าเทียมทั่วถึงและเสมอภาค
2. ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ และมีสมรรถนะตามมาตรฐานหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. ผู้เรียนมีความภูมิใจในความเป็นไทย รักถิ่นฐาน เห็นคุณค่า ร่วมสืบสานและอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น
4. ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ ความสามารถ และทักษะตามมาตรฐานวิชาชีพ
5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐาน
6. สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีคุณภาพ น่าดู น่าอยู่ น่าเรียน
7. สถานศึกษาทุกแห่งได้รับการรับรองคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาจาก สมศ.

เป้าหมาย

1. สถานศึกษาได้รับการส่งเสริม พัฒนาระบบการวางแผน และระบบการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ
2. นักเรียนได้รับการพัฒนาคุณภาพอย่างเต็มตามศักยภาพ ใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการที่เหมาะสมกับบริบทโรงเรียน
3. สนับสนุน ส่งเสริม พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ
4. สถานศึกษาได้รับการประกันคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน
5. กำกับ นิเทศและติดตาม ทบทวนภารกิจผลการดำเนินงาน ปรับทิศทางการดำเนินงานและขยายผลรูปแบบการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพให้ครอบคลุมสถานศึกษาทุกแห่ง

กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับตามหลักสูตรและส่งเสริมความสามารถด้านเทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้

กลยุทธ์ที่ 2 ปกป้องคุณธรรม ความเป็นไทย และวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงความรับผิดชอบต่อสังคม และสิ่งแวดล้อมและห่างไกลยาเสพติด

กลยุทธ์ที่ 3 ขยายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึงครอบคลุมผู้เรียนให้ได้รับโอกาสในการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ และลดอัตราการออกกลางคันให้เป็นศูนย์ โดยระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เข้มแข็ง

กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ ให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ

กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการตามแนวทางการกระจายอำนาจทางการศึกษา หลักธรรมาภิบาล เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนและความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา

ตัวชี้วัด/ ค่าเป้าหมาย

การคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ และทักษะการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ อย่างน้อย 2 ภาษา ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ เหมาะสมตามช่วงวัย	สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตร และจัดการเรียนการสอนโดยเน้น ให้นักเรียนเกิดทักษะชีวิต สามารถคิดวิเคราะห์หาคิด สร้างสรรค์ และทักษะการสื่อสาร โดยกระตุ้น/ เปิดโอกาสให้ นักเรียน ได้แสดงออกและพัฒนา เต็มตามศักยภาพทั้งใน/ นอกห้องเรียน	การพัฒนาผู้เรียนตามนโยบาย ในการปฏิรูปการศึกษาใน ทศวรรษที่ 2 (พ.ศ. 2552-2561) ระดับ 5
	- สนับสนุน ส่งเสริม และพัฒนา การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเพื่อการจัดการเรียนการสอน	- ร้อยละ 100 ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสนับสนุนคอมพิวเตอร์ พกพาได้รับการพัฒนาศักยภาพ
	- สนับสนุน ส่งเสริม และพัฒนาการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการจัดการเรียนการสอน	- ร้อยละ 100 ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับเครื่องคอมพิวเตอร์ พกพาเพื่อการศึกษา

ตารางที่ 2 กลยุทธ์ที่ 2 ปลุกฝังคุณธรรม ความเป็นไทย และวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมและห่างไกลยาเสพติด (สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2, 2557 ข, หน้า 21)

จุดเน้น	มาตรการ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
1. นักเรียนระดับประถมศึกษา ใฝ่เรียนรู้ใฝ่ดีและอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้	- ส่งเสริมและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้ผู้เรียน มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์	- ร้อยละ 95 ของนักเรียนที่มี จิตสำนึกและค่านิยม ชี้อัตถ์ สุจริต และถูกต้องชอบธรรม
2. นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีทักษะการแก้ปัญหา และอยู่อย่างพอเพียง	ใฝ่เรียนรู้ ใฝ่ดี และอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้ มีทักษะการแก้ปัญหา และอยู่อย่างพอเพียง มีความมุ่งมั่น	

ในการศึกษา และการทำงาน
สามารถปรับตัวเข้ากับพหุวัฒนธรรม
บนพื้นฐาน วัฒนธรรมที่คิงาม
ของไทย

ตารางที่ 3 กลยุทธ์ที่ 3 ขยายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึงครอบคลุมผู้เรียนให้ได้รับโอกาส
ในการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ และลดอัตราการออกกลางคันให้เป็นศูนย์ โดยระบบ
ดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เข้มแข็ง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา
เขต 2, 2557 ข, หน้า 21)

จุดเน้น	มาตรการ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
1. เด็กพิการได้รับการพัฒนา ศักยภาพเป็นรายบุคคล ด้วยรูปแบบที่หลากหลาย	- ส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนา สมรรถภาพเด็กพิการเป็นรายบุคคล	- ร้อยละ 90 ของเด็กพิการ ผ่านเกณฑ์การพัฒนา สมรรถภาพตามแผนการศึกษา เฉพาะบุคคล
2. เด็กด้อยโอกาสได้รับโอกาส ทางการศึกษาที่มีคุณภาพตาม มาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตร และอัตลักษณ์แห่งตน	- เพิ่มและกระจายโอกาส ให้ประชาชนวัยเรียนทุกคนได้รับ การศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพ	- ร้อยละ 100 ของผู้เรียนต่อ ประชากรวัยเรียนที่ได้รับ การศึกษา - อัตราการออกกลางคันลดลง ร้อยละ 0.2
3. นักเรียนที่เรียนภายใต้การจัด การศึกษาโดยครอบครัว สถานประกอบการ องค์กรเอกชน และสถานศึกษาทางเลือก ได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพ		

ตารางที่ 3 (ต่อ)

จุดเน้น	มาตรการ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
4. นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ได้รับการส่งเสริมให้มีความเป็น เลิศด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี พื้นฐานคณิตศาสตร์ ภาษา กิฬา ดนตรี และศิลปะ	- เสริมสร้างที่มีความสามารถพิเศษ ให้ได้รับการพัฒนาเต็มตาม ศักยภาพ	- ระดับความสำเร็จของ การพัฒนาผู้มีความสามารถ พิเศษด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ระดับ 5
5. เด็กกลุ่มที่ต้องการการคุ้มครอง	- เสริมสร้างระบบดูแลช่วยเหลือ	- ร้อยละ 20 ของคดีเด็กและ

และช่วยเหลือเป็นกรณีพิเศษ	นักเรียนที่มีประสิทธิภาพ โดยเน้น	เยาวชนที่ถูกดำเนินคดี
ได้รับการคุ้มครองและช่วยเหลือ	เด็กกลุ่มที่ต้องการการคุ้มครอง	โดยสถานพินิจและคุ้มครอง
เยียวอาศัยรูปแบบที่หลากหลาย	และช่วยเหลือเป็นกรณีพิเศษ	เด็กและเยาวชนลดลง
		- ร้อยละ 20 ของนักเรียนที่มี
		พฤติกรรมเสี่ยงต่อ
		สารเสพติดลดลง

ตารางที่ 4 กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ ให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2, 2557 ข, หน้า 22)

จุดเน้น	มาตรการ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
1. ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาคณะเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนและพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและประชาคมโลก	- เร่งรัดให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยวิธีการที่หลากหลาย	- ร้อยละ 100 ของครูที่ได้รับการพัฒนา มีคุณภาพด้านการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน - ร้อยละ 100 ของบุคลากรทางการศึกษาที่ได้รับการพัฒนาสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตารางที่ 4 (ต่อ)

จุดเน้น	มาตรการ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
2. ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ ความสามารถตามมาตรฐานที่กำหนด และสามารถจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลให้นักเรียนพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ	- พัฒนาครูด้านกระบวนการคิดด้วยวิธีการหลากหลาย - พัฒนาครูด้านทักษะการวัดผลประเมินผลการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน	- ร้อยละ 100 ของครูที่ผ่านการพัฒนากระบวนการคิด - ร้อยละ 80 ของครูที่ได้รับพัฒนาการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร

3. ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถใช้ภาษาอังกฤษและภาษาของประเทศสมาชิกอาเซียนในการสื่อสารอย่างน้อย 1 ภาษา	- เร่งรัด พัฒนา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้ได้รับการเตรียมความพร้อมด้านภาษา สังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมของประเทศอาเซียนเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	การศึกษาขั้นพื้นฐาน - ร้อยละ 100 ของครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการเตรียมความพร้อมด้านภาษา สังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมของประเทศอาเซียนเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
4. ครูและบุคลากรทางการศึกษามีทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้	- พัฒนาครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาให้สามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ - พัฒนาครูผู้สอนในชั้นที่ได้รับ การจัดสรรเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาให้ได้รับการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนด้วยคอมพิวเตอร์พกพา	- ร้อยละของครูผู้สอนในชั้นที่ได้รับจัดสรรเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาได้รับการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนด้วยคอมพิวเตอร์พกพา - ร้อยละ 80 ของครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาที่ได้รับการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้
5. ครูและบุคลากรทางการศึกษามีขวัญกำลังใจในการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานคุณวุฒิ	- ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้พัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย	- ร้อยละ 80 ของครูและบุคลากรทางการศึกษาได้พัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพ

ตารางที่ 4 (ต่อ)

จุดเน้น	มาตรการ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
6. ครูและบุคลากรทางการศึกษามีขวัญกำลังใจ ได้รับการจูงใจในการพัฒนาผู้เรียนเต็มศักยภาพ	- ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามี มีขวัญกำลังใจ และมุ่งมั่นตั้งใจในการปฏิบัติงานเต็มศักยภาพ	- ร้อยละ 100 ของครูและบุคลากรทางการศึกษามุ่งมั่นตั้งใจในการปฏิบัติงานเต็มศักยภาพ
7. ครูและบุคลากรทางการศึกษามีผลงานการสอนที่แสดงศักยภาพ	- ส่งเสริมครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็มืออาชีพ	- ร้อยละ 100 ของครูมีผลงานการสอนที่แสดงศักยภาพ

การสอนอย่างมืออาชีพ เป็นเชิง ประจักษ์ และได้รับการเชิดชู เกียรติอย่างเหมาะสม		การสอนอย่างมืออาชีพ
8. ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณตามมาตรฐาน วิชาชีพ	- พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ให้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามมาตรฐานวิชาชีพ	- ร้อยละ 100 ของครู และบุคลากรทางการศึกษา มีคุณธรรม จริยธรรมและ จรรยาบรรณตามมาตรฐาน วิชาชีพ
9. ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีจิตวิญญาณและอุดมการณ์ ที่มุ่งมั่นพัฒนาการศึกษาของชาติ และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่สังคม	- ยกระดับจิตวิญญาณ และอุดมการณ์ ครูและบุคลากรทาง การศึกษา เพื่อให้เป็นแบบอย่างที่ดี แก่สังคม	- ร้อยละ 100 ของครู และบุคลากรทางการศึกษา มีคุณธรรม จริยธรรมและ จรรยาบรรณตามมาตรฐาน วิชาชีพ
10. ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีทักษะในการเข้าถึงและดูแล ช่วยเหลือนักเรียน	- พัฒนาและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีทักษะในการเข้าถึงและดูแล ช่วยเหลือนักเรียน	- ร้อยละ 100 ของครู และบุคลากรทางการศึกษา สามารถส่งเสริมการจัดระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่าง มีประสิทธิภาพ

ตารางที่ 5 กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการตามแนวทางการกระจายอำนาจ
ทางการศึกษา หลักธรรมาภิบาล เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน และความร่วมมือ
กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา (สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2, 2557 ข, หน้า 23)

จุดเน้น	มาตรการ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
1. สถานศึกษาที่ไม่ผ่านการรับรอง คุณภาพภายนอก และที่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ	- ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนา สถานศึกษาที่ไม่ผ่านการรับรอง คุณภาพภายนอก จัดทำแผน พัฒนา	- ร้อยละ 100 ของสถานศึกษา ที่ไม่ผ่านการรับรองคุณภาพ ภายนอก มีแผนพัฒนาการศึกษา

<p>นักเรียนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ ได้รับการแก้ไข แทรกแซง ช่วยเหลือ นิเทศ ติดตามเพื่อยกระดับคุณภาพ การจัดการเรียนการสอน</p>	<p>การศึกษาเป็นรายโรงเรียนร่วมกับ ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง</p> <p>- แทรกแซง ช่วยเหลือ นิเทศ ติดตาม สถานศึกษาที่ไม่ผ่านการรับรอง คุณภาพภายนอก และที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำกว่า ค่าเฉลี่ยของประเทศ</p>	<p>เป็นรายโรงเรียนที่ร่วมจัดทำกับ ผู้ปกครองชุมชน และองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง</p>
<p>2. สถานศึกษาบริหารจัดการ โดยมุ่ง การมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ ต่อผลการดำเนินงาน เพื่อประโยชน์ สูงสุดของนักเรียน สร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้ใช้บริการ และสังคม</p>	<p>- ส่งเสริมและพัฒนากิจการดำเนินงาน ตามระบบประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนให้มีความเข้มแข็งเพื่อ รองรับการประเมินคุณภาพ ภายนอก</p>	<p>- ร้อยละ 100 ของสถานศึกษา มีระบบประกันคุณภาพภายใน ที่เข้มแข็งครบองค์ประกอบ ตามกฎกระทรวงฯ</p>
<p>3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา บริหารจัดการ นิเทศ ติดตาม ประเมินผลอย่างเข้มแข็ง โดยมุ่ง การมีส่วนร่วม และความรับผิดชอบต่อ ผลการดำเนินงาน เพื่อประโยชน์ สูงสุดของนักเรียน สร้างความ เชื่อมั่นแก่ผู้ใช้บริการและสังคม</p>	<p>- บริหารจัดการ โดยมุ่งการมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบต่อ ผลการดำเนินงาน</p> <p>- นิเทศ ติดตาม กำกับ ดูแล ส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ และพัฒนา สถานศึกษาให้เกิดความเข้มแข็ง</p>	<p>- ร้อยละ 100 ของสถานศึกษา ที่ได้รับการติดตามประเมินผล และนิเทศการศึกษาอย่างมี คุณภาพ</p>

ตารางที่ 5 (ต่อ)

จุดเน้น	มาตรการ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
<p>4. องค์กรบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ติดตามและ ประเมินผลการดำเนินงานของ หน่วยงานอย่างเข้มแข็งเพื่อ ประโยชน์สูงสุด คือ คุณภาพ</p>	<p>- พัฒนาการบริหารจัดการของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ให้มีประสิทธิภาพเป็นไปตาม มาตรฐาน</p>	<p>- ทุกองค์กรบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ดำเนินการ ติดตามประเมินผล การดำเนินงานหน่วยงานตาม บทบาทหน้าที่อย่างเข้มแข็ง</p>

การจัดการเรียนรู้ เพื่อนักเรียน

ได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มตาม

ศักยภาพ

<p>5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการจัด
การศึกษาที่มีคุณภาพตามระดับ
มาตรฐานที่สูงขึ้นเทียบเคียงกับ
ประเทศผู้นำด้านคุณภาพการศึกษา
ในภูมิภาคอาเซียน</p> | <p>- ส่งเสริม สนับสนุน การบริหาร
จัดการ ให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน
ที่สูงขึ้นเทียบเคียงกับประเทศผู้นำ
ด้านคุณภาพการศึกษาในภูมิภาค
อาเซียน</p> | <p>- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ผ่านการประเมินคุณภาพตาม
เกณฑ์มาตรฐานของสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษา</p> |
|--|--|--|

ปัจจัยความสำเร็จ

1. ผู้บริหารการศึกษาทุกระดับให้ความสำคัญในการบริหารจัดการ โดยมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงาน และการทำงานแบบมีส่วนร่วมที่เอื้อต่อการพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การปฏิบัติงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งเสริมการบริหารจัดการเชิงยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ

3. เชื่อมโยงความสำเร็จของการปฏิบัติงานกับการบริหารงานบุคคลอย่างชัดเจน

4. บริหารจัดการโดยเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมและยึดหลักธรรมาภิบาล

กระบวนการแผนสู่การปฏิบัติ

1. สื่อสารทิศทางการองค์กร ทั้งวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ จุดเน้นการพัฒนา และเป้าหมาย การให้บริการหน่วยงานให้บุคลากรทุกระดับรับรู้และเข้าใจตรงกันอย่างทั่วถึง

2. จัดโครงสร้าง กระบวนการทำงาน และมอบหมายผู้รับผิดชอบปฏิบัติงาน ทั้งเจ้าภาพหลักเจ้าภาพรอง และผู้สนับสนุน พร้อมกำหนดบทบาทความรับผิดชอบอย่างชัดเจน

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพปัจจุบัน และเป้าหมายตามนโยบาย เพื่อกำหนดกลยุทธ์ และจัดทำแผนปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมายวัตถุประสงค์

4. ดำเนินงาน กิจกรรม ตามแผนปฏิบัติการที่กำหนด

5. ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล เพื่อให้การนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยติดตามความก้าวหน้าประจำปี การประเมินผลระยะครึ่งปี และการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดปีงบประมาณ

6. สร้างกลไกการขับเคลื่อนและตรวจสอบสาธารณะ โดยรายงานผลการปฏิบัติงาน ประจำปีสู่สาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2, 2557 ข)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐาน การเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรม บนพื้นฐาน ของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษา อย่างเสมอภาค และมีคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัด การศึกษา ให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและการจัด การเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน

เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม
2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรม และข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจ

ความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้ มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหา และความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม และสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเอง และผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และใช้เทคโนโลยี ด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสารการทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

นอกจากนี้ สถานศึกษาสามารถกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมให้สอดคล้องตามบริบทและจุดเน้นของตนเอง

มาตรฐานการเรียนรู้

การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล ต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

1. ภาษาไทย

2. คณิตศาสตร์
3. วิทยาศาสตร์
4. สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
5. สุขศึกษาและพลศึกษา
6. ศิลปะ
7. การงานอาชีพและเทคโนโลยี
8. ภาษาต่างประเทศ

ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้ ปฏิบัติได้ มีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยม ที่พึงประสงค์เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้มาตรฐานการเรียนรู้ยังเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ เพราะมาตรฐานการเรียนรู้จะสะท้อนให้ทราบว่า ต้องการอะไร จะสอนอย่างไร และประเมินอย่างไร รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบเพื่อประกันคุณภาพการศึกษา โดยใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งรวมถึงการทดสอบระดับเขตพื้นที่การศึกษา และการทดสอบระดับชาติ ระบบการตรวจสอบเพื่อประกันคุณภาพดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสะท้อนภาพการจัดการศึกษาว่า สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่มาตรฐานการเรียนรู้กำหนดเพียงใด

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ทำไมต้องเรียนภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรม อันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร เพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรม การงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนาระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี และสุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

เรียนรู้อะไรในภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้ต้องมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง

1. การอ่าน การอ่านออกเสียงคำ ประโยค การอ่านบทร้อยแก้ว คำประพันธ์ชนิดต่าง ๆ การอ่านในใจเพื่อสร้างความเข้าใจ และการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้จากสิ่งที่อ่าน เพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

2. การเขียน การเขียนสะกดตามอักขรวิธี การเขียนสื่อสาร โดยใช้ถ้อยคำและรูปแบบต่าง ๆ ของการเขียน ซึ่งรวมถึงการเขียนเรียงความ ย่อความ รายงานชนิดต่าง ๆ การเขียนตามจินตนาการ วิเคราะห์วิจารณ์ และเขียนเชิงสร้างสรรค์

3. การฟัง การดู และการพูด การฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ การพูดแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก พูดลำดับเรื่องราวต่าง ๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล การพูดในโอกาสต่าง ๆ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และการพูดเพื่อโน้มน้าวใจ

4. หลักการใช้ภาษาไทย ธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของภาษาไทย การใช้ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสมกับโอกาสและบุคคล การแต่งบทประพันธ์ประเภทต่าง ๆ และอิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทย

5. วรรณคดีและวรรณกรรม วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อศึกษาข้อมูล แนวความคิด คุณค่าของงานประพันธ์ และความเพลิดเพลิน การเรียนรู้และทำความเข้าใจบทเห่ บทร้องเล่นของเด็ก เพลงพื้นบ้านที่เป็นภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของไทย ซึ่งได้ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี เรื่องราวของสังคมในอดีต และความงดงามของภาษา เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและภูมิใจในบรรพบุรุษที่ได้สั่งสมสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทย อย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

คุณภาพผู้เรียน

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

1. อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง ข้อความ เรื่องสั้น ๆ และบทร้อยกรองง่าย ๆ ได้ถูกต้อง คล่องแคล่ว เข้าใจความหมายของคำและข้อความที่อ่าน ตั้งคำถามเชิงเหตุผล ลำดับเหตุการณ์ คาดคะเนเหตุการณ์ สรุปความรู้ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน ปฏิบัติตามคำสั่ง คำอธิบายจากเรื่องที่อ่านได้ เข้าใจความหมายของข้อมูลจากแผนภาพ แผนที่ และแผนภูมิ อ่านหนังสืออย่างสม่ำเสมอ และมีมารยาทในการอ่าน

2. มีทักษะในการคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด เขียนบรรยาย บันทึกประจำวัน เขียนจดหมายลาครู เขียนเรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์ เขียนเรื่องตามจินตนาการและมีมารยาทในการเขียน

3. เล่ารายละเอียดและบอกสาระสำคัญ ตั้งคำถาม ตอบคำถาม รวมทั้งพูดแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู พูดสื่อสารเล่าประสบการณ์และพูดแนะนำ หรือพูดเชิญชวน ให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม และมีมารยาทในการฟัง ดู และพูด

4. สะกดคำและเข้าใจความหมายของคำ ความแตกต่างของคำและพยางค์ หน้าที่ของคำ ในประโยค มีทักษะการใช้พจนานุกรมในการค้นหาความหมายของคำ แต่งประโยคง่าย ๆ แต่งคำคล้องจอง แต่งคำขวัญ และเลือกใช้ภาษาไทยมาตรฐานและภาษาถิ่นได้เหมาะสมกับกาลเทศะ

5. เข้าใจและสามารถสรุปข้อคิดที่ได้จากการอ่านวรรณคดี และวรรณกรรมเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน แสดงความคิดเห็นจากวรรณคดีที่อ่าน รู้จักเพลงพื้นบ้าน เพลงกล่อมเด็ก ซึ่งเป็นวัฒนธรรมของท้องถิ่น ร้องบทร้องเล่นสำหรับเด็กในท้องถิ่น ท่องจำบทอาขยานและบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจได้

แนวคิดเกี่ยวกับการสอนภาษาไทย

การจัดการเรียนการสอนภาษาไทย

หลักจิตวิทยาในการสอนภาษาไทย

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครูผู้สอน ต้องคำนึงถึงหลักจิตวิทยาบางประการ เพื่อนำไปใช้ในการสร้างบรรยากาศ และจัดสภาพการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มีนักการศึกษาหลายท่านให้ความหมายของหลักจิตวิทยาในการสอนภาษาไทย ดังนี้

ทัศนีย์ สุภเมธี (2542, หน้า 10-13) ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับหลักจิตวิทยาการศึกษาต่าง ๆ ที่เป็นปัจจัยพื้นฐานที่มีอิทธิพลสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ ซึ่งสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน ดังนี้

1. ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual difference)

ครูผู้สอนภาษาไทยจะต้องคำนึงถึงอยู่เสมอว่า นักเรียนแต่ละคนมีความรู้ความสามารถ ความสนใจ และความถนัดทางภาษาแตกต่างกัน พิจารณาโดยส่วนรวมแล้วเด็กหญิงมีความถนัดความสามารถและทักษะทางภาษาสูงกว่าเด็กชายในวัยเดียวกัน เช่น เด็กผู้หญิงจะใช้ถ้อยคำภาษาที่สละสลวยและใช้คำ ประโยคได้เหมาะสมกว่าเด็กชาย ส่วนเด็กชายจะคิดได้ลึกซึ้งว่าไม่ค่อยชอบพูด และแม้แต่เพศเดียวกันก็ยังมีความสามารถทางภาษาแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสาเหตุหลายประการ เช่น สภาพทางร่างกาย ความสามารถทางสติปัญญา พันธุกรรม สิ่งแวดล้อมทั้งในบ้านและชุมชน ฐานะทางครอบครัว การดูแลเอาใจใส่และการปลูกฝังทักษะทางภาษาจากบิดามารดา การสอนภาษาไทยที่เด็กได้รับจากโรงเรียนและลักษณะนิสัยของเด็ก

ดังนั้นครูผู้สอนควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลไว้เสมอ แล้วคิดหาวิธีการที่จะส่งเสริมให้เด็กได้แสดงออกตามความถนัดความสามารถ เช่น ครูอาจทดสอบความสามารถทางภาษาเสียก่อนเมื่อทราบว่าเด็กคนใดมีความสามารถสูง ก็จัดกิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมให้ได้มีทักษะและพัฒนาอีก ๆ ขึ้น ส่วนเด็กที่มีความสามารถต่ำ ก็จัดกิจกรรมการเรียนการสอนช่วย เช่น จัดการสอนซ่อมเสริมให้เป็นพิเศษ

2. ความพร้อม (Readiness)

ความพร้อม หมายถึง สภาพระดับความเจริญเติบโต ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของนักเรียน รวมถึงความสนใจและความรู้พื้นฐาน ซึ่งสูงพอที่จะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้สิ่งที่จะเรียนได้อย่างสะดวกหรืออาจกล่าวได้ว่าความพร้อม คือ วุฒิภาวะ และประสบการณ์เดิมของนักเรียนที่มีมากพอที่จะทำให้เด็กเรียนรู้สิ่งที่จะเรียนได้นั่นเอง การสังเกตความพร้อมเป็นสิ่งจำเป็นที่ครูภาษาไทยต้องถือเป็นหน้าที่ เพราะเมื่อเด็กเกิดความพร้อมที่จะเรียนแล้วได้เรียนสมปรารถนา ก็จะเกิดความพอใจ ดังนั้นครูควรปฏิบัติ ดังนี้

- 2.1 ควรสำรวจความพร้อมของเด็กก่อนเริ่มสอนทุกครั้ง
- 2.2 ควรมีการทดสอบความรู้เดิมก่อนเริ่มสอนบทใหม่
- 2.3 ควรใช้สื่อการสอนและวิธีสอนที่เหมาะสมกับวัยและบทเรียน

2.4 จัดบรรยากาศของห้องให้เหมาะกับบทเรียน

2.5 กระบวนการเรียนรู้

3. การเรียนรู้ (Learning)

การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมซึ่งมีผลเนื่องมาจากประสบการณ์ ครูภาษาไทยควรจัดสภาพการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และความเข้าใจอย่างแท้จริง เพื่อความรู้จะได้คงทนถาวรไม่ลืมง่ายและครูภาษาไทยจะต้องเข้าใจธรรมชาติของการเรียนรู้ มีดังนี้ คือ

3.1 การเรียนรู้เป็นกระบวนการเมื่อมีสิ่งเร้าให้นักเรียนรับรู้

3.2 การเรียนรู้เป็นการแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงพฤติกรรม เมื่อได้รับประสบการณ์

3.3 การเรียนรู้ไม่มีจุดภาวะ

3.4 การเรียนรู้จะเกิดได้ง่ายถ้าสิ่งทีเรียนนั้น ๆ เป็นสิ่งที่มีความหมายต่อนักเรียน

4. การเรียนรู้โดยการกระทำ (Learning by doing)

ภาษาไทยเป็นวิชาทักษะ การที่จะทำให้นักเรียนมีความคล่องแคล่วว่องไวในทางทักษะก็ต้องลงมือปฏิบัติและฝึกฝนบ่อย ๆ ถ้าเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้วิธีครูเป็นผู้บรรยายโดยตลอด ไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนลงมือปฏิบัติแล้วนักเรียนจะได้รับประโยชน์จากการเรียนน้อยที่สุด ดังนั้นครูภาษาไทยไม่ควรผูกขาดในการบรรยายความรู้ ควรให้นักเรียนได้มีโอกาสฝึกฝน ปฏิบัติศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเองให้มากที่สุด ครูควรเป็นผู้ชี้แนะแนวทางโดยจัดกิจกรรมให้นักเรียนลงมือปฏิบัติเอง จะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างแน่นแฟ้น

5. การเรียนรู้โดยมีเป้าหมาย (Purposeful learning)

ในการสอนของครูทุกครั้ง ควรตั้งเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายที่แน่นอนก่อนว่าสอนเรื่องนั้น ๆ เพื่ออะไรและเวลาสอนก็ดำเนินการสอนไปตามเป้าหมายที่วางไว้

6. กฎแห่งแรงจูงใจ (Motivation)

แรงจูงใจ หมายถึง แรงดันที่ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมา ดังนั้นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูควรคำนึงถึงว่าผลลัพธ์ที่เกิดจากเนื้อหาตลอดจนวิธีสอนเกี่ยวข้องกับความต้องการและประสบการณ์ที่มีมาก่อนของนักเรียนมากน้อยเพียงใด เทคนิคและการสอนส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์จากแรงจูงใจภายในและภายนอก เพื่อเร้าให้นักเรียนสนใจเรียนแรงจูงใจ แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

6.1 แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic motivation) เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากสิ่งเร้าภายนอกที่ครูเป็นผู้จัดขึ้น เช่น การสร้างสถานการณ์ต่าง ๆ การจัดกิจกรรมและประสบการณ์ที่น่าสนใจ การสร้างบรรยากาศให้สนุกสนาน อันเป็นแรงกระตุ้นให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะเรียน ครูภาษาไทยอาจสร้างแรงจูงใจภายนอกได้ในการจัดการเรียนการสอน

6.2 แรงจูงใจภายใน (Intrinsic motivation) เป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นในตัวนักเรียนเอง เช่น เกิดความสนใจ ความกระตือรือร้น ความอยากรู้อยากเห็น ความใฝ่รู้ มีความกระตือรือร้นหรือเกิดแรงบันดาลใจ อยากรู้ที่จะศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองและสนุกกับการเรียนภาษาไทย

7. การเสริมกำลังใจ (Reinforcement)

ในการเรียนการสอนภาษาไทย นักเรียนย่อมต้องการการเสริมกำลังใจในขณะที่การเรียนการสอนกำลังดำเนินไปนั้นครูควรเสริมกำลังใจเป็นระยะ ๆ นักเรียนย่อมต้องการทราบว่าพฤติกรรมหรือทักษะที่ตนแสดงออกมานั้นถูกต้องหรือเหมาะสมเพียงใด และเมื่อเขาทราบว่าถูกต้องก็จะเกิดความภาคภูมิใจและพยายามทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้ดียิ่งขึ้น โดยหวังว่าจะได้รับการชมเชยอีก และในกรณีที่นักเรียนทำผิดพลาดก็ไม่ควรแสดงกิริยาอาการหรือใช้คำพูดที่กระทบกระเทือนใจ อาจใช้คำพูดทำนองว่ายังไม่ถูกต้องทีเดียว นักเรียนลองทำใหม่หรือหาคำตอบใหม่ซ้ ก็ถึงแม้ว่าเด็กจะตอบไม่ตรงจุดก็เสริมกำลังใจและหาทางให้นักเรียนลองทำใหม่ การเสริมกำลังใจจะเป็นหนทางช่วยให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน และยังส่งเสริมให้นักเรียนมีผลการเรียนดีขึ้นอีกด้วย วิธีเสริมกำลังใจมีหลายวิธี แต่ที่นิยมใช้มี ดังนี้

7.1 การเสริมกำลังใจด้วยวาจา เป็นการเสริมกำลังใจที่ใช้ได้ง่ายที่สุดและดีที่สุด คือ ครูใช้คำว่า ดี ดีมาก เข้าทำดีน่าสนใจ เป็นความคิดที่ดี ในกรณีที่นักเรียนตอบผิดหรือตอบไม่ตรงจุด ครูไม่ควรใช้ถ้อยคำที่ทำให้เด็กเกิดความสะเทือนใจ

7.2 การเสริมกำลังใจด้วยท่าทาง เช่น การพยักหน้า ยิ้ม ผงกศีรษะ ใช้สายตาแสดงความพอใจ บางครั้งใช้พร้อมกันกับการเสริมกำลังใจด้วยวาจา

7.3 การเสริมกำลังใจด้วยการให้ได้รับรางวัล เช่น ให้สิ่งของ ให้บัตรเกียรติคุณ ให้ดาว แต่ข้อควรระวัง คือ อย่าให้นักเรียนหวังผลทางด้านวัตถุมากเกินไป การเสริมกำลังใจด้วยการให้นักเรียนมีส่วนร่วม เช่น ให้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเล่นเกมต่าง ๆ ให้เกิดความรู้สึกว่าเขามีความสำคัญหรือเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม

2. หลักการสอนภาษาไทย

จุดมุ่งหมายสำคัญในการสอนภาษาไทย คือ เพื่อให้นักเรียนมีทักษะทางภาษา ประกอบด้วย ทักษะทางการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียน สามารถใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือสำหรับสื่อสารและแสวงหาความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะเป็น

ประโยชน์เพื่อการดำรงชีวิตของตนเองและสังคมประเทศชาติ (วรรณิ โสมประยูร, 2544, หน้า 193-195) ดังนั้นการสอนภาษาไทยเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว ควรมีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

- 2.1 ในการสอนภาษาไทยควรนำจุดประสงค์ทั่วไปสอดคล้องกับการเรียนการสอน
- 2.2 การสอนภาษาไทยควรคำนึงถึงความพร้อมของนักเรียน ซึ่งความพร้อมในการเรียนมี 3 ลักษณะด้วยกัน ดังนี้
 - 2.2.1 ความพร้อมในการเรียน จัดว่าเป็นความพร้อมก่อนการเริ่มเรียน
 - 2.2.2 ความพร้อมก่อนเริ่มวิชา จัดว่าเป็นความพร้อมก่อนที่เริ่มต้นเรียน วิชาภาษาไทยโดยเฉพาะ
 - 2.2.3 ความพร้อมก่อนเริ่มบทเรียนใหม่ ครูควรนำความรู้พื้นฐานมาเตรียมให้นักเรียนเสียก่อนเมื่อนักเรียนมีความพร้อมในเรื่องพื้นฐานและพร้อมที่จะเรียนแล้ว การดำเนินกิจกรรมการเรียนก็จะบรรลุผลตามที่มุ่งหมายไว้
- 2.3 ทักษะทางภาษา หมายถึง ทักษะทางศิลปะภาษานั้นเอง ได้แก่ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่านและทักษะการเขียน แต่ละทักษะก็จะมีพัฒนาการที่เชื่อมโยงกัน และมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างยิ่ง ดังนั้นการสอนภาษาไทยจึงมุ่งเน้นทักษะทางภาษามากกว่าเนื้อหาสาระ กล่าวคือ การสอนภาษาไทยมุ่งที่จะพัฒนาทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนภาษาไทยเป็นประการสำคัญ
- 2.4 การสอนภาษาไทยควรสอนทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ให้สัมพันธ์กันอย่างที่เรียกว่า การสอนภาษาไทยในเชิงทักษะสัมพันธ์โดยอาศัยหลักการบูรณาการ (Integration) เป็นส่วนสำคัญในการเชื่อมโยง
- 2.5 การสอนภาษาไทยควรสอนให้สัมพันธ์กับกลุ่มประสบการณ์อื่น ๆ ดังนั้นจึงไม่มีเนื้อหาเป็นของตัวเองโดยเฉพาะ และจำเป็นต้องนำเนื้อหาจากกลุ่มวิชาอื่นมาเป็นสถานการณ์เพื่อให้เกิดทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน
- 2.6 การสอนภาษาไทยควรให้นักเรียนเป็นผู้แสดงเองให้มีส่วนร่วมในบทเรียนมาก ๆ
- 2.7 การสอนภาษาไทยต้องเน้นนักเรียนให้รู้จักคิด คิดอย่างสร้างสรรค์และคิดอย่างสมเหตุสมผลด้วย
- 2.8 การสอนภาษาไทยควรสอดคล้องคุณธรรมและให้รู้จักการทำงานร่วมกัน ดังนั้นครูจึงควรนำเนื้อหาเกี่ยวกับคุณธรรมมาเป็นสถานการณ์แล้วฝึกทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน รวมทั้งนำกระบวนการกลุ่มมาใช้ประกอบกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ให้นักเรียน

มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.9 การสอนภาษาไทยควรใช้วิธีสอนหลาย ๆ วิธีผสมผสานตามรูปแบบที่เหมาะสม เช่น บทบาทสมมติ เกม สถานการณ์จำลอง บทเรียนโปรแกรม

2.10 ในการสอนภาษาไทยครูจะต้องรักและศรัทธาต่อภาษาไทย

2.11 ในการนำเนื้อหาหรือทักษะจากคำอธิบายในหลักสูตรมาใช้เป็นสาระสำคัญ ในบทเรียนสำหรับสอนภาษาไทยให้กับนักเรียนนั้น เพื่อความเหมาะสมและเป็นประโยชน์ อย่างแท้จริงครูควรใช้หลักในการเลือกเนื้อหาหรือทักษะ ดังนี้

2.11.1 ควรจัดสอนเรื่องที่ย้ายไปสู่เรื่องที่ยาก

2.11.2 ควรจัดสอนเรื่องที่อยู่ใกล้ตัวไปสู่เรื่องที่อยู่ไกลตัว

2.11.3 ควรจัดสอนเรื่องที่เป็นรูปธรรมไปสู่เรื่องที่เป็นนามธรรม

2.11.4 ควรจัดสอนเรื่องที่ต้องรับผิดชอบน้อยไปสู่เรื่องที่ต้องรับผิดชอบมาก

2.11.5 ควรจัดสอนเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์เดิม ไปสู่เรื่องที่เกี่ยวข้องกับ ประสบการณ์ใหม่

2.12 ภาษาไทยเป็นวิชาประเภททักษะและมีกระบวนการเรียนแตกต่างจากวิชาอื่นมาก ในการวัดผลจำเป็นต้องวัดทั้งสี่ทักษะให้ครบทุกด้านทั้งทางด้านความรู้ เจตคติ และทักษะโดยครู ควรใช้วิธีวัดผลหลาย ๆ วิธีตามความเหมาะสม เช่น การทดสอบข้อเขียน การสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์ การรายงาน การสาธิต การเล่าเรื่อง การอภิปราย การถามตอบและการสังเกตหรือพิจารณาจาก พฤติกรรมทางภาษาอื่น ๆ ที่แสดงออกเพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ได้ครบ ตามหลักสูตร ในการวัดผลนี้ครูจำเป็นต้องกระทำเป็นประจำและสม่ำเสมอ ทั้งก่อนก่อน เริ่มต้นเรียน ระหว่างเรียน ปลายภาคและปลายปี เพื่อนำผลจากการประเมินมาซ่อมเสริมหรือปรับปรุง การเรียนการสอน หรือตัดสินใจผลการเรียนแล้วแต่กรณี สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือครูควรให้นักเรียนทราบผลการประเมินด้วยทุกครั้ง เพื่อนักเรียนจะได้นำไปปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของตนเองได้อย่างถูกต้อง ดังนั้น การสอนภาษาไทยจะบรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ นั่นครูผู้สอน จำเป็นต้องมีการวางแผนล่วงหน้าทั้ง โครงการสอนระยะยาว และแผนการสอนแล้วปฏิบัติตาม แผนการจัดการเรียนรู้ที่นั้นอย่างเหมาะสม ถ้าครูภาษาไทยวางแผนกิจกรรมการเรียนการสอน อย่างละเอียดรอบคอบ และมีระบบแล้วย่อมเป็นที่หวังได้ว่าการสอนภาษาไทยต้องมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล

เทคนิคการสอนหลักการใช้ภาษาไทย

เทคนิคการสอนหลักการใช้ภาษาไทย (อิงอร สุพันธุ์วิช, 2554, หน้า 93-103)

เทคนิคการสอน หมายถึง กลวิธีหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ครูนำมาใช้เพื่อส่งเสริมหรือสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ได้ยิ่งขึ้น รวดเร็ว หรือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกครั้ง จะต้องมีการใช้เทคนิคการสอน ทั้งที่ในความเป็นจริงแล้ว การจัดการเรียนรู้ที่ออกแบบมาอย่างถูกต้อง แม้จะไม่มีการใช้เทคนิคการสอนใด ๆ เลย ผู้เรียนก็ควรที่จะเกิดการเรียนรู้หรือเกิดพฤติกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ แต่ตามที่ได้กล่าวแล้วว่าการเอื้ออำนวยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพนั้นย่อมเป็นประโยชน์ และเป็นการลดระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาลงไปได้มาก การใช้เทคนิคการสอนจึงมีความจำเป็นเพราะทำให้การเรียนการสอนมีชีวิตชีวา และก่อให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้เชิงบวกอีกด้วย

การจัดการเรียนรู้หลักการใช้ภาษาไทยเท่าที่ผ่านมา หากจะมีการนับประเภทของเทคนิคการสอนที่นำมาใช้ พบว่า ครูภาษาไทยนิยมใช้เทคนิคการสอนที่มุ่งสร้างแรงจูงใจหรือความสนใจในการเรียนเป็นส่วนใหญ่ อย่างไรก็ตาม เมื่อศาสตร์ด้านเกี่ยวกับเทคนิคการสอน ซึ่งครูนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลักการใช้ภาษาไทยได้ ดังนี้

1. การใช้เกม

การใช้เกม คือ การใช้กิจกรรมที่ทำทลายความคิดของผู้เรียนเพื่อแข่งขันและเอาชนะฝ่ายตรงข้าม เกมอาจแบ่งประเภทเป็นเกมที่แข่งขันกับตนเอง ลักษณะของเกมจะมีการใช้การสุ่มหรือความน่าจะเป็นและการวางเงื่อนไขด้านเวลาเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย เช่น เกมบิงโก เกมเป่ายิงจุด เกมโยนลูกเต๋า เกมถามตอบปัญหา การใช้เกมในการสอนอาจเป็นเกมที่ครูกิดขึ้นเองทั้งหมด หรืออาจเป็นเกมที่ครูพัฒนาโดยอิงกับเกมที่ได้รับความนิยมอยู่ ณ ขณะนั้น เช่น เกมวัดดวง เกมต่อศัพท์ เกมบอกคำหรือข้อความต่อกัน เกมแฟนพันธุ์แท้ เกมอัจฉริยะข้ามคืน ตัวอย่างการใช้เกมในการสอนหลักการใช้ภาษาไทย เช่น

1.1 เกมอัจฉริยะข้ามคืน ครูเขียนแถบข้อความซึ่งลักษณะเป็นคำใบ้ เพื่อให้ผู้เรียนทายว่า คำใบ้นั้นหมายถึงข้อมูลใด ลักษณะของคำใบ้จะต้องให้ผู้เรียนคิดต่อไปหลายชั้น ในลักษณะของการปรับเปลี่ยนสัญลักษณ์ เช่น ให้ผู้เรียนทายคำกริยาราชศัพท์

1.2 เกมภาษากาย ครูให้จับกลุ่มกลุ่มละ 3 คน จากนั้นนักเรียน 2 คน จับบัตรคำจากกล่องคำนาม และนักเรียน 1 คน จับบัตรคำจากกล่องคำกริยา จากนั้นให้แต่ละกลุ่มเรียงลำดับคำที่ได้ให้เป็นประโยค แล้วแต่ละกลุ่มออกมาใบ้ประโยคโดยทำท่าทางเพื่อใบ้คำเรียงตามลำดับกัน (นาม-กริยา-นาม) จากนั้นให้เวลาในการใบ้คำจนกว่าจะมีเพื่อนกลุ่มอื่น ๆ ตอบได้ กลุ่มที่ใช้เวลาใบ้คำน้อยที่สุดหรือมีผู้ตอบได้เร็วที่สุดจะเป็นกลุ่มที่ชนะ

2. การใช้เพลงและคีตลีลา

การใช้เพลงและคีตลีลา หมายถึง การใช้เพลงหรือท่วงทำนอง การอ่าน การจับ การเห่ การกล่อม การร้อง หรือการแสดงลีลาการเคลื่อนไหวประกอบจังหวะอื่น ๆ ในการสร้างความน่าสนใจ หรือเป็นสื่อในการเรียนรู้ การใช้เพลงประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลักการใช้ภาษาไทยนั้น อาจใช้ในรูปแบบของเพลงที่ครูนำมาจากศิลปินที่ได้รับความนิยม หรืออาจเป็นเพลงที่ครูแต่งเนื้อร้อง ขึ้นใหม่ โดยใช้ทำนองหรือจังหวะเพลงที่ได้รับความนิยมหรือผู้เรียนมีความคุ้นเคย

3. การใช้สื่อมวลชน

สื่อมวลชนทั้งในรูปแบบข่าวสาร สารคดี ละคร รายการ ฯลฯ ซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบของสื่อภาพและเสียงก็ดี หรือสื่อที่เป็นเอกสารก็ดีล้วนแล้วแต่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับหลักการใช้ภาษาไทยทั้งสิ้น เพราะข้อดีประการหนึ่งของการใช้เทคนิคการสอนโดยอาศัยสื่อมวลชนก็คือ การปรากฏขึ้นในบริบทของการใช้ภาษาจริงผู้เรียนจะได้สังเกตตัวอย่างของการใช้ภาษาที่ปรากฏในสื่อมวลชน หรือใช้ในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้สื่อมวลชนในลักษณะที่เป็นภาพเคลื่อนไหว เช่น รายการโทรทัศน์ทั้งรายการข่าว รายการสารคดี หรือรายการบันเทิงคดี ยังช่วยสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ และเปิดประสบการณ์ของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี เช่น

3.1 ข่าวพระราชสำนัก นำข่าวพระราชสำนักที่นำคำกริยาราชศัพท์ออกให้ผู้เรียนพิจารณาจากนั้นให้ผู้เรียนแก้ไขข่าวให้มีความสมบูรณ์ และถูกต้องตามหลักการใช้คำราชศัพท์

3.2 รายการบันเทิง ครูคัดเลือกรายการบันเทิง เช่น รายการโทรทัศน์ หรือโฆษณา ที่มีแง่มุมหรือเนื้อหาที่น่าสนใจ หรือสามารถเชื่อมโยงกับการสอนหลักการใช้ภาษาไทยมาให้ผู้เรียนพิจารณา จากนั้นให้นักเรียนสังเกตและวิเคราะห์การใช้ภาษา เช่น ให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการอ่านข่าว

4. การใช้ศิลปประดิษฐ์

การใช้ศิลปประดิษฐ์ คือ การใช้งานด้านศิลปะเข้ามาเชื่อมโยงการจัดการเรียนรู้หลักการใช้ภาษาไทย การประดิษฐ์งานด้านศิลปะ ในที่นี้มีได้หมายถึงการให้ผู้เรียนวาดภาพเสมอไป แต่อาจหมายถึง การประดิษฐ์แบบ หุ่นจำลอง โมเดล ฯลฯ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับหลักการใช้ภาษาไทยก็ได้

5. การใช้คำถามพัฒนาการคิด

การใช้คำถามพัฒนาการคิดเป็นเทคนิคการสอนที่สำคัญ เพราะคำถามที่ดีย่อมกระตุ้นและปลูกความคิดของผู้เรียนได้มาก คำถามจึงนับว่าเป็นเครื่องมือที่สะดวกและใช้ง่ายที่สุด แต่การตั้งคำถามที่ดีหรือคำถามที่พัฒนาการคิดระดับสูงนั้น ครูผู้สอนจะต้องใช้หลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับระดับของการคิดเข้ามากำหนดประเด็นคำถามด้วย ปัจจุบันการใช้คำถามพัฒนาการคิด

มักอิงจากทฤษฎีระดับพุทธิพิสัยของแอนเดอร์สัน และ แครทวอล (Anderson & Krathwohl, 2001) ซึ่งปรับปรุงมาจากทฤษฎีดั้งเดิมของบลูม (Bloom, 1956) ตัวอย่างคำถามพัฒนาการคิดแสดงได้ ดังนี้

ตารางที่ 6 คำถามพัฒนาการคิด (อิงอร สุพันธุ์วิช, 2554, หน้า 101-102)

พุทธิพิสัยตาม แนวคิดของ Bloom (1956)	แนวคิดที่ปรับปรุงใหม่ของ Anderson and Krathwohl (2001)		
	พุทธิพิสัย	พฤติกรรม	ตัวอย่างคำถามพัฒนาการ คิด
1. ความรู้ (Knowledge)	1. จำ (Remembering)	จำ ระบุ หรือเรียกคืนความรู้ที่อยู่ในความทรงจำ	- คำนามคืออะไร - คำนี้สะกดด้วยอักษรใดบ้าง
2. ความเข้าใจ (Comprehension)	2. เข้าใจ (Understanding)	สร้างความหมายจากสิ่งต่าง ๆ	- ทฤษฎีหรือหลักการนี้หมายความว่าอย่างไร
3. การประยุกต์ (Application)	3. ประยุกต์ (Applying)	ใช้ความคิดในเชิงกระบวนการ (Procedure) เกี่ยวกับการปฏิบัติในสถานที่กำหนดให้ หรือบริบทใหม่	- การแก้ไขข้อผิดพลาดหรือประโยชน์ใช้ชัดเจนยิ่งขึ้นอย่างไร
4. การวิเคราะห์ (Analysis)	4. วิเคราะห์ (Analyzing)	จำแนกข้อมูลหรือสิ่งที่ศึกษา ออกเป็นส่วน ๆ และพิจารณาว่าแต่ละส่วนสัมพันธ์กันอย่างไร	- โครงสร้างของคำหรือกลุ่มคำนี้ เหมือน/คล้าย/ ต่างจากคำหรือกลุ่มคำอื่นอย่างไร
5. การสังเคราะห์ (Synthesis)	5. ประเมินค่า (Evaluating)	ตัดสินใจเชิงคุณค่าเกี่ยวกับสิ่งที่ศึกษาโดยใช้เกณฑ์หรือมาตรฐานการคิด	- การใช้ประโยค... เหมาะสมกับบริบทการสนทนาหรือไม่อย่างไร
6. การประเมินค่า (Evaluation)	6. สร้างสรรค์ใหม่ (Creating)	นำความรู้ ทักษะหรือแนวความคิดเกี่ยวกับข้อมูลต่าง ๆ มาหลอมรวมเพื่อสร้างเป็นสิ่งใหม่	- จากหลักการ ความรู้ ทฤษฎีที่ได้ศึกษาไป จงสร้างย่อหน้า เรียงความ ฯลฯ

6. การใช้แผนผังกราฟิก

แผนผังกราฟิก (Graphic organizers) หรืออีกชื่อหนึ่งคือ แผนภาพความหมาย (Semantic organizers) เป็นเทคนิคการสอนที่พัฒนาขึ้นจาก “ทฤษฎีปัญญาการเรียนรู้ด้วยการรับอย่างมี

ความหมาย” (Cognitive theory of meaningful reception learning) ของอัสเบล (Ausubel, 1963, 1968) ซึ่งมีสาระสำคัญว่า ความรู้หรือประสบการณ์ที่มีอยู่เดิม (Existing knowledge) ของแต่ละบุคคลเป็นปัจจัยสำคัญในการเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ ด้วยเหตุนี้บุคคลจะเรียนรู้ประสบการณ์หรือสร้างความหมายให้กับข้อมูลใหม่ได้ ก็ต่อเมื่อข้อมูลเหล่านั้นมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับหรือเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิม ซึ่งควรจะได้รับการจัดโครงสร้างให้มีรูปแบบที่เป็นระบบและชัดเจน กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ ครูต้องจัดการเรียนรู้โดยเชื่อมโยงสิ่งใหม่เข้ากับสิ่งเก่า (Connect the new with the old) (Cruickshank, Jenkins, & Metcalfe, 2009) ด้วยเหตุนี้ Ausubel จึงเสนอให้ครูใช้เทคนิคการสอนที่เรียกว่า “สังเขปโครงสร้าง” (Structured overview) ซึ่งเป็นข้อมูลสารสนเทศที่แสดงความสัมพันธ์ของมโนทัศน์ต่าง ๆ ที่อยู่มีลักษณะกว้าง และอยู่เหนือมโนทัศน์ที่จะเรียน (Super ordinate concepts) เพื่อให้ให้นักเรียนมองเห็นภาพรวมของความสัมพันธ์ใหม่ มโนทัศน์ต่าง ๆ ลดหลั่นลงมาตามลำดับ (สุรางค์ โค้วตระกูล, 2550; Griffin & Malone, 1995 อ้างถึงใน ตำราของ ปุ๊กมะเร็ง, 2548) ซึ่งสังเขปโครงสร้างนี้เมื่อมีการพัฒนาให้มีรูปแบบและการนำไปใช้ที่หลากหลายขึ้น จึงได้เปลี่ยนมาเรียกว่าแผนผังกราฟิกดังที่ใช้ในปัจจุบัน

จิตวิทยาการเรียนรู้ภาษาของเด็กระดับประถมศึกษา

จิตวิทยาการเรียนรู้ภาษาของเด็กระดับประถมศึกษา ดังนี้ (อัจฉรา ชิวพันธ์, 2553, หน้า 55-59)

ในการเรียนรู้ภาษาของมนุษย์มีความเชื่อกันทั้งสองแนว แนวหนึ่งก็คือ การเรียนรู้ภาษาเป็นเรื่องของความสามารถที่มนุษย์มีมาแต่กำเนิด ทั้งนี้เพราะมนุษย์เป็นผู้ประดิษฐ์คิดภาษาขึ้นใช้ แต่อีกแนวทางหนึ่งก็มีความเชื่อว่า ภาษาเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ต่าง ๆ ของมนุษย์ ดังที่ทราบกันทั่วไปว่า ครูสอนภาษาแก่เด็กคนแรกคือ พ่อแม่ หรือผู้ที่ทำหน้าที่เลี้ยงดูเด็ก

เมื่อเด็กเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา เด็กมีพื้นฐานทางด้านภาษาพูดมาแล้ว ดังนั้น การเรียนภาษาที่โรงเรียนก็จะเป็นการเพิ่มทักษะการอ่านและเขียน ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่อาศัยพื้นฐานความรู้เดิมให้เกิดเชื่อมโยงกัน นอกจากนี้การเรียนในระดับประถมศึกษานักเรียนจะต้องเรียนความรู้ในแขนงวิชาอื่น ๆ เพิ่มอีกตามหลักสูตร ดังนั้น สิ่งที่เป็นความรู้ความสามารถที่สำคัญที่สุดที่จะใช้เป็นเครื่องมือสำหรับเรียนรู้ศาสตร์อื่น ๆ ด้วยก็คือ การใช้ภาษาไทยทั้งในการฟัง พูด อ่าน และเขียน

ปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน คือ สติปัญญาของผู้เรียน ซึ่งเป็นสิ่งที่ครูควรตระหนักและทำความเข้าใจในการพัฒนาการด้านนี้ เพื่อนำความรู้ความเข้าใจมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

ทฤษฎีที่ขอบิใช้อธิบายพัฒนาการทางสติปัญญา ซึ่งนำมาใช้ในการเรียนการสอนได้มาก คือ ทฤษฎีของเพียเจต์ (Piaget, 1964) เพียเจต์ได้ศึกษาค้นคว้าในเรื่องพัฒนาการของเด็กโดยเน้น การศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการทางด้านสติปัญญาและความคิด ซึ่งสรุปประเด็นสำคัญที่เป็นแนวคิด ของทฤษฎีได้ว่า “พัฒนาการทางสติปัญญาเป็นผลเนื่องมาจากการปะทะสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับ สิ่งแวดล้อม โดยบุคคลพยายามปรับตัวโดยใช้กระบวนการดูดซึม (Assimilation) และกระบวนการ ปรับให้เหมาะ (Accommodation) โดยการพยายามปรับความรู้ ความคิดเดิมกับสิ่งแวดล้อมใหม่ ซึ่ง ทำให้บุคคลอยู่ในภาวะสมดุล สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้กระบวนการดังกล่าวเป็น กระบวนการพัฒนาโครงสร้างทางสติปัญญาของบุคคล”

จากแนวคิดของเพียเจต์นี้ถ้านำมาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย และสภาพแวดล้อมในห้องเรียน ครูผู้สอนก็ต้องคำนึงถึงการจัดบรรยากาศเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีการปะทะสัมพันธ์กันในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ร่วมมือกันทำงาน ตลอดจนถึงการใช้สื่อการสอน และมุมประสบการณ์เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติม ทำให้เกิดพัฒนาการทางสติปัญญา สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ของบทเรียน และพัฒนาการของผู้เรียนด้วย

ตามแนวทฤษฎีของเพียเจต์ (Piaget) ได้แบ่งขั้นพัฒนาการทางความคิดและสติปัญญา ของบุคคลออกเป็น 4 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและใช้กล้ามเนื้อ (Sensory motor) เป็นช่วงที่เด็ก มีอายุแรกเกิด-2 ปี ในขั้นนี้พฤติกรรมของเด็กส่วนใหญ่มักจะชอบเคลื่อนไหวแสดงออกโดยไม่ต้อง พุด เช่น พยายามทรงตัว หยิบจับ ขว้างปาของเล่น เด็กจะแสดงให้เห็นว่ามีสติปัญญาด้วยการกระทำ และมีการปะทะสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมด้วยตนเอง

ขั้นที่ 2 ขั้นก่อนที่จะคิดหาเหตุผล (Preparation thought) เป็นช่วงที่เด็กมีอายุระหว่าง 2-7 ปี ในขั้นนี้เด็กจะเริ่มใช้สัญลักษณ์แทนสิ่งของ เพื่อเป็นการเตรียมตัวไปสู่ขั้นการคิดหาเหตุผล พฤติกรรมที่แสดงออกส่วนใหญ่ยังอยู่ในลักษณะยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง ยังไม่สามารถใช้ความคิด และสติปัญญาในการแก้ไขปัญหาได้ นอกจากนี้ยังไม่สามารถรับความคิดของอื่นได้

เพียเจต์ได้แบ่งพัฒนาการในขั้นที่ 2 นี้ เป็น 2 ระยะ คือ

1. ขั้นระหว่างที่เด็กมีอายุ 2-4 ปี พบว่า เด็กเริ่มจะมีแนวคิดเรื่องต่าง ๆ ได้บ้างแต่ยังไม่ มีเหตุผลที่เหมาะสม มักมีการคิดและความเข้าใจในลักษณะรูปธรรม คือ มีการเข้าใจโดยการรับรู้ เป็นส่วนใหญ่ยังไม่สามารถใช้เหตุผลได้ลึกซึ้ง เพียเจต์ (Piaget) ได้ทดลองให้เด็กมองน้ำในแก้ว เด็กก็จะมอง เฉพาะปริมาณคือความสูง แต่เมื่อเทน้ำปริมาณเดิมนั้นลงในแก้วใบใหม่ที่แคบกว่า

แก้วเดิม เด็กก็จะรับรู้ตามที่มองเห็นก็จะตอบว่าน้ำในแก้วใหม่มากกว่าแก้วเดิม ในขั้นนี้เพียเจต์ (Piaget) เรียกว่า ขั้นการคิดก่อนเกิดแนวคิดสำคัญ

2. ในขั้นที่เด็กมีช่วงอายุระหว่าง 4-7 ปีนี้ เด็กเริ่มมีความเจริญทางความคิด คือ รู้จักเห็นส่วนแตกต่าง รู้จักการคิดเปรียบเทียบ มีความรู้สึกเกิดการหยั่งรู้ มีเหตุผลมากขึ้นมักจะมีปฏิกริยากับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น มักแสดงพฤติกรรมอยากรู้ อยากเห็น ช่างซักช่างถามและชอบเลียนแบบพฤติกรรมของผู้ใหญ่ เช่น การเลียนแบบแสดงท่าทางและคำพูดเป็นครูสอนเพื่อน ๆ และมักใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อความคิดในลักษณะต่าง ๆ บิดามารดาและผู้ปกครองมีความรู้สึกในช่วงนี้ลูกหรือบุตรหลานของตน “รู้ภาษา” ในขั้นนี้เพียเจต์ให้ชื่อว่า ขั้นการคิดแบบรู้โดยสัญชาตญาณ

ขั้นที่ 3 ขั้นรู้จักใช้ความคิดหาเหตุผลจากสิ่งที่เป็นรูปธรรม (Period of concept operation) ในขั้นนี้เด็กมีอายุระหว่าง 7-11 ปี จัดว่าเป็นขั้นที่เด็กมีพัฒนาการสูงขึ้นอย่างเห็นเด่นชัดในการแสดงออกพฤติกรรมต่าง ๆ ดังนี้

1. สามารถคิดย้อนกลับและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นได้
2. สามารถใช้ความคิดอย่างมีเหตุมีผล
3. สามารถทำความเข้าใจเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของส่วนย่อยและส่วนรวมได้
4. สามารถจัดแยกสิ่งของออกเป็นหมวดหมู่ โดยสร้างเกณฑ์ซึ่งเป็นแนวคิดรวบยอด

เป็นหลักในการจำแนก

5. สามารถจินตนาการสร้างภาพความคิดขึ้นในใจได้
6. สามารถเปรียบเทียบสิ่งต่าง ๆ ให้เห็นทั้งความเหมือนและความแตกต่างของสิ่งนั้น ๆ

ขั้นที่ 4 ขั้นปฏิบัติการคิดด้วยนามธรรม (Formal operation) เด็กที่อยู่ในขั้นนี้จะมีอายุประมาณ 11-12 ปีขึ้นไป จนถึง 14-15 ปี ในขั้นนี้ถือว่าเป็นขั้นพัฒนาการทางสติปัญญาและความคิดขั้นสุดยอดของเด็ก กล่าวคือเด็กเริ่มจะมีวุฒิภาวะทางความคิดที่พัฒนาขึ้นจนมีความคิดแบบผู้ใหญ่ เด็กจะมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หาเหตุผลได้อย่างกระจ่างชัด สามารถนำประสบการณ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่เดิมนำมาใช้เชื่อมโยงใช้ในการแก้ปัญหาได้อย่างมีระบบระเบียบ สิ่งที่เป็นนามธรรมจะเป็นสิ่งที่ท้าทายความคิดของเด็กวัยนี้ได้อย่างดี มีการนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ มีความคิดในเชิงสร้างสรรค์และเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น

จากแนวคิดของทฤษฎีพัฒนาการของสติปัญญาและความคิด เพียเจต์ได้ศึกษาค้นคว้ามานี้ นับว่ามีคุณค่าและประโยชน์ต่อวงการศึกษายังยิ่ง แนวคิดของเพียเจต์ (Piaget) สามารถประยุกต์ใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยได้หลายรูปแบบ เพื่อให้ผู้เรียนได้สามารถเรียนรู้โดยใช้สติปัญญาคิดหาเหตุผลและการเรียนรู้ด้วยตนเองให้มากที่สุด ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้

ด้วยการกระทำ ด้วยวิธีการต่าง ๆ ซึ่งครูอาจจะต้องสังเกตและมีการประเมินผลอย่างมีระบบ

ลักษณะของเด็กระดับประถมศึกษา

ลักษณะของเด็กระดับประถมศึกษา อัจฉรา ชิวพันธ์ (2553, หน้า 66-70) การสอนภาษาไทยให้บังเกิดประสิทธิภาพนั้น ครูควรจะต้องมีความเข้าใจในตัวนักเรียนที่สอนด้วย เพื่อจะได้แนวทางในการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมและประสบการณ์ที่เหมาะสมกับนักเรียน สำหรับนักเรียนในระดับประถมศึกษาเป็นวัยที่มีความพร้อมมากขึ้น เริ่มมีความสนใจในสิ่งต่าง ๆ กว้างขวางขึ้น มีความอยากรู้อยากเห็นช่างซักช่างถาม มีการปรับตัวจากสังคมภายในครอบครัวไปสู่สังคมภายนอก เด็กในวัยนี้จึงมีพัฒนาการทางความรู้สึกรู้สึก สนใจการคบหาสมาคมกับเพื่อน รุ่นราวคราวเดียวกันมากกว่าพ่อแม่ของตน ลักษณะดังกล่าวนี้จึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจ ซึ่งครูควรจะได้ศึกษาและทำความเข้าใจอย่างถ่องแท้ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย ให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่

แบ่งลักษณะนักเรียนระดับประถมศึกษาออกเป็น 2 ช่วง คือ

1. นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 เป็นนักเรียนที่มีช่วงอายุระหว่าง 6-9 ปี มีลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

1.1 ลักษณะทางกาย

1.1.1 สิ่งที่สังเกตเห็นได้เด่นชัดก็คือ ฟันน้ำนมเริ่มหักไปเรื่อย ๆ ขณะเดียวกัน ฟันแท้ก็จะขึ้นมาแทนที่ เด็กบางคนฟันแท้ขึ้นช้าเลยกลายเป็นฟันหลอ ทำให้บางคนมีปัญหาในการพูดหรือการอ่านออกเสียงได้ไม่ชัดเจน เกิดปมด้อยอายุเพื่อน ไม่กล้าพูดหรือแสดงออก เพราะถูกเพื่อนล้อเลียน ปัญหาดังกล่าว ครูผู้สอนภาษาไทยควรทำความเข้าใจและหาทางส่งเสริมให้กำลังใจแก่นักเรียน ให้มีความอบอุ่นใจ มั่นใจในการแสดงออกยิ่งขึ้น แทนที่จะดูเมื่อนักเรียนพูดหรืออ่านไม่ชัดเจน

1.1.2 นักเรียนวัยนี้มักชอบการเคลื่อนไหวไม่ชอบอยู่นิ่ง ๆ ครูจึงมักจะประสบปัญหาอยู่เสมอว่านักเรียนชอบยุกยิกอยู่ไม่สุขอยู่เสมอ เช่น คำว่าสิ่งนี้ จับสิ่งนั้น หรือเล่นสิ่งของต่าง ๆ ที่มีในโต๊ะเรียนขณะที่ฟังครูสอน เมื่อเป็นเช่นนี้ครูที่มีความเข้าใจในธรรมชาติของเด็ก ควรหาทางจัดกิจกรรมการเรียนให้นักเรียนได้มีการเคลื่อนไหวบ้าง ใช้หลักการให้รางวัลเพื่อควบคุมพฤติกรรมให้นักเรียนรู้จักฝึกฝนตนเองให้มีระเบียบวินัย โดยการให้คะแนนหมู่บ้าง ให้ดาวเป็นรางวัล เมื่อนักเรียนตั้งใจเรียนไม่เล่นหรือคุยขณะทีครูสอน ฯลฯ

1.1.3 นักเรียนในวัยนี้ต้องการพักผ่อนอย่างมาก ดังนั้น จะเห็นได้ชัดเจนว่านักเรียนในวัยนี้มีสมาธิไม่ค่อยมั่นคง ช่วงความสนใจค่อนข้างสั้นทำให้เกิดความเบื่อหน่าย

ถ้าต้องทำกิจกรรมใด ๆ นานเกินไป เมื่อเป็นเช่นนี้ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่ให้เกิดความซ้ำซากจำเจหรือใช้ช่วงเวลาที่ยาวนานจนเกินไปนัก

1.1.4 ความสามารถในการควบคุมกล้ามเนื้อของเด็กวัยนี้ยังไม่ดีนัก ดังนั้นในการจัดกิจกรรมใด ๆ ที่ต้องให้นักเรียนต้องจดหรือเขียนก็ไม่ควรมีมากนัก เช่น การจดแผนภูมิควรมีลักษณะที่เป็นข้อความสั้น ๆ กะทัดรัด หรือการทำแบบฝึกหัดก็ควรมีปริมาณที่พอเหมาะไม่มากเกินไป

1.1.5 ในเรื่องเกี่ยวกับสายตาของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้นนั้น ในช่วงระยะแรกยังไม่สู้สมบูรณ์นัก แต่จะพัฒนาได้เต็มที่เมื่ออายุ 8 ปีขึ้นไป ดังนั้น ครูผู้สอนภาษาไทยจึงมักจะต้องประสบปัญหาว่านักเรียนเล็ก ๆ โดยเฉพาะในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ต้องประสบปัญหาว่านักเรียนมักเขียนหนังสือกลับซ้ายเป็นขวา บ้างก็เขียนหนังสือตก ๆ หล่น ๆ ฯลฯ นักเรียนมักเขียนสลับกันบ่อย ๆ ฉะนั้น ถ้าครูผู้สอนไม่มีความเข้าใจในลักษณะของนักเรียนดังกล่าวแล้ว ก็อาจทำให้ครูใช้วิธีการไม่ถูกต้องกับนักเรียน เช่น ทำโทษนักเรียนอย่างรุนแรงเมื่อเขียนหนังสือผิด คำหิติดิเตือนนักเรียนว่าไม่รอบคอบขาดความเอาใจใส่ การที่ครูขาดความเข้าใจในตัวนักเรียนเช่นนี้ทำให้นักเรียนเกิดท้อแท้ไม่มีกำลังใจและเจตคติไม่ดีต่อการเรียน ผลสืบเนื่องที่ติดตามมาก็คือนักเรียนจะเกิดปัญหาในการเรียนขึ้นได้โดยครูไม่รู้ตัว

1.2 ลักษณะทางสังคม

1.2.1 นักเรียนในวัยนี้ยึดเพื่อนเป็นสำคัญที่สุด มีความสัมพันธ์กับเพื่อนอย่างแน่นแฟ้น เริ่มเรียนรู้ที่จะเลือกคบเพื่อน สนใจในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับเพื่อน มักชอบทำอะไรตามอย่างเพื่อน สามารถปรับตัวเข้ากับกลุ่มเพื่อนได้ ดังนั้น ในกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยครูควรสนองความต้องการของเด็กให้เด็กได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น เช่น การทำรายงาน การอภิปรายการร่วมมือในการทำงานประเภทต่าง ๆ ประกอบบทเรียน ฯลฯ

1.2.2 นักเรียนในวัยนี้มีความสามารถที่จะทำความเข้าใจในระเบียบหรือข้อตกลงต่าง ๆ ซึ่งเป็นเกณฑ์หรือกติกาต่าง ๆ ได้ดี สนใจในการแข่งขัน เมื่อเป็นเช่นนี้ถ้าในการสอนภาษาไทยครูจัดกิจกรรมประเภทการแข่งขันต่าง ๆ ให้นักเรียน เช่น แข่งขันเขียนคำศัพท์ แข่งขันเล่าเรื่อง แข่งขันแต่งประโยค ฯลฯ กิจกรรมดังกล่าวจะช่วยตอบสนองความต้องการและสอดคล้องกับลักษณะต่าง ๆ ดังกล่าวของนักเรียนด้วย

1.3 ลักษณะทางอารมณ์

มีความต้องการให้ผู้อื่นยอมรับตน ดังจะเห็นได้จากกรณีที่นักเรียนมักชอบเอาอกเอาใจเพื่อน ๆ เพราะเกรงเพื่อนจะไม่รับตนเป็นสมาชิกของกลุ่ม นักเรียนบางคนก็อาจหาทางจูงใจเพื่อนให้ยอมรับตนเองโดยนำขนมหรือของเล่นมาแจกเพื่อน ๆ อยู่บ่อย ๆ ในด้านการปฏิบัติตนต่อครู

ก็เช่นกัน นักเรียนมักแสดงความรักความสนใจในตัวครูเพื่อให้ครูยอมรับตน มักชอบรายงานความประพฤติของผู้อื่นจนกลายเป็นความช่างฟ้องอยู่เนือง ๆ ผู้ปกครองมักจะมาปรารภกับครูอยู่เสมอว่านักเรียนเชื่อครูมากกว่าพ่อแม่ เมื่อเช่นในการเรียนการสอนภาษาไทย ครูจึงควรที่จะแสดงการยอมรับนักเรียนโดยการเสริมกำลังใจให้แก่เด็กนักเรียน ทั้งในด้านวาจา สีหน้า ท่าทาง ให้นักเรียนมีความรู้สึกอบอุ่นใจ มีความรู้สึกว่าเป็นที่ยอมรับของทุกคน เช่น เมื่อนักเรียนมีผลงานดี ครูควรแสดงการยกย่องชมเชยโดยให้เพื่อน ๆ ในชั้นปรบมือให้ ให้ดาวเป็นรางวัลที่ทำงานได้สะอาดเรียบร้อย นำผลงานที่ดีเด่นของนักเรียนมาจัดนิทรรศการ ฯลฯ นอกจากนี้ ถ้านักเรียนมีความบกพร่องก็ควรใช้วิธีการที่นุ่มนวล ไม่ให้นักเรียนเสียกำลังใจ

1.4 ลักษณะทางสติปัญญา

เห็นได้ชัดว่านักเรียนวัยนี้มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว พฤติกรรมที่แสดงออกก็มักจะเป็นการช่างซักช่างถามอย่างไม่รู้จักจบสิ้น จนในบางครั้งก่อให้เกิดความรำคาญแก่ผู้ใหญ่ที่จะต้องคอยตอบคำถามของเด็กที่ขี้ฉ้อด้วย “ทำไม” อยู่เสมอ จากลักษณะที่นักเรียนมีความอยากรู้อยากเห็นและช่างซักช่างถามเช่นนี้ ทำให้นักเรียนมักขาดความรู้จักการรอคอยโอกาสในการพูด มักชอบแย่งกันพูด แย่งกันตอบคำถามต่าง ๆ อยู่เนือง ๆ ซึ่งในเรื่องดังกล่าวนี้ ครูควรจะต้องหาทางควบคุมพฤติกรรม หาทางจูงใจให้นักเรียนได้พยายามปรับปรุงตนเองฝึกให้มีระเบียบวินัยอันดีงาม รู้จักยกมือเมื่อต้องการซักถาม หรือตอบคำถามไม่ตะโกนตอบเพราะเป็นกิริยาที่ไม่สมควร นอกจากนี้ การจัดกิจกรรมการสอนภาษาไทยควรให้สอดคล้องตอบสนองต่อลักษณะดังกล่าวของเด็ก คือ มีกิจกรรมที่ทำทลายความสามารถและเร้าความสนใจให้นักเรียนอยากรู้อยากเห็นมากยิ่งขึ้น เช่น อาจจัดกิจกรรมการนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการทายปัญหาบ้าง จัดกิจกรรมการต่อภาพหรือคำปริศนาบ้าง จัดให้มีการเล่นเกมต่าง ๆ ประกอบบทเรียนบ้าง มีการจัดเตรียมสื่อการสอนที่จูงใจเร้าความอยากรู้อยากเห็นบ้าง มีการมอบหมายให้นักเรียนได้ไปศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมนอกเหนือไปจากการเรียนในชั้นเรียน เป็นกลุ่มบ้าง เป็นรายบุคคลบ้าง และถ้าเป็นไปได้ ครูผู้สอนภาษาไทยควรจัดมุมหนังสือไว้ในชั้นเรียนมีพจนานุกรมหรือหนังสือค้นคว้าต่าง ๆ เพื่อเสริมความรู้ทางภาษาไทยให้นักเรียนใช้ค้นคว้าเพิ่มเติมได้อย่างคล่องตัวเมื่อต้องการ การจัดมุมหนังสือนี้อาจให้นักเรียนมีส่วนร่วมรับผิดชอบช่วยกันจัดหา หรือนำหนังสือมาแลกเปลี่ยนกันอ่านก็ได้ จะเห็นได้ว่าการที่ครูสามารถจัดการเรียนการสอนและประสบการณ์ต่าง ๆ ได้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนนั้นจัดเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้การเรียนการสอนภาษาไทยดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพทีเดียว

2. นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 เป็นนักเรียนที่มีช่วงอายุระหว่าง 9-12 ปี

มีลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ลักษณะทางกาย

ส่วนใหญ่จะพบว่า เด็กผู้หญิงจะโตเร็วกว่าเด็กผู้ชาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงอายุ 11 ปี ขึ้นไป ถึงประมาณ 13-14 ปี เด็กผู้หญิงจะมีส่วนสูงและน้ำหนักมากกว่าเด็กผู้ชาย ความแตกต่างดังกล่าวทำให้ทั้งสองเพศไม่สนใจในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน แต่มักแสดงออกในรูปของการโต้แย้ง ถกเถียงกันบ้าง ชอบการแข่งขันกันบ้างอย่างไม่ยอมละลด เมื่อเด็กผู้หญิงและเด็กผู้ชายได้เรียนกิจกรรมบางอย่างร่วมกัน เช่น กิจกรรมทางดนตรีมีการเต้นระบำจับคู่กันและเปลี่ยนคู่กัน เด็กผู้ชายจะรู้สึกขัดใจเมื่อเปลี่ยนคู่แล้วก็ต้องไปคู่กับเด็กผู้หญิงที่สูงกว่าและโตกว่าตน เด็กผู้ชายจึงมักแสดงท่าทางรังเกียจเด็กผู้หญิงบ้างพูดจาถากถางเหน็บแนมต่าง ๆ นานา ปรากฏการณ์ต่าง ๆ นี้เป็นสิ่งที่ครูผู้สอนเด็กวัยนี้ต้องประสบอยู่เนื่อง ๆ ในเรื่องของการเจริญเติบโตนี้ เด็กบางคนอาจโตเร็ว บางคนอาจช้า ดังนั้น ทั้งเด็กผู้หญิงและเด็กผู้ชายก็จะมีสัดส่วนของร่างกายเปลี่ยนแปลงไป คนที่โตเร็วก็ต้อาจอยู่ในลักษณะสูงใหญ่กว่าเพื่อน ๆ บ้าง อ้วนเฟือน ๆ บ้าง ส่วนคนที่โตช้าอาจมีลักษณะแคระแกร็นผอมบางกว่าปกติ เมื่อเป็นเช่นนี้ครูผู้สอนควรจะต้องเข้าใจในลักษณะดังกล่าวของนักเรียนพยายามระมัดระวังในการใช้ถ้อยคำตลอดจนท่าทางต่าง ๆ เพื่อมิให้นักเรียนเกิดปมด้อยขึ้นได้ ขณะเดียวกันก็ควรสอดส่องมิให้เพื่อน ๆ ล้อเลียนหรือตักม้อของเด็ก เช่น โย่ง หมูตอน ฯลฯ เพราะการกระทำดังกล่าวจะทำให้เด็กที่ถูกล้อเลียนเกิดความกังวลใจขาดความมั่นใจในการแสดงออก อาจทำให้เกิดเจตคติที่ไม่ดีในการเรียนติดตามมาด้วยก็ได้ นอกจากนี้ในการจัดกิจกรรมการเรียน ครูควรมุ่งให้สอดคล้องเหมาะสมกับลักษณะของนักเรียน โดยการจัดกิจกรรมให้เด็กผู้หญิงและเด็กผู้ชายได้ทำงานเป็นกลุ่มตามความสนใจของแต่ละเพศ

ในด้านกล้ามเนื้อ เด็กในวัยนี้มีความสามารถในการควบคุมกล้ามเนื้อได้ดีขึ้น การทำงานในด้านการประดิษฐ์และศิลปะต่าง ๆ จึงทำได้อยู่ในระดับดี ครูจึงควรจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกฝนความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ให้มากขึ้น เช่น การแต่งหนังสือนิทาน การเขียนบทหรือกรองประเภทต่าง ๆ

2.2 ลักษณะทางสังคม

นักเรียนในวัยนี้ให้ความสำคัญแก่กลุ่มเพื่อนเพิ่มมากขึ้น ลักษณะที่พบอยู่เสมออย่างเด่นชัดก็คือ เพื่อน ๆ ในกลุ่มจะมีอิทธิพลต่อเด็กมาก เด็กมักชอบทำอะไรตามเพื่อน ๆ ที่อยู่ในกลุ่มของตน เช่น สนใจในการอ่านหนังสือการ์ตูนประเภทเดียวกัน ใช้ของใช้ต่าง ๆ ตามอย่างกัน มีรสนิยมในด้านต่าง ๆ เหมือน ๆ กัน หรือคล้ายกันในกลุ่ม อย่างไรก็ตามในวัยนี้ทั้งเด็กผู้หญิงและเด็กผู้ชายจะมีความสนใจแตกต่างกันอย่างมาก ทั้งสองเพศไม่สนใจที่จะเล่นด้วยกัน

ความคิดเห็นของทั้งสองฝ่ายมักจะไม่ตรงกันในเรื่องต่าง ๆ จนก่อให้เกิดการโต้เถียงหรือการแข่งขันกันอยู่เป็นอาชญาทั้งในด้านการเรียนและด้านอื่น ๆ ดังนั้น ในการจัดการเรียนการสอนถ้าครูได้จัดกิจกรรมให้ทั้งสองเพศแข่งขันกันก็มีส่วนดีที่ช่วยเร้าใจให้นักเรียนสนใจในการเรียนมากขึ้น แต่ถ้าทำบ่อยครั้งมากเกินไป ก็อาจทำให้ทั้งสองเพศเกิดความรู้สึกของการเป็นคู่แข่งจนขาดความมีเหตุผลเกิดกรณีพิพาทขึ้นบ่อย ๆ ซึ่งเป็นผลเสียต่อการเรียน ครูผู้สอนควรตระหนักในเรื่องนี้ และพยายามจัดกิจกรรมให้ทั้งสองเพศได้มีโอกาสทำงานร่วมกันบ้างเป็นครั้งคราว เพื่อสร้างเสริมบรรยากาศของความเป็นมิตรกันบ้างตามควร

2.3 ลักษณะทางอารมณ์

นักเรียนวัยนี้มักมีอารมณ์รุนแรง เมื่อรวมกลุ่มกันก็มักจะต้องมีความขัดแย้งกันบ้างเป็นธรรมดา ต่างคนต่างก็มักยึดถือความคิดของตนเป็นใหญ่ด้วยกันทั้งสิ้น การควบคุมอารมณ์ต่าง ๆ ทำให้ไม่ได้ดี เมื่อโกรธหรือไม่พอใจก็จะแสดงออกด้วยการทำสีหน้าท่าทางบ้าง บางคนคับข้องใจมาก ๆ ก็แสดงออกโดยการร้องไห้ ด้วยเหตุนี้ครูผู้สอนจะต้องพบปัญหาดังกล่าวอยู่เนือง ๆ และบ่อยครั้งที่ต้องทำหน้าที่ตัดสิน หรือไกล่เกลี่ยข้อพิพาทต่าง ๆ ของเด็กวัยนี้อยู่ไม่เว้นแต่ละวัน จึงถือเป็นภาระหน้าที่ของครูที่จะต้องจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความมีเหตุผลให้แก่นักเรียน สำหรับการสอนภาษาไทยทางหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาความรู้ความเข้าใจและความมีเหตุผลก็คือ การสอดแทรกอุทาหรณ์หรือข้อคิดต่าง ๆ จากบทละครบ้าง คำประพันธ์ประเภทต่าง ๆ ก็ให้คิดเตือนใจบ้างตลอดจนถึงการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เชื่อมโยงกับการเรียนการสอนภาษาไทยให้นักเรียนได้เรียนรู้ถึงทักษะที่สำคัญของการอยู่ร่วมกันในสังคม ฯลฯ สิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวครูสามารถจัดทำได้อย่างดีกับนักเรียนในวัยนี้ เพราะนักเรียนสามารถคิดได้อย่างมีเหตุผลมากขึ้น

2.4 ลักษณะทางสติปัญญา

ความอยากรู้อยากเห็นในสิ่งต่าง ๆ จัดเป็นลักษณะเด่นที่ยังคงมีอยู่ในนักเรียนวัยนี้ เช่นเดียวกับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น จะแตกต่างกันก็ในแง่ที่ว่านักเรียนในวัยนี้มีความสามารถที่จะค้นคว้าหาความรู้ได้ด้วยตนเองได้มากขึ้น และมักจะชอบสะสมสิ่งของต่าง ๆ ที่แปลก ๆ ไว้มากมายตามความสนใจของตนบ้าง ตามอย่างเพื่อน ๆ บ้าง

ในเรื่องของช่วงความสนใจนั้นนักเรียนในวัยนี้ถึงแม้จะมีช่วงความสนใจยาวนานกว่านักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นก็ตาม แต่ก็ยังจัดว่าช่วงความสนใจค่อนข้างสั้นอยู่ สังเกตได้จากที่ว่านักเรียนวัยนี้มักไม่ชอบทำกิจกรรมอะไรซ้ำซากหรือจำเจไปนาน ๆ ดังนั้นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นครูควรจัดกิจกรรมหลาย ๆ อย่างให้สนองความต้องการของนักเรียน

และไม่ควรใช้การบังคับให้นักเรียนต้องทำในสิ่งที่เขาไม่สนใจหรือไม่อยากทำ เพราะจะทำให้ นักเรียนเกิดเจตคติที่ไม่ดีต่อการเรียนหรือร่วมกิจกรรมต่าง ๆ

อย่างไรก็ตามนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายนี้จัดว่าอยู่ในวัยที่มีการพัฒนาการ ในด้านต่าง ๆ มากขึ้น มีความตั้งใจในการทำงานด้วยตนเอง ดังนั้นครูควรสนับสนุนโดยหา กิจกรรมต่าง ๆ ให้นักเรียนได้แสดงความสามารถให้มากขึ้น เช่น มีส่วนช่วยในการจัดป้ายนิเทศ ในชั้นเรียน ฝึกทำหนังสือนิทาน ฯลฯ

จากสิ่งต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้นก็เห็นได้ว่าถ้าครูผู้สอนภาษาไทยมีความรู้ ความเข้าใจในลักษณะต่าง ๆ ของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาอย่างถูกต้องในทุก ๆ ด้านแล้ว ก็จะสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งครู และนักเรียนต่างก็มีความรู้สึกที่ดีต่อกัน สร้างเสริมบรรยากาศของการเรียนการสอนให้มีชีวิตชีวา ผลที่ตามมาก็คือ นักเรียนจะได้รับความรู้ความเข้าใจอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วยและเกิดเจตคติที่ดีต่อ การเรียนภาษาไทย

แนวคิดเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นความสามารถของนักเรียนในด้านต่าง ๆ ซึ่งเกิดจากนักเรียน ได้รับประสบการณ์จากกระบวนการเรียนการสอนของครู โดยครูต้องศึกษาแนวทางในการวัด และประเมินผล การสร้างเครื่องมือวัดให้มีคุณภาพนั้น ได้มีผู้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนไว้ ดังนี้

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2530, หน้า 29) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Academic achievement) หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ และทักษะทางด้านวิชาการ รวมทั้ง สมรรถภาพทางสมองของบุคคลอันเป็นผลมาจากการเรียนการสอนหรือมวลประสบการณ์ที่ปวง ที่บุคคลได้รับจากการ เรียนการสอน ทำให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในด้านต่าง ๆ ซึ่งแสดงให้เห็นได้ด้วยคะแนนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สมพร เชื้อพันธ์ (2547, หน้า 53) สรุปว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ หมายถึง ความสามารถ ความสำเร็จและสมรรถภาพด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนที่ได้จากการเรียนรู้อันเป็นผลมาจากการเรียนการสอน การฝึกฝนหรือประสบการณ์ของแต่ละบุคคลซึ่งสามารถวัด ได้จากการทดสอบด้วยวิธีการต่าง ๆ

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และเพยาว์ ยินดีสุข (2548, หน้า 125) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียน หมายถึง ขนาดของความสำเร็จที่ได้จากกระบวนการเรียนการสอน

ปราณี กองจินดา (2549, หน้า 42) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถหรือผลสำเร็จที่ได้รับจากกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และประสบการณ์เรียนรู้ทางด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย และยังได้จำแนกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ตามลักษณะของวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลที่เกิดจากกระบวนการเรียน การสอนที่จะทำให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และสามารถวัดได้โดยการแสดงออกมา ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย

จุดมุ่งหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์

การวัดผลสัมฤทธิ์เป็นการตรวจสอบระดับความสามารถของสมรรถภาพทางสมองของ บุคคลว่าเรียนรู้แล้วรู้อะไรบ้าง และมีความสามารถในด้านใดมากน้อยเพียงใด เช่น มีพฤติกรรม ด้านความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า มากน้อยอยู่ระดับใด นั่นคือ การวัดผลสัมฤทธิ์เป็นการตรวจสอบพฤติกรรมของผู้เรียนในด้าน พุทธิพิสัยนั่นเอง ซึ่งเป็นการวัด 2 องค์ประกอบตามจุดมุ่งหมาย และลักษณะของวิชาการที่เรียน (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2530, หน้า 29-30)

1. การวัดด้านปฏิบัติ เป็นการตรวจสอบความรู้ความสามารถทางการปฏิบัติ โดยให้ ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงให้เห็นเป็นผลงานปรากฏออกมาที่สังเกตและวัดได้ เช่น วิชาศิลปศึกษา พลศึกษา การช่าง เป็นต้น การวัดแบบนี้จึงต้องวัดโดยใช้ ข้อสอบภาคปฏิบัติ ซึ่งการประเมินผล จะพิจารณาที่วิธีปฏิบัติและผลงานที่ปฏิบัติ

2. การวัดด้านเนื้อหา เป็นการตรวจสอบความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเนื้อหา รว มทั้งพฤติกรรมความสามารถในด้านต่าง ๆ อันเป็นผลมาจากการเรียนการสอน มีวิธีการสอบวัด ได้ 2 ลักษณะ คือ

2.1 การสอบปากเปล่า การสอบแบบนี้มักจะทำโดยรายบุคคล ซึ่งเป็นการสอบ ที่ต้องการดูแลเฉพาะอย่าง เช่น การสอบอ่านหนังสือ การสอบสัมภาษณ์ ซึ่งต้องการดูการใช้ถ้อยคำ ในการตอบคำถาม รวมทั้งการแสดงความคิดเห็นและบุคลิกภาพต่าง ๆ เช่น การสอบปริญาญานิพนธ์ ซึ่งต้องการวัดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องที่ทำ และคำถามก็สามารถเปลี่ยนแปลง หรือเพิ่มเติม ได้ตามที่ต้องการ

2.2 การสอบแบบให้เขียนตอบ เป็นการสอบวัดที่ให้ผู้สอบเขียนเป็นตัวหนังสือตอบ ซึ่งมีรูปแบบตอบอยู่ 2 แบบ คือ

2.2.1 แบบไม่จำกัดคำตอบ ซึ่งได้แก่ การสอบวัดที่ใช้ข้อสอบแบบอัตนัยหรือ
ความเรียง

2.2.2 แบบจำกัดคำตอบ ซึ่งเป็นการสอบที่กำหนดขอบเขตของคำถามที่จะให้ตอบ
หรือกำหนดคำตอบที่ให้เลือก ซึ่งมีรูปแบบของคำตอบอยู่ 4 รูปแบบ คือ

2.2.2.1 แบบเลือกทางใดทางหนึ่ง

2.2.2.2 แบบจับคู่

2.2.2.3 แบบเติมคำ

2.2.2.4 แบบเลือกคำตอบ

การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นการวัดพฤติกรรม 3 กลุ่มพฤติกรรมด้วยกัน คือ

1. พฤติกรรมการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถ
และความคิด รวมทั้งการแก้ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ อันเป็นผลจากการเรียนการสอน ซึ่งพฤติกรรม
ด้านความรู้และความคิด ประกอบด้วย พฤติกรรมย่อย 6 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1.1 ความรู้ ความจำ หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะรักษาไว้ ซึ่งเรื่องราวต่าง ๆ
ที่ได้รับจากการเรียนการสอนและประสบการณ์ต่าง ๆ รวมทั้งสิ่งที่สัมผัสกับประสบการณ์นั้น ๆ
และสามารถถ่ายทอดออกมาได้ถูกต้อง

1.2 ความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถในการแปลความ ตีความและสรุปความ
เกี่ยวกับสิ่งที่ได้พบ ซึ่งเป็นเรื่องราวและเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับรู้และสามารถสื่อความเข้าใจที่ตน
มีอยู่นั้น ไปสู่ผู้อื่น ได้อย่างถูกต้อง

1.3 การนำไปใช้ หมายถึง ความสามารถในการนำความรู้ ทฤษฎี หลักการ กฎเกณฑ์
และวิธีการต่าง ๆ ซึ่งได้รับการเรียนรู้ไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์จริงใน ชีวิตประจำวัน
หรือสถานการณ์ใหม่ที่คล้ายคลึงกัน ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

1.4 การวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการจำแนกเรื่องราว ข้อเท็จจริง
หรือเหตุการณ์ใด ๆ ออกเป็นส่วนย่อย ๆ และสามารถบอกได้ว่าส่วนย่อย ๆ นั้นแต่ละส่วนสำคัญ
อย่างไร ส่วนใดสำคัญที่สุด แต่ละส่วนมีความสัมพันธ์กันอย่างไรและมีหลักการใดร่วมกันอยู่

1.5 การสังเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการผสมผสานส่วนย่อย ๆ เข้าด้วยกัน
ให้เป็นส่วนใหญ่ ทำให้ได้ผลผลิตที่แปลกใหม่ และดีไปกว่าเดิม พฤติกรรมด้านนี้นั้นทำให้เกิดความคิด
สร้างสรรค์สิ่งใหม่

1.6 การประเมินค่า หมายถึง ความสามารถในการวินิจฉัย ตีราคาสิ่งต่าง ๆ หรือเรื่อง
ต่าง ๆ ได้อย่างมีหลักเกณฑ์ เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป

สรุป พฤติกรรมการเรียนรู้ด้านพุทธรูป คือ พฤติกรรมย่อยด้านความรู้ ความจำเป็น พฤติกรรมที่มีระดับต่ำสุด ถือเป็นพฤติกรรมขั้นพื้นฐาน ส่วนพฤติกรรมย่อยด้านความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่าเป็นพฤติกรรมที่สูงขึ้นตามลำดับ ในการเรียนการสอนโดยหลักทั่วไปนั้น ต้องการให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมสูงกว่าความรู้ ความจำ คือ เป็นการพัฒนาให้เกิดความคิด

2. พฤติกรรมการเรียนรู้ด้านจิตพิสัย เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการเปลี่ยนแปลง ทางด้านจิตใจ เจตคติ ค่านิยม ความสนใจ ความชื่นชมของบุคคลต่อสิ่งต่าง ๆ ประกอบด้วย พฤติกรรมย่อย 5 ชั้น ดังนี้

2.1 การรับรู้ เป็นความสามารถในการจับไวต่อการรับรู้สิ่งเร้าต่าง ๆ ได้มากในเวลา จำกัด

2.2 การตอบสนอง เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกในการตอบสนองต่อสิ่งเร้าในลักษณะ ของความยินยอม เต็มใจและพอใจ

2.3 การสร้างคุณค่าหรือค่านิยม เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรู้สำนึกในคุณค่า ของสิ่งต่าง ๆ จนเกิดการยอมรับ และเชื่อถือในสิ่งนั้น

2.4 การจัดระบบคุณค่าหรือค่านิยม เป็นการนำค่านิยมมาจัดให้เป็นระบบโดย อาศัย กระบวนการจัดพหุภาพความสัมพันธ์ และกำหนดค่านิยมที่เด่น และสำคัญแล้วนำ กระบวนการนั้น มาสร้างระบบค่านิยมที่เหมาะสมกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ต่อไป

2.5 การสร้างลักษณะนิสัย เป็นความสามารถในการจัดระบบค่านิยมที่บุคคล ยึดถืออยู่ จนสามารถควบคุมพฤติกรรมและทำให้เกิดบูรณาการทางความเชื่อ ความคิด เจตคติ และก่อให้เกิด พฤติกรรมที่เป็นลักษณะนิสัยประจำตัวของบุคคลแต่ละคน

3. พฤติกรรมการเรียนรู้ด้านทักษะพิสัย เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถ ในการใช้กลไกทางกายและทางสมองได้สัมพันธ์กันจนสามารถใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายทำงาน อย่างมีจุดหมาย ซึ่งแบ่งออกเป็นพฤติกรรมย่อย ๆ 7 ชั้น ดังนี้

3.1 การรับรู้ เป็นการรับรู้โดยประสาทสัมผัสเกี่ยวกับรูปธรรม เช่น วัตถุ สิ่งของ และนามธรรม เช่น คุณสมบัติหรือความสัมพันธ์

3.2 การเตรียมพร้อม เป็นความพร้อมทั้งทางใจ ความพร้อมทางกายและความพร้อม ทางอารมณ์

3.3 การเลียนแบบ เป็นการทำตามหรือเลียนแบบ

3.4 การปฏิบัติได้ เป็นพฤติกรรมตอบสนองที่พัฒนาจนเป็นนิสัย

3.5 การตอบสนองที่ซับซ้อน เป็นการแสดงออกที่ซับซ้อนตามกระบวนการปฏิบัติอย่างไม่ลังเล และเป็นไปโดยอัตโนมัติ

3.6 การดัดแปลง เป็นขั้นที่ทดลองหาวิธีอื่นมาปฏิบัติหลังจากที่ได้ปฏิบัติวิธีเดิมจนชำนาญแล้ว เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้มากขึ้น

3.7 การริเริ่ม เป็นการประยุกต์สิ่งที่ได้ดัดแปลงแล้ว เพื่อให้เกิดสิ่งใหม่ขึ้น

ประเภทของการทดสอบผลสัมฤทธิ์

การทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสามารถกระทำได้ 2 ลักษณะ คือ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2530, หน้า 30-32)

1. การทดสอบแบบอิงกลุ่มหรือการวัดผลแบบอิงกลุ่ม เป็นการทดสอบหรือการสอบวัดที่เกิดจากแนวความเชื่อในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลที่ว่า ความสามารถของบุคคลใด ๆ ในเรื่องใดนั้นไม่เท่ากัน บางคนมีความสามารถของบุคคล ถ้านำมาเขียนกราฟจะมีลักษณะคล้าย ๆ โค้งรูปประฆังหรือที่เรียกว่า “โค้งปกติ” ดังนั้นการทดสอบแบบนี้จึงยึดคนส่วนใหญ่เป็นหลักในการเปรียบเทียบ โดยพิจารณาคะแนนผลการสอบของบุคคลเทียบกับคนอื่น ๆ ในกลุ่มคะแนนจะมีความหมายก็ต่อเมื่อนำไปเปรียบเทียบกับคะแนนของบุคคลอื่นที่สอบด้วยข้อสอบฉบับเดียวกัน จุดมุ่งหมายของการทดสอบแบบนี้ก็เพื่อจะกระจายบุคคลทั้งสองกลุ่มไปตามความสามารถของแต่ละบุคคล นั่นก็คือ คนที่มีความสามารถสูงจะได้คะแนนสูง คนที่มีความสามารถด้อยกว่าก็จะได้คะแนนลดหลั่นลงจนถึงคะแนนต่ำสุด

2. การทดสอบแบบอิงเกณฑ์หรือการวัดผลแบบอิงเกณฑ์ ยึดความเชื่อในเรื่องการเรียนเพื่อรอบรู้ กล่าวคือ ยึดหลักการว่าในการเรียนการสอนนั้นจะต้องมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนทั้งหมดเกือบทั้งหมดประสบความสำเร็จในการเรียน แม้ว่าผู้เรียนจะมีลักษณะแตกต่างกันก็ตามแต่ทุกคนได้รับการส่งเสริมให้พัฒนาไปถึงขีดความสามารถสูงสุดของตน โดยอาจใช้เวลาแตกต่างกันในแต่ละบุคคล ดังนั้น การทดสอบแบบอิงเกณฑ์ จึงมีการกำหนดเกณฑ์ขึ้นแล้วนำผลการสอบของแต่ละบุคคลเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ไม่ได้นำผลการสอบไปเปรียบเทียบกับบุคคลอื่น ๆ ในกลุ่ม ความสำคัญของการทดสอบนี้จึงอยู่ที่การกำหนดเกณฑ์เป็นสำคัญ เกณฑ์ หมายถึง การตรวจสอบว่าใครเรียนได้ถึงเกณฑ์ และใครยังเรียนไม่ถึงเกณฑ์ ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขต่อไป เช่น อาจให้มีการเรียนซ่อมเสริม เป็นต้น

ประโยชน์ของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีดังนี้

1. ใช้สำรวจทั่วไปเกี่ยวกับตำแหน่งการเรียนในโรงเรียนเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ปกติให้เข้าใจนักเรียนได้ดีขึ้น

2. ใช้แนะแนวและประเมินค่าเกี่ยวกับการสอบได้สอบตกของแต่ละบุคคลจุดอ่อน

และจุดเด่นของแต่ละบุคคล การสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนฉลาด และนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือ การปรับปรุงการสอน

3. ใช้จัดกลุ่มนักเรียนเพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน
4. ช่วยในการวิจัยทางการศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนในวิชาที่สอบแตกต่างกัน

โดยใช้แบบทดสอบมาตรฐานเป็นเครื่องมือวัด

กระบวนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

ในการปฏิบัติงานใดก็ตามหากผู้ปฏิบัติทราบกระบวนการทำงานว่ามีขั้นตอนอย่างไร และปฏิบัติไปตามขั้นตอนเหล่านั้น จึงทำให้สามารถดำเนินการไปตามเป้าหมายได้ในเรื่องการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หากผู้สร้างทราบขั้นตอนในการสร้าง และปฏิบัติตามขั้นตอน จะทำให้สามารถสร้างข้อสอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Rose, 1954, p. 103 อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2530, หน้า 47-52) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการสร้างข้อสอบ 4 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นวางแผน สิ่งที่ต้องปฏิบัติในการวางแผนสร้างข้อสอบ คือ

- 1.1 กำหนดจุดมุ่งหมาย ในการสร้างข้อสอบทุกครั้งต้องกำหนดจุดมุ่งหมายให้ชัดเจน และแน่นอนว่าเพื่อวัตถุประสงค์ใด

- 1.2 กำหนดเนื้อหาและพฤติกรรมที่ต้องการวัด ในขั้นนี้หากกำหนดขอบข่ายของเนื้อหาและพฤติกรรมที่จะออกข้อสอบได้เหมาะสม ก็จะช่วยให้ข้อสอบมีความเที่ยงตรง

- 1.3 กำหนดชนิดและรูปแบบของข้อสอบ ในการสอบวัดต้องเลือกใช้ชนิด และรูปแบบของข้อสอบให้เหมาะสม

- 1.4 กำหนดส่วนประกอบอื่น ๆ ที่จำเป็นในการออกข้อสอบและในการเลือกข้อสอบ คือ การกำหนดเวลาในการสร้างข้อสอบ บุคลากรในการสร้างข้อสอบ จำนวนข้อของข้อสอบ เวลาในการทดสอบ วิธีการตรวจ และให้คะแนน เป็นต้น

2. ขั้นเตรียมงาน เป็นการเตรียมสิ่งที่เอื้ออำนวยต่อการสร้างข้อสอบ ได้แก่ หลักสูตร หนังสือแบบเรียน ทำการวิเคราะห์หลักสูตร อุปกรณ์ในการพิมพ์ การอัดสำเนา ฯลฯ

3. ขั้นลงมือปฏิบัติ เป็นขั้นลงมือเขียนข้อสอบ ในกรณีการสร้างข้อสอบนั้นทำในรูปคณะกรรมการ คณะกรรมการแบ่งงานกันเขียนข้อสอบ แล้วนัดหมายหรือมาประชุมวิเคราะห์ข้อสอบที่สร้างขึ้น

4. ขั้นประเมินหรือตรวจสอบคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อนำผลไปปรับปรุงข้อสอบ มีขั้นตอน ดังนี้

- 4.1 ขั้นประเมินเบื้องต้น คือ การวิจารณ์ข้อสอบ โดยพิจารณาในประเด็นต่อไปนี้ คือ

- 4.1.1 ข้อคำถามวัด วัดในสิ่งที่ต้องการวัดหรือไม่

4.1.2 ข้อคำถามชัดเจนเข้าใจตรงกันหรือไม่

4.1.3 ข้อคำถามมีคำตอบที่แน่นอนเพียงคำตอบเดียวหรือไม่

4.1.4 ข้อคำถามในภาษารัดกุม เหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียนหรือไม่

4.1.5 ในกรณีเป็นข้อสอบเลือกตอบ พิจารณาว่าตัวเลือกเหมาะสมหรือไม่ เช่น เรียงลำดับเนื้อหา เรียงจากง่ายไปหายาก และการเรียงตัวเลือกในแต่ละข้อเหมาะสมสวยงาม หรือไม่ เป็นต้น

4.2 ขั้นตอนตรวจสอบคุณภาพ หลังการทดสอบ ข้อสอบที่ผ่านการวิเคราะห์และปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปพิมพ์เพื่อนำไปทดลอง (Try out) เมื่อนำไปทดลองแล้วนำมาตรวจให้คะแนน และตรวจสอบคุณภาพ โดยพิจารณาในเรื่องต่อไปนี้

4.2.1 ความยากง่ายของข้อสอบ

4.2.2 อำนาจจำแนกของข้อสอบ

4.2.3 ค่าความเที่ยง

4.2.4 หาค่าสถิติพื้นฐานของข้อสอบ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย

สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นพฤติกรรมหรือความสามารถของบุคคลที่เกิดจากการเรียนการสอน เป็นพฤติกรรมที่พัฒนามาจากการฝึกอบรมสั่งสอนโดยตรง อันประกอบด้วย พฤติกรรม 6 ประการ คือ ความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอน และการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนควรให้ครอบคลุมพฤติกรรมทั้ง 6 ประการดังกล่าว

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ในครั้งนี้ผู้วิจัย ได้กำหนดกรอบแนวคิดจากการศึกษาปัจจัยต่าง ๆ จากแนวคิด ทฤษฎี และผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย โดยมีปัจจัย 7 ด้าน คือ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ปัจจัยด้านเพื่อน ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านการสอนซ่อมเสริม รายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยด้านผู้บริหาร

ความหมายของผู้บริหาร

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 4 ได้ให้ความหมาย ของคำว่า

“ผู้บริหาร” มี 2 ความหมาย คือ

1. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งของรัฐและเอกชน

2. ผู้บริหารการศึกษา หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารการศึกษานอกสถานศึกษาดังแต่ระดับเขตพื้นที่การศึกษาขึ้นไป

วิโรจน์ สารรัตนะ (2546, หน้า 2) ให้ความหมายของผู้บริหารว่า บุคคลที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงานขององค์การเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สถาบันวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ (2546, หน้า 7-11) ได้กล่าวถึงปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร ได้แก่ การแสดงความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารที่มีต่อผู้ใต้บังคับบัญชาขณะปฏิบัติงาน ในลักษณะของการสร้างความเข้าใจในการดำเนินงานตามนโยบาย เป้าหมาย การติดต่อสื่อสาร และวิธีการดำเนินงาน ให้สำเร็จลุล่วงในภารกิจที่ต้องปฏิบัติ และในลักษณะของความเป็นมิตร การเคารพซึ่งกันและกัน และความอบอุ่นเป็นกันเอง เป็นต้น

ชัยเสกฐ์ พรหมศรี (2550, หน้า 18) ให้ความหมายของผู้บริหารว่า บุคคลที่บรรลุเป้าหมาย โดยการสนับสนุนของบุคคลอื่นในองค์กร

สรุปได้ว่า ผู้บริหารเป็นบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้สามารถใช้วิธีการต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้การดำเนินงานตามนโยบายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล นำองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย

องค์ประกอบของผู้บริหารที่มีอิทธิพลส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผู้บริหาร มีองค์ประกอบที่สำคัญดังที่นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึง คือ การเข้าใจได้ถึงบทบาท ความสำคัญในการเป็นผู้บริหารและหน้าที่ของผู้บริหาร หากผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจในบทบาท ความสำคัญและหน้าที่ของตนเองในการบริหารสถานศึกษา จะส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นไปตามเป้าหมายของโรงเรียนได้ ซึ่งขอนำแนวคิดของแต่ละท่านมาเสนอ ดังต่อไปนี้

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2541, หน้า 80-83) ได้เสนอบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องจัดทำแผนงาน โครงการ เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาครู และบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ใหม่ จัดเตรียมสิ่งสนับสนุน บริหารและบริการหลักสูตร ให้มีความหลากหลาย เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ดำเนินการประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจกับชุมชน และจัดการเรียนการสอน จัดระบบการนิเทศภายในเพื่อช่วยเหลือ อำนวยความสะดวก ให้คำปรึกษาและให้กำลังใจแก่ครู จากนั้นก็ประเมินผลการปฏิบัติงาน เพื่อดูความก้าวหน้า ปัญหา และอุปสรรค แล้วนำมาปรับปรุง และพัฒนา เช่นเดียวกับที่ได้ศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการ

(2542, หน้า 27) ได้กำหนดบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทในการส่งเสริมและพัฒนาจัดทำหลักสูตร ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาร่วมกันจัดการเรียนรู้ สนับสนุนให้มีการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน ส่งเสริมการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอน พัฒนาครู และบุคลากรให้รู้และเข้าใจในการจัดการเรียนการสอน ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจกับชุมชนในการจัดการเรียนการสอน ประเมินผลการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ นอกจากนี้ จากการศึกษาของสุพล วงสินธ์ (2542, หน้า 34) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการแสดงบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเป็นผู้นำหลักสูตรไปใช้ จะต้องส่งเสริมนวัตกรรมเทคโนโลยีสื่อการเรียนการสอนใหม่ ๆ ที่สอดคล้องกับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ต้องจัดหาทุนและงบประมาณมาสนับสนุนโดยการประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจกับชุมชนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดหลักสูตรและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งนี้ สุวิทย์ มูลคำ (2542, หน้า 14) นักการศึกษาอีกท่านหนึ่งได้เสนอบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางว่า ผู้บริหารโรงเรียนต้องจัดระบบประกันคุณภาพการเรียนรู้ส่งเสริมและให้ความสำคัญกับกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองและใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเต็มที่ เต็มเวลา สร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ขึ้นภายในโรงเรียน จัดทำ จัดหาสื่ออุปกรณ์การเรียนรู้อย่างเต็มที่ และให้เพียงพอติดตามผลความก้าวหน้าในการจัดการเรียนรู้ตลอดเวลา และติดต่อสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองในแนวทางการจัดเรียนรู้ เช่นเดียวกับบอรัย มูลคำ (2542, หน้า 53) ได้เสนอแนวคิดเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ไว้ดังนี้

1. ศึกษาทำความเข้าใจหลักของการจัดการเรียนรู้
2. ให้ความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
3. สร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียน
4. ส่งเสริมสนับสนุนการจัดหาวัสดุอุปกรณ์
5. นิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล
6. สร้างความเข้าใจกับผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชน

นอกจากนี้ สมาน แก้วคำไสย์ (2545, หน้า 34) ได้เสนอบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ดังนี้

1. วางแผนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
2. การพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

3. การประชาสัมพันธ์การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

4. การนิเทศภายใน กำกับ ติดตามการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

สรุปได้ว่า บทบาทและความสำคัญของผู้บริหารโรงเรียน จะต้องวางแผนจัดทำแผนงาน โครงการเพื่อสนับสนุนส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ประชาสัมพันธ์ พัฒนาการเรียนรู้ พัฒนาครู และบุคลากร รวมทั้งจัดระบบนิเทศภายใน เพื่อช่วยเหลือให้คำปรึกษาแนะนำและประเมินผล การปฏิบัติงาน เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาโรงเรียนตลอดจนสามารถประสานงานให้คำปรึกษา และสามารถนำโรงเรียนบรรลุเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และพันธกิจของโรงเรียน

นอกจากบทบาทและความสำคัญของผู้บริหารดังกล่าวข้างต้น การที่ผู้บริหารจะใช้ กระบวนการการบริหารงานในการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้เหมาะสมกับบทบาทที่ได้รับ ซึ่งมี ผู้แสดงความเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ของผู้บริหาร องค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ส่งผลให้ ผู้บริหารปฏิบัติเพื่อนำไปสู่เป้าหมายของการบริหารสถานศึกษา ซึ่งเป้าหมายหลักของทุกสถานศึกษา คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีการพัฒนาที่ดีขึ้น ดังที่มีผู้กล่าวถึง ดังนี้

แคมเบล (Cambell, 1972, p. 225) ได้อธิบายว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่รับผิดชอบ คือ ผู้บริหารต้องเป็นผู้จัดรูปงาน สถานศึกษาขนาดเล็กผู้บริหารอาจทำเองได้ทั้งหมด แต่สถานศึกษา ขนาดใหญ่อาจมอบหน้าที่ความรับผิดชอบ และมอบอำนาจให้ผู้อื่นช่วยทำบ้าง ไม่ว่าผู้บริหาร จะทำเองหรือให้คนอื่นช่วยทำ ผู้บริหารจะต้องจัดรูปงานเพื่อให้ภารกิจที่ปฏิบัติบรรลุผลสำเร็จ ผู้บริหารต้องเป็นผู้สื่อความหมายเนื่องจากผู้บริหารต้องอยู่ท่ามกลางบุคคลทั้งหลายที่ประกอบ เป็นสถานศึกษา ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำทางการศึกษา ผู้บริหารจะต้องแสดงบทบาททางการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการสอน ความรอบรู้ทันเหตุการณ์ แนวคิดใหม่ ๆ ทางการศึกษา ผู้บริหารจำเป็นต้อง บัญชาให้งานทั้งหลายคล่องไปด้วยดี

สวีนี (Sweeney, 1992 อ้างถึงใน พรทิพย์ สระบงกช, 2544, หน้า 18-19) ได้วิจัยเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพ มีลักษณะการบริหารงาน ดังนี้

1. เน้นความสำเร็จโดยให้ความสำคัญต่อกิจกรรมการสอนและอุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งทำให้ การศึกษาประสบความสำเร็จ รวมทั้งมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนและในห้องเรียน
2. กำหนดนโยบายการเรียนการสอนและให้ครูอาจารย์มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เกี่ยวกับวิธีการสอน อุปกรณ์ ตลอดจนกระบวนการประเมินผล ซึ่งผู้บริหารจะคิดแผนงานใน การแก้ไขปัญหาการเรียนรู้อของนักเรียน
3. การสร้างบรรยากาศในโรงเรียนให้เหมาะสมต่อการเรียนรู้
4. ประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนอยู่เสมอ จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ที่จะทำให้ทราบถึงความสามารถของนักเรียนว่าอยู่ในเกณฑ์ใด เมื่อเทียบกับนักเรียน โรงเรียนอื่น

5. ประสานงานในด้านวิชาการ คือ การจัดการในด้านเนื้อหาวิชาวัสดุ อุปกรณ์ การจัดชั้นเรียน สนับสนุนแผนงาน โครงการวิชาการต่าง ๆ ในโรงเรียน

6. ให้การสนับสนุนครู โดยจะมีการสื่อสารกับครูเกี่ยวกับเป้าหมาย และวิธีการดำเนินงาน จะช่วยเหลือสนับสนุนในด้านต่าง ๆ และส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาทางด้านการเรียนการสอน

จิรัช ชูเวช (2537, หน้า 150) สรุปคุณสมบัติของผู้บริหารไว้ ดังนี้

1. ต้องมีสติปัญญาเหนือบุคคลอื่น นั่นคือ ความมีไหวพริบและมีไหวพริบในการทำงาน การแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยความถูกต้องและรวดเร็ว

2. มีความรอบรู้และมีความสนใจรอบด้าน ได้แก่ การศึกษายานในหน้าที่ การค้นคว้าศึกษาวิทยาการแผนใหม่แล้วนำมาปรับปรุงพัฒนาหน่วยงานและคน มีศิลปะในการรับฟังและศึกษาภาวะการณ์ต่าง ๆ อยู่เสมอ

3. สามารถพูดและเขียนภาษาง่าย ๆ เพราะภาษาเป็นสื่อของความเข้าใจระหว่างหัวหน้ากับลูกน้อง จึงเป็นเรื่องที่จะต้องใช้ภาษาให้เหมาะสมกับผู้ฟัง ไม่ว่าจะพูดหรือเขียนก็ตามต้องสามารถกระทำให้ผู้ได้บังคับบัญชาเข้าใจและพอใจอีกด้วย

4. มีจิตใจร่างกายและอารมณ์สมบูรณ์ ไม่ใช่เป็นคนเจ้าอารมณ์ ไม่เอาแต่ใจตนเอง ไม่เจ็บป่วยประเภทสามวันดีสี่วันไข้

5. มีความคิดริเริ่มอย่างแรงกล้า คือ เป็นนักพัฒนา พยายามที่จะปรับปรุง เปลี่ยนแปลงวิธีการทำงานให้เหมาะสมกับสภาพความเจริญของสังคมและสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน

6. มีฝีมือที่จะทำให้ผู้บังคับบัญชาประสานงานกันได้ดีที่สุด

7. มีความรู้ความชำนาญในเชิงบริหาร และเชิงวิชาการ ทั้งนี้อาจจะผ่านการฝึกอบรมและมีประสบการณ์ในการทำงานรอบด้านในหน่วยงานนั้น ๆ

แซลลิส (Sallis, 1993, pp. 111-117) ได้อธิบาย คือความรับผิดชอบและความผูกพันในการบริหารงานของผู้บริหารที่จำเป็นจะต้องนำมาใช้ในกระบวนการทำงาน ดังนี้

1. ผู้บริหารต้องเป็นผู้ริเริ่มงานคุณภาพด้วยตนเอง ต้องบอกกล่าวให้ผู้ร่วมงานทราบว่าต้องการมีนโยบายพัฒนาคุณภาพของหน่วยงาน และจงใจให้ผู้ร่วมงานสนองนโยบายนี้ สร้างทีมปรับปรุงคุณภาพงานอันเป็นการสร้างความผูกพันในการบริหารงานที่ดี

2. ผู้บริหารต้องสรรหาผู้ร่วมทีมงานจากหลาย ๆ ฝ่ายของหน่วยงานมาร่วมเป็นทีมงานปรับปรุงคุณภาพ เพื่อศึกษาสาเหตุที่ทำให้งานด้อยคุณภาพ

3. ประเมินคุณภาพงานที่ปรากฏทีมงานปรับปรุงคุณภาพ จัดทำแผนการประเมินคุณภาพงาน ทั้งผลผลิตและบริการของหน่วยงาน

4. ประเมินความคุ้มค่าของคุณภาพ ทีมงานตรวจสอบทุนที่ใช้ในการปฏิบัติงานว่าคุ้มค่ากับคุณภาพที่ได้หรือไม่

5. สร้างความตระหนักในคุณภาพ ผู้บริหารต้องสื่อความหมายให้ผู้ร่วมงานทุก ๆ คนตระหนักในความสำคัญของการปรับปรุงคุณภาพงาน

6. ปรับปรุงงาน ทั้งผู้บริหารและผู้นิเทศ ร่วมกันปรับปรุงงานทุกประเภทในหน่วยงาน โดยสร้างทีมงานย่อย ๆ ในทุก ๆ ฝ่ายงาน

7. วางแผนงานปลอดความสูญเสีย ทีมงานปรับปรุงคุณภาพดำเนินการวางแผนจัดความสูญเสียของงานให้เป็นศูนย์และดำเนินการตามแผน (ทีมงานย่อยในแต่ละฝ่ายงาน ร่วมวางแผนและรับไปปฏิบัติ)

8. ฝึกอบรมผู้นิเทศติดตามงาน ผู้บริหารต้องให้การฝึกอบรมบุคลากรที่จะทำให้มีการนิเทศช่วยเหลือ และติดตามงาน เตรียมพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือ

9. จัดงานวันปลอดความสูญเสีย เป็นการเริ่มงานคุณภาพของหน่วยงาน (ต่อไปจะไม่มีงานด้อยคุณภาพอีกด้วย) เป็นการประกาศให้ทุกคนทราบ

10. สร้างเป้าหมายงาน ทีมงานย่อยสร้างเป้าหมายงานที่จะปรับปรุงเป้าหมายงานต้องชัดเจน ประเมินได้

11. จัดอุปสรรคของงาน สมาชิกของทีมงานย่อยแต่ละคนมีหน้าที่ต้องแจ้งให้ฝ่ายบริหารทราบถึงอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ทั้งด้วยเอกสารและด้วยวาจา

12. ยอมรับความสามารถของเพื่อนร่วมงาน ผู้บริหารควรแสดงความยินดีต่อความสำเร็จของเพื่อนร่วมงาน เป็นการให้ความสำคัญต่อเพื่อนร่วมงาน

13. สร้างสมาคมคุณภาพ รวมกลุ่มของผู้ที่ปรับปรุงคุณภาพงาน จัดตั้งเป็นสมาคมร่วมปรึกษาแสดงความคิดเห็นในการพัฒนางาน

14. จัดวงจรพัฒนาตลอดไป เมื่อสิ้นสุดกิจกรรมปรับปรุงคุณภาพงานและบรรลุผลแล้ว ให้เริ่มวงจรพัฒนาในกิจกรรมเดิมหรือกิจกรรมอื่น ๆ ต่อไป ไม่สิ้นสุด

สมศักดิ์ ลินธุระเวชญ์ (2542, หน้า 180) เห็นว่า คุณลักษณะของผู้บริหารที่ต้องการเพื่อมุ่งสู่คุณภาพการศึกษา ต้องประกอบด้วย

1. ต้องมีภาวะผู้นำ และพัฒนาตนเองตลอดเวลา

2. ต้องมุ่งมั่นที่จะสร้างระบบคุณภาพ องค์กรแห่งคุณภาพเพื่อให้ผลผลิต (นักเรียน) สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้า

3. ต้องเป็นนักป้องกันปัญหา

4. ต้องตัดสินใจบนทางเลือก ซึ่งมีการเสี่ยงอย่างมีเหตุผล
 5. ต้องมีความรับผิดชอบในการลำดับรับฟัง ความคิดเห็นจากทุกฝ่าย ใ้ต่อการรับรู้ ความคิด ความต้องการของบุคคลต่าง ๆ ไม่กลัวการเปลี่ยนแปลง ดังนี้
 - 5.1 ต้องให้ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงและการบริหารการเปลี่ยนแปลง แก่ผู้บริหารรองลงไปทุกระดับ และต้องวางระบบการสื่อสาร
 - 5.2 มีความซื่อสัตย์และมีหลักการ
 - 5.3 มีจิตสำนึกแห่งคุณภาพ
- สุรัสวดี ศิลปอนันต์ (2542, หน้า 28-29) เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้จัดการสถานศึกษา โดยให้มีการบริหารและการจัดการ ดังนี้

1. การบริหารและจัดการศึกษาแบบเบ็ดเสร็จ (School based management) ซึ่งเป็น การบริหารจัดการศึกษาในลักษณะที่สถานศึกษามีอำนาจในการบริหารแบบเบ็ดเสร็จ ด้านเงิน คน วิชาการ และอื่น ๆ ดังมีขั้นตอน ดังนี้
 - 1.1 ตั้งคณะกรรมการสถานศึกษา
 - 1.2 ตั้งคณะทำงานวางแผนปรับปรุงการศึกษาในสถานศึกษา (School improvement team)
 - 1.3 ตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร
 - 1.4 จัดทำแผนยุทธศาสตร์การปรับปรุงสถานศึกษา (School improvement plan)
 - 1.5 จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ
2. จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา (Quality assessment) ดังมีขั้นตอน ดังนี้
 - 2.1 กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
 - 2.2 จัดทำธรรมนูญโรงเรียน
 - 2.3 จัดทำระบบตรวจสอบ ระบบการประเมินตนเอง การนิเทศภายในโรงเรียน และการควบคุมการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้น
 - 2.4 รายงาน และนำไปปรับปรุงแก้ไข
3. ปรับปรุงบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม และองค์ประกอบที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ดังมีขั้นตอน ดังนี้
 - 3.1 จัดทำแผนผังแม่บทของสถานศึกษา
 - 3.2 จัดภูมิทัศน์ให้มีความร่มรื่น สวยงาม
 - 3.3 จัดระบบสาธารณูปโภค และจัดระบบกำจัดของเสีย

3.4 จัดระบบความปลอดภัยในสถานศึกษา

4. สนับสนุน ส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
 - 4.1 จัดสรรทรัพยากรและจัดหาเทคโนโลยีที่เหมาะสมทั้งสากล และท้องถิ่น
 - 4.2 ส่งเสริมให้มีการผลิตและพัฒนาเทคโนโลยีทางการศึกษา
 - 4.3 ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีความรู้ทักษะในการใช้เทคโนโลยี
 5. สนับสนุน ส่งเสริมให้มีการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ดังมีขั้นตอน ดังนี้
 - 5.1 จัดให้มีศูนย์สื่อการเรียนการสอน
 - 5.2 มีการแลกเปลี่ยนทรัพยากรทางการศึกษาระหว่างสถานศึกษา ชุมชน
 6. ให้สิทธิ และโอกาสเสมอกันในการได้รับการศึกษา ดังมีขั้นตอน ดังนี้
 - 6.1 สำรวจข้อมูลประชากรในพื้นที่รับผิดชอบ
 - 6.2 กำหนดแนวปฏิบัติในการให้บริการทางการศึกษาอย่างโปร่งใส เป็นธรรม ให้ทั่วถึง ไม่เลือกปฏิบัติ
 7. ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสาร ข้อมูล ดังมีขั้นตอน ดังนี้
 - 7.1 จัดทำแผนการประชาสัมพันธ์
 - 7.2 จัดทำเครือข่ายและประสานการประชาสัมพันธ์
 - 7.3 ดำเนินการประชาสัมพันธ์โดยใช้สื่อที่หลากหลาย
 8. จัดโรงเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชน ดังมีขั้นตอน ดังนี้
 - 8.1 จัดบรรยากาศและสิ่งอำนวยความสะดวกของโรงเรียน
 - 8.2 ประสานความร่วมมือกับแหล่งความรู้อื่น ๆ เพื่อสนองความต้องการของชุมชน
 9. กำกับ ติดตาม ประเมิน และรายงานผล ดังมีขั้นตอน ดังนี้
 - 9.1 จัดระบบการกำกับ ติดตาม ประเมิน และรายงานผล
 - 9.2 ดำเนินการ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษา
 - 9.3 รายงานผลต่อประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ศิริพงษ์ เสาภายน (2548, หน้า 25-26) ได้เสนอหลักการในการบริหารงาน 14 ประการ โดยย้ำว่า หลักการดังกล่าวมีความยืดหยุ่นและสามารถปรับให้เข้ากับความต้องการได้ตลอดเวลา ข้อสำคัญอยู่ที่วิธีการใช้หลักการเหล่านี้ซึ่งเป็นศิลปะที่จำเป็นต้องใช้สติปัญญา ประสบการณ์ การตัดสินใจและการกำหนดสัดส่วนการนำมาใช้ หลักการ 14 ประการ มีดังนี้

1. การแบ่งงานกันทำ (Division of work) เพื่อนำความสามารถ ความมั่นใจ

และความถูกต้องมาเพิ่มผลผลิตของงาน

2. อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ (Authority and responsibility) อำนาจหน้าที่เป็นสิ่งที่ใช้ในการสั่งการและใช้พลังเพื่อให้คนเชื่อถือเป็นสิ่งที่จะเห็นความแตกต่างได้อย่างชัดเจนระหว่างอำนาจของผู้บริหารที่อยู่ในที่ทำงานกับอำนาจซึ่งเกิดจากบุคลิกภาพ ซึ่งรวมถึงสติปัญญา ประสบการณ์ คุณธรรม และความสามารถที่จะเป็นผู้นำ

3. วินัยในการทำงาน (Discipline) แนวทางที่ดีที่สุดที่จะทำให้เกิดวินัยที่ดี คือ ข้อตกลงต่าง ๆ ต้องมีความชัดเจนและยุติธรรมมากที่สุด การกำหนดบทลงโทษควรนำมาใช้อย่างรอบคอบ

4. ความมีเอกภาพในการบังคับบัญชา (Unity of command) ในการปฏิบัติงานใด ๆ ผู้ปฏิบัติงานควรได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาคนเดียวเท่านั้น

5. ความมีเอกภาพในการอำนวยการ (Unity of direction) ในการจัดกิจกรรมหนึ่งกลุ่มควรมีหัวหน้าเพียงคนเดียวต่อหนึ่งแผนงานที่มีเป้าหมายเดียวกัน

6. ความสนใจของบุคคลต้องเป็นรองความสนใจของคนส่วนรวม (Subordination of individual interest to general interest) ความสนใจของผู้ปฏิบัติหนึ่งคนหรือหนึ่งกลุ่มจะไม่นำมาเป็นการสนใจของคนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ผลที่ได้รับจากความมุ่งมั่นและเป็นตัวอย่างของผู้บังคับบัญชารวมทั้งการยอมรับข้อตกลงจากส่วนรวมให้ได้มากที่สุด จะทำให้การแนะนำของผู้บังคับบัญชามีความมั่นคง

7. การให้ผลตอบแทน (Remuneration) ควรมีความเป็นธรรมและให้เกิดความพึงพอใจให้มากที่สุด ทั้งในด้านบุคลากรและความเที่ยงธรรม

8. การรวมอำนาจไว้ที่ศูนย์กลาง (Centralization) การรวมอำนาจและการกระจายอำนาจควรมีการกำหนดความเข้มของการบริหารงานทั้งสองด้านให้เหมาะสม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของผู้บริหารด้านคุณธรรม ความคงที่ที่จะนำมาปฏิบัติกับผู้ใต้บังคับบัญชา การรวมอำนาจจะมีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับกรณีต่าง ๆ กันไป

9. สายการบังคับบัญชา (Chain of command) เป็นการแสดงความห่างกันระหว่างผู้บังคับบัญชาสูงสุดและผู้อยู่ในตำแหน่งน้อยสุด ถ้าระยะที่ห่างกันไม่มีความจำเป็นก็ไม่ควรทำ

10. คำสั่ง (Order) ในการสั่งการทางสังคมเพื่อให้เป็นไปตามที่ต้องการ จำเป็นจะต้องให้ผู้รับคำสั่งอยู่ในบริเวณที่รับคำสั่งและผู้ปฏิบัติทุกคนจะต้องอยู่ในที่ที่มีการสั่งการ

11. ความเสมอภาค (Equality) ในการกระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติหน้าที่ของตน ผู้บริหารจะต้องให้ความเมตตา และให้ผลตอบแทนที่เป็นธรรมกับทุกคน ความเสมอภาคในที่นี้ไม่ได้รวมถึงการบังคับบัญชาให้ทำ

12. ความมั่นคงในหน้าที่การงาน (Stability of tenure of personnel) ผู้ปฏิบัติงานแต่ละคน จะต้องใช้เวลาในการปฏิบัติงาน และความสำเร็จในการทำงานให้ได้ผลดี การจะทำให้เกิดผลดังกล่าว ต้องอาศัยประสบการณ์เดิมมาช่วย จึงจะทำให้ประสบความสำเร็จและมั่นคง

13. ความคิดริเริ่ม (Initiative) ความคิดที่แตกต่างไปจากแผนงานเดิมที่วางไว้และสามารถ สร้างสรรค์งานนั้นให้สำเร็จเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ทั้งจากผู้ที่มีความเฉียบแหลม จนถึงผู้มีประสบการณ์ ซึ่งจะช่วยเพิ่มความเข้มแข็งให้กับงานได้เป็นอย่างดี

14. ความสามัคคี (Esprit de corps) ความสามัคคีคือพลัง เป็นสิ่งที่ผู้บริหารจะต้องสร้าง ให้เกิดขึ้นในองค์กร

โดยสรุป ปัจจัยด้านผู้บริหาร เป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับบุคคลสำคัญที่มีบทบาทส่งผลกระทบต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอีกผู้หนึ่ง ซึ่งผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการ มีภาวะผู้นำ มีมนุษยสัมพันธ์สูง และมีวิสัยทัศน์ มีคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของสังคม ตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับ ผู้บริหารสนับสนุนจัดทำแผนงานในการอำนวยความสะดวก ต่าง ๆ ให้กับผู้เรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้กำลังใจ ให้คำปรึกษาแนะนำและพัฒนาบุคลากร ให้มีความรู้ความเข้าใจกระบวนการทัศน์ใหม่ จัดหาสื่อและพัฒนาหลักสูตรให้มีความหลากหลาย โดยใช้เทคโนโลยี และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดการเรียนรู้

ปัจจัยด้านครู

ความหมายของครู

คำว่า “ครู” มีความหมายลึกซึ้งกว้างขวางมาก แต่ถ้าดูจากรากศัพท์ ภาษาบาลีว่า “ครุ” หรือ ภาษาสันสกฤตว่า “ครุ” นั้น มีความหมายว่า “ผู้สั่งสอนศิษย์ หรือ ผู้ควรได้รับการเคารพ” ได้มีผู้ให้ความหมายของคำว่า “ครู” ไว้หลายอย่าง เช่น

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 4 ได้ให้ความหมายของคำว่า “ครู” หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอน และการส่งเสริม การเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 มาตรา 4 ได้ให้ความหมายของคำว่า “ข้าราชการครู” หมายความว่า ผู้ที่ประกอบวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลัก ทางด้านการเรียนการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาของรัฐ

กวี มาลีทิพย์วรรณ (2540, หน้า 14) ได้กล่าวถึง ครู คือ ผู้มีบทบาทในเรื่องการเรียน การสอน การอบรมบ่มนิสัยเด็ก ขณะเดียวกันครูต้องวางตัวให้เหมาะสม มีบุคลิกลักษณะที่ดี ตลอดจนมีสมรรถภาพในการทำงานด้วย

ยนต์ ชุ่มจิต (2541, หน้า 29) ได้อธิบายคำว่า “ครู” ดังนี้

1. ครู เป็นผู้นำทางศิษย์ไปสู่คุณธรรมชั้นสูง

2. ครู คือ ผู้อบรมสั่งสอนถ่ายทอดวิชาความรู้ให้แก่ศิษย์ เป็นผู้มีความหนักแน่น
ควรแก่การเคารพของลูกศิษย์

3. ครู คือ ผู้ประกอบอาชีพอย่างหนึ่งที่ทำหน้าที่สอน มักใช้กับผู้สอนในระดับต่ำกว่า
วิทยาลัยและมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษา

รังสรรค์ แสงสุข (2550, หน้า 38) ได้ให้ความเห็นว่า “ครู” คือ ผู้ให้ ผู้เติมเต็ม และผู้มี
เมตตา อธิบายได้ดังนี้

ครู คือ ผู้ที่ให้ความรู้ไม่จำกัดทุกที่ทุกเมื่อ ครูต้องเต็มไปด้วยความรู้ และรู้จัก ขวนขวาย
หาองค์ความรู้ใหม่ ๆ สะสมความดี มีบารมีมาก และครูที่ดีจะต้องไม่ปิดบัง ความรู้ ควรมีจิต
และวิญญาณของความเป็นครู

ครู คือ ผู้เติมเต็ม การที่ครูจะเป็นผู้เติมเต็มได้ ครูควรจะเป็นผู้แสวงหาความรู้ต้องวิเคราะห์
วิจัย วิจรณ์ และมาบูรณาการความรู้ต่าง ๆ เข้าด้วยกัน

ครู คือ ผู้ที่มีเมตตา จะต้องสอนเต็มทีโดยไม่มีการจีเกียจหรือปิดบังไม่ให้ความรู้ เต็มที
ครูต้องไม่ลำเอียง ไม่เบียดเบียนศิษย์

กู๊ด (Good, 1973, p. 586) ได้ให้ความหมายของคำว่า “ครู” (Teacher) ไว้ดังนี้ คือ

1. ครู คือ ผู้ที่มีความสามารถให้คำแนะนำ เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการเรียน สำหรับ
นักเรียน หรือนักศึกษาในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ทั้งของรัฐและเอกชน

2. ครู คือ ผู้ที่มีความรู้ประสบการณ์และมีการศึกษามากหรือดีเป็นพิเศษ หรือมีทั้ง
ประสบการณ์และการศึกษาดีเป็นพิเศษในสาขาใดสาขาหนึ่งที่สามารถช่วยให้ผู้อื่นเกิดความเจริญ
ก้าวหน้าได้

3. ครู คือ ผู้ที่เรียนสำเร็จหลักสูตรวิชาชีพจากสถาบันการฝึกหัดครู และได้ไปรับรอง
ทางการสอนด้วย

4. ครู คือ ผู้ที่ทำหน้าที่สอนให้ความรู้แก่ศิษย์

สรุปอาจกล่าวได้ว่า ครู คือ ผู้ที่ทำหน้าที่หลักทางด้าน การเรียนการสอนและการส่งเสริม
การเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ สอนให้ศิษย์เกิดความรู้ และมีคุณธรรม จริยธรรมที่ดี
น่าประโชชนให้แก่สังคมได้ในอนาคต โดยครูต้องเป็นผู้มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษา
และมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูหรือใบอนุญาตปฏิบัติการสอน

องค์ประกอบของครูที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

องค์ประกอบของครูที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งมีนักการศึกษาได้เสนอ
แนวคิดไว้หลายท่าน ดังต่อไปนี้

บำรุง กัดจเจริญ และฉวีวรรณ กินาวงศ์ (2543, หน้า 175-176) ได้จำแนกวิธีสอน ออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้ 1) วิธีสอนที่ยึดครูเป็นศูนย์กลาง ครูเป็นผู้สอน ผู้ถ่ายทอดความรู้ วางแผนการสอนควบคุมเนื้อหา วัตถุประสงค์ 2) วิธีสอนแบบยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ได้แก่ การให้ ผู้เรียนเป็นผู้ค้นหาความรู้ด้วยตนเอง เป็นผู้วางแผนบทเรียน ดำเนินการค้นคว้าหาความรู้ สรุปผล ออกมาเป็นกฎเกณฑ์ครูเป็นผู้แนะแนวทางไปสู่การค้นคว้าหาความรู้ สรุปผลออกมาเป็นความรู้

จรินทร์ วงษ์วิวัฒน์วุฒิ (2543, หน้า 15-16) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของครูที่มีอิทธิพล ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอนจะต้องเป็นผู้จัด กระบวนการ และสร้างบรรยากาศ ในการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับรายวิชาที่สอน เหมาะสม กับสภาพของผู้เรียนรวมไปถึงการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อให้กระบวนการสอนนั้นเกิดประสิทธิภาพ สูงสุด ผู้สอนจะต้องเป็นตัวอย่างที่ดีทั้งด้านความรู้ ความสามารถและบุคลิกลักษณะเพราะผู้สอน เป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้นักเรียน นักศึกษา ประพฤติปฏิบัติตาม

มาริสา ธรรมมะ (2545, หน้า 24) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอนนั้นจะมี ลักษณะที่สำคัญ เช่น พฤติกรรมของครู วิธีการสอน โดยการใช้สื่ออุปกรณ์ตลอดจนสร้างทัศนคติ มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อนักเรียน นักศึกษา สิ่งเหล่านี้ก็จะมีอิทธิพลต่อการส่งเสริมให้เด็กได้รับความรู้ และพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และใช้เป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตต่อไป

พิทักษ์ สมาน (2547, หน้า 27) กล่าวถึงสภาพแวดล้อมในห้องเรียน การจัดการเรียน การสอน ผู้สอนต้องเป็นผู้จัดกระบวนการ และสร้างบรรยากาศในห้องเรียน การสอนให้เหมาะสม กับรายวิชาที่สอน เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียนรวมไปถึงการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อให้กระบวนการ สอนนั้นเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ผู้สอนจะต้องเป็นตัวอย่างที่ดี ทั้งด้านความรู้ ความสามารถและ บุคลิกลักษณะ เพราะผู้สอนเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้นักเรียน นักศึกษา ประพฤติปฏิบัติตาม การสอนเป็นศาสตร์และศิลป์ ครูอาจารย์ผู้สอนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างมากในการเสริมสร้าง ให้ผู้เรียนมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ขึ้นอยู่กับการใช้เทคนิคในการสอน เพื่อให้ผู้เรียนรู้เนื้อหา และกระบวนการคิด ดังนั้นเปลี่ยนความคิดจากครูเป็นผู้สอน (Teacher-teaching) มาเป็นให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้ (Learner-learning) ครูต้องมีความสามารถในการออกแบบระบบการเรียนการสอนที่เน้น มาตรฐานผลการเรียนรู้ ในเรื่องเกี่ยวกับความเป็นชาติไทย วัฒนธรรมคุณธรรมและมาตรฐานความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของท้องถิ่น ระบบการเรียนการสอนจะครอบคลุมถึงการกำหนดจุดประสงค์ การเรียนรู้ การกำหนดเนื้อหาสาระ การกำหนดกิจกรรมกระบวนการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้สื่อการเรียนการสอน การติดตามประเมินผลการเรียนรู้ในแนวทางของการรับประกันผล การเรียนรู้ของผู้เรียนทุกคนเต็มศักยภาพ ครูผู้สอนต้องมีความรู้ความสามารถทางด้านวิชาการ

มีทักษะในการใช้อุปกรณ์และสื่อการสอน รวมทั้งกระบวนการเรียนการสอนสอดคล้องคุณธรรม
ไปด้วย

ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการดำเนินการสอน เพราะเป็นบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยตรงกับ
การให้การศึกษา ผลการเรียนการสอนจะดีมากขึ้นเพียงใด ขึ้นอยู่กับตัวผู้สอนเป็นสำคัญ
เพื่อจะก่อให้เกิดผลดีแก่นักเรียน ดังนั้นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของครูจึงควรมีลักษณะ ดังนี้

1. มีความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติของเด็ก จิตวิทยาการเรียนรู้ จิตวิทยาการสอน เนื้อหาวิชา
ในหลักสูตร เทคโนโลยีและสื่อการสอน วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หลักและวิธีการ
ประเมินผล ซึ่งแสดงปรากฏได้ เช่น สามารถวางแผนการเรียนการสอนในแต่ละจุดประสงค์ของ
บทเรียนได้อย่างเหมาะสมกับวัย และความสามารถของเด็กที่จะสอน ทั้งในแง่การจัดแบ่งเนื้อหา
สาระที่จะสอน การหาและการใช้อุปกรณ์การสอน การจัดรูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอน
และการกำหนดวิธีการประเมินผลอย่างถูกต้อง

2. มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาของไทย เช่น สามารถใช้หลักสูตรให้เหมาะสมกับ
ท้องถิ่น คู่มือครู และแผนการสอนกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ประกอบการเตรียมแผนการเรียน
การสอน การดำเนินการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนการสอน ให้บรรลุผลตาม
ความมุ่งหมายที่หลักสูตรวางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. มีความรู้เกี่ยวกับเทคนิควิธี และมีทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
การดำเนินการสอน และการประเมินผลการเรียนการสอน ซึ่งแสดงให้เห็นปรากฏได้ เช่น สามารถใช้
เทคนิควิธีได้หลาย ๆ แบบในการสอนนักเรียนแต่ละจุดประสงค์ได้ สามารถแปรเปลี่ยนวิธีสอน
เพื่อเร้าให้นักเรียนสนใจบทเรียนอยู่ตลอดเวลาได้ สามารถดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน
เพื่อสามารถนำผลมาปรับปรุงการเรียนการสอนได้ เป็นต้น

4. มีทักษะในการนำเข้าสู่บทเรียน ทักษะในการใช้กระดานดำ ทักษะในการใช้อุปกรณ์
การเรียนการสอน ทักษะในการตั้งคำถาม ทักษะในการใช้ท่าทางสื่อความหมาย และทักษะ
ในการสรุปบทเรียน

5. มีความรู้เกี่ยวกับลักษณะของการเป็นผู้นำที่ดี รู้วิธีการปรับปรุงบุคลิกภาพของตนเอง
ให้ดี และวิธีการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เช่น ทำตนเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย ให้ความเป็นกันเอง
กับเด็กทุกคนอย่างทั่วถึง และตัดสินความต่าง ๆ ที่เกิดกับนักเรียนทุกคนในห้องเรียนอย่างเสมอภาค
และยุติธรรม

6. มีความรู้เกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อม เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น จัดโต๊ะเรียนของ
นักเรียนให้อยู่ในรูปแบบที่เหมาะสมกับกิจกรรมได้ จัดวางอุปกรณ์การสอนทั้งที่ใช้มานานแล้ว
และกำลังใช้ในปัจจุบันให้อยู่ในที่ที่เหมาะสมได้ ส่งเสริมให้นักเรียนร่วมมือในการจัดป้ายนิเทศ

ในด้านต่าง ๆ หรือจัดนิทรรศการได้อย่างเหมาะสมกับบทเรียน เรื่องราวหรือสภาพการณ์ จัดหาแหล่งความรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน เพื่อช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น

7. มีความรู้และเทคนิควิธีในการพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียน เช่น ให้แรงเสริม ลงโทษ ชี้แจงเหตุผล หรือปล่อยให้ให้นักเรียนได้ประสบการณ์ตรงจากผลของการกระทำของตนเองได้อย่างเหมาะสมตามควรแก่กรณี ซึ่งเหมาะกับลักษณะนิสัยของนักเรียนแต่ละคน และเหมาะสมกับสภาพที่เกิดขึ้น จากแนวคิดดังกล่าว คุณสมบัติทางวิชาชีพที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการสอนให้เกิดประสิทธิผลของครู ได้แก่

7.1 ครูต้องมีความรู้อย่างถ่องแท้ในวิชาที่สอน

7.2 มีความเข้าใจถึงพัฒนาการ และประสบการณ์เดิมของเด็ก เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐาน

7.3 มีความเข้าใจหลักการสอน และทักษะในการใช้เทคนิค เพื่อการนำออกใช้

7.4 มีความเข้าใจในความรู้สาขาอื่น ๆ เพื่อชี้แนะให้เด็กรู้ว่าความรู้ที่เรียนมีความสัมพันธ์กับชีวิตประจำวันอย่างไร

7.5 มีความเข้าใจและประทับใจในอาชีพครู เพราะเจตคติของครูในข้อนี้จะทำให้ครูสามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่น ซึ่งจะมีผลดีต่อการปฏิบัติงานครูที่ดีต้องมีศรัทธาในอาชีพครู ดังต่อไปนี้

7.5.1 ศรัทธาในตนเอง มีความเชื่อว่า ตนเองมีความรู้ ความสามารถ มีความดี เป็นคนมีค่าน่านับถือ และรักศักดิ์ศรีของตนเอง เป็นที่พึง ที่พิงพิงทางใจแก่เด็กได้

7.5.2 ศรัทธาในเด็ก ประารถนาที่จะให้เด็กอันเป็นศิษย์รักของตนมีความเจริญก้าวหน้า

7.5.3 ศรัทธาในเพื่อนร่วมงาน ผู้ร่วมงาน คือ ผู้ที่สนับสนุนและส่งเสริมให้ก้าวหน้าจริงจัง และไว้วางใจต่อกัน

7.5.4 ศรัทธาในสถาบัน คือ โรงเรียน ซึ่งถือว่าเป็นแหล่งทำมาหากิน สร้างเกียรติยศชื่อเสียงมีความรัก ห่วงที่จะให้เจริญก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้นไป

7.5.5 ศรัทธาในอาชีพครู มีความพอใจยกย่องในอาชีพครู สนับสนุนและส่งเสริมให้อาชีพครู มีความมั่นคง เป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป

จากการศึกษาดังกล่าวสรุปได้ว่า ครูเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาของชาติ เพื่อให้ครูได้ตระหนักถึงบทบาท และหน้าที่ของตนเอง รวมทั้งความภูมิใจในอาชีพ ศรัทธาในอาชีพ รัฐควรที่จะดูแลเอาใจใส่ในเรื่องของสวัสดิการต่าง ๆ ที่ดีแก่ครูเพราะเมื่อสุขภาพจิตของครูดี การปฏิบัติหน้าที่ของครูก็ย่อมดีด้วย หากสิ่งเหล่านี้ได้รับการพิจารณา และดำเนินการ จะส่งผลดีต่อคุณภาพการศึกษาของประชากร และการพัฒนาประเทศโดยภาพรวม

สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์ (2542, หน้า 180) เห็นว่า ในการมุ่งสู่คุณภาพการศึกษา คุณลักษณะของครูผู้สอนที่ต้องการให้มี ต้องประกอบด้วย

1. รักการสอน เข้าใจผู้เรียน มีจิตสำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบ
2. มีความคิดสร้างสรรค์ นักแก้ปัญหาและสามารถตัดสินใจอย่างมีเหตุผล
3. มีความเชื่อมั่นในตนเอง และมีทัศนคติเชิงบวก
4. รู้วิธีการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองตลอดเวลา
5. มีความรู้ในเรื่องสาระการเรียนรู้ที่รับผิดชอบ โครงสร้างและการทำงานทางสมอง

จิตวิทยาการเรียนรู้ ฯลฯ

6. มีทักษะในการจัดการเรียนรู้ เช่น การกระตุ้นความสนใจ การอธิบายด้วยเหตุด้วยผล การรับรู้ความรู้สึกของผู้เรียน การทำงานเป็นทีม การฝึกสมาธิ ฯลฯ

7. สามารถใช้ยุทธศาสตร์การจัดการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ และเทคนิคการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน

8. มีทักษะการประเมินผลการเรียน การซ่อมเสริม การวิจัยในชั้นเรียน ฯลฯ

สุรัฐ ศิลปอนันต์ (2542, หน้า 24-30) ได้เสนอแนวทางการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาในระดับสถานศึกษา ส่วนที่เกี่ยวกับด้านวิชาชีพครูไว้ ดังนี้

1. สร้างความตระหนัก จิตวิญญาณ และจรรยาบรรณของวิชาชีพครู สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพครู
2. พัฒนาคู่มือที่มีคุณภาพตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ ด้วยวิธีการ ดังนี้
 - 2.1 กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคู่มือเพื่อนำไปสู่ความเป็นมืออาชีพ
 - 2.2 สร้างพันธกิจร่วมกันในการดำเนินการปฏิรูปการศึกษา (Inform and commitment) มีการประเมินความตระหนัก และความพร้อมที่จะร่วมกันทำงาน

3. พัฒนาคู่มือที่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตร และจัดกระบวนการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ด้วยวิธีการ ดังนี้

- 3.1 สนับสนุน ส่งเสริมครูให้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดย
 - 3.1.1 ส่งเสริมการเข้าเป็นสมาชิกชมรมวิชาชีพ เครือข่ายวิชาชีพ
 - 3.1.2 ยกย่องเชิดชูเกียรติ
 - 3.1.3 จัดสวัสดิการ

โดยสรุป ปัจจัยด้านครู เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ครูจะต้องเป็นผู้ที่มีคุณวุฒิ วางแผนการใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีความรู้ความสามารถในการจัด

การเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ เป็นผู้ปฏิบัติการใช้เทคนิคการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ ดำเนินการวัดผลประเมินผลการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล

ปัจจัยด้านหลักสูตร

ความหมายของหลักสูตร

หลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญของการจัดการศึกษา เพราะเป็นสิ่งที่กำหนดแนวทางการปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ หลักสูตรที่ดีต้องมีการพัฒนาอยู่เสมอ เพื่อให้มีเนื้อหาสาระทันกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ เทคโนโลยี และการเมือง ซึ่งมีนักการศึกษาได้อธิบาย และให้ความหมายการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2546, หน้า 1,272) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง ประมวลวิชา และกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในสถานศึกษา เพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง

แฮนส์ (Hass, 1980 อ้างถึงใน ชำรง บัวศรี, 2542, หน้า 4) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ที่ผู้เรียนได้รับจากโปรแกรมการศึกษา ซึ่งจัดขึ้นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยอาศัยกรอบของทฤษฎีและการวิจัยในอดีตและปัจจุบันเป็นพื้นฐาน

ชำรง บัวศรี (2542, หน้า 7) ให้ความหมายว่า หลักสูตร คือ แผนซึ่งได้ออกแบบจัดทำขึ้น เพื่อแสดงถึงจุดหมายการจัดเนื้อหา กิจกรรมและมวลประสบการณ์ ในแต่ละโปรแกรมการศึกษา เพื่อผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ตามจุดหมายที่ได้กำหนดไว้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543, หน้า 25) ได้กล่าวถึงความหมายของหลักสูตรไว้

3 ประการ คือ

1. หลักสูตรเป็นศาสตร์ที่มีทฤษฎี หลักการและการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งหมายไว้
2. หลักสูตรเป็นระบบในการจัดการศึกษาโดยมีปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ ครู นักเรียน วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Output) ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสำเร็จทางการศึกษา เป็นต้น
3. หลักสูตรเป็นแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่มุ่งประสงค์จะอบรมฝึกฝนผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ

บ็อบบิท (Bobbitt, 1981 อ้างถึงใน บรรพต สุวรรณประเสริฐ, 2544, หน้า 14) กล่าวว่า หลักสูตร คือ รายการของสิ่งต่าง ๆ ซึ่งผู้เรียนและเยาวชนจะต้องทำและประสบ โดยการพัฒนาความสามารถเพื่อจะทำสิ่งต่าง ๆ ให้ดี และเหมาะสมสำหรับการดำรงชีวิตในวัยผู้ใหญ่

ธีระ รุณเจริญ (2550, หน้า 280) ได้ให้จำกัดความของคำว่า หลักสูตร ดังนี้

1. หลักสูตร หมายถึง ประสบการณ์ทั้งหมดที่จัดให้นักเรียนโดยการควบคุมแนะนำของสถานศึกษาอันเป็นเครื่องมือที่ช่วยบรรลุวัตถุประสงค์ หรือความคาดหวังทางการศึกษาที่ตั้งไว้

2. หลักสูตร เป็นสื่อในการสอนที่โรงเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ในการเรียนรู้เพื่อบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ซุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2551, หน้า 47) ได้กล่าวสรุปว่า หลักสูตรเป็นเนื้อหาสาระสำคัญและกิจกรรมต่าง ๆ ที่สนองวัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามที่พึงประสงค์

เซย์เลอร์ และเลวิส (Saylor & Lewis, 1981, p. 8) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร หมายถึง แผนการเรียนการสอนที่จัดโอกาสในการเรียนรู้ให้แก่บุคคลที่ได้รับการศึกษา

บีเน (Beane, 1986, pp. 34-35) สรุปความหมายของหลักสูตรไว้โดยใช้เกณฑ์ความเป็นรูปธรรม (Concrete) ไปสู่นามธรรม (Abstract) และจากการยึดโรงเรียนเป็นศูนย์กลาง (School-centered) ไปสู่การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner-centered) โดยได้อธิบายไว้ ดังนี้

1. หลักสูตร คือ ผลผลิตที่เกิดขึ้นจากกระบวนการจัดการศึกษา (Curriculum as product)
2. หลักสูตร คือ โครงการหรือแผนการในการจัดการศึกษา (Curriculum as program)
3. หลักสูตร คือ การเรียนรู้ที่กำหนดไว้อย่างมีความหมาย (Curriculum as intended learning)

4. หลักสูตร คือ ประสบการณ์ของผู้เรียน (Curriculum as experience of the learner)

โอลิวา (Oliva, 1992, pp. 8-9) ได้ให้นิยามความหมายของหลักสูตร โดยแบ่งเป็น

1. การให้นิยามโดยยึดจุดประสงค์ (Purpose) หลักสูตร จึงมีภาระหน้าที่ที่จะทำให้ผู้เรียนควรจะเป็นอย่างไรหรือมีลักษณะอย่างไร หลักสูตรแนวคิดนี้จึงมีความหมายในลักษณะที่เป็นวิธีการที่นำไปสู่ความสำเร็จตามจุดประสงค์หรือจุดมุ่งหมาย เช่น หลักสูตร คือ การถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรม หลักสูตร คือ การพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียน เป็นต้น

2. การให้นิยามโดยยึดบริบทหรือสภาพแวดล้อม (Contexts) นิยามหลักสูตรในลักษณะนี้เป็นการอธิบายถึงลักษณะทั่วไปของหลักสูตร ซึ่งแล้วแต่ว่าเนื้อหาของหลักสูตรมีลักษณะเป็นอย่างไร เช่น หลักสูตรที่ยึดเนื้อหาวิชา หลักสูตรที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางหลักสูตรเพื่อการปฏิรูปสังคม เป็นต้น

3. การให้นิยามโดยยึดวิธีดำเนินการหรือยุทธศาสตร์ (Strategies) เป็นการให้นิยามหลักสูตร ในเชิงวิธีดำเนินการที่เป็นกระบวนการ ยุทธศาสตร์หรือเทคนิควิธีการที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน เช่น หลักสูตร คือ กระบวนการแก้ปัญหา หลักสูตร คือ การทำงานกลุ่ม

หลักสูตร คือ การเรียนรู้รายบุคคล หลักสูตร คือ โครงการหรือแผนการจัดการเรียนการสอน เป็นต้น

โอลิวา ได้สรุปความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร คือ แผนงานหรือโครงการที่จัดประสบการณ์ทั้งหมดให้แก่ผู้เรียน โดยแผนงานต่าง ๆ จะถูกกำหนดเป็นลายลักษณ์อักษร มีขอบเขตกว้างขวาง หลากหลาย เพื่อเป็นแนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ต้องการ ดังนั้น หลักสูตร อาจเป็นหน่วย (Unit) เป็นรายวิชา (Course) หรือเป็นรายวิชาย่อย (Sequence of courses) ทั้งนี้ แผนงานหรือโครงการทางการศึกษาดังกล่าว อาจจัดขึ้นได้ ทั้งในและนอกชั้นเรียน ภายใต้การบริหารและดำเนินงานของสถานศึกษา

โซเวลล์ (Sowell, 1996, p. 5) ได้กล่าวว่า มีผู้อธิบายความหมายของหลักสูตรไว้อย่างมากมาย เช่น หลักสูตรเป็นการสะสมความรู้ดั้งเดิม เป็นวิธีการคิด เป็นประสบการณ์ที่ถูกกำหนดไว้ เป็นแผนการจัดสภาพการเรียนรู้ เป็นความรู้และคุณลักษณะของผู้เรียน เป็นเนื้อหาและกระบวนการ เป็นแผนการเรียนการสอน เป็นจุดหมายปลายทางและผลลัพธ์ของการจัดการเรียนการสอนและเป็นผลผลิตของระบบเทคโนโลยี เป็นต้น โซเวลล์ (Sowell) ได้อธิบายว่าเป็นเรื่องปกติที่นิยามความหมายของหลักสูตรมีความแตกต่างกันไป เพราะบางคนให้ความหมายของหลักสูตรในระดับที่แตกต่างกันหรือไม่ได้แยกหลักสูตรกับการจัดการเรียนการสอน แต่อย่างไรก็ตาม โซเวลล์ (Sowell) ได้สรุปว่า หลักสูตร คือ การสอนอะไรให้กับผู้เรียน ซึ่งมีความหมายที่กว้างขวางที่รวมทั้งข้อมูลข่าวสาร ทักษะ และทัศนคติ ทั้งที่ได้กำหนดไว้และไม่ได้กำหนดไว้ให้แก่ผู้เรียนในสถานศึกษา

ชมพูนุช กุญชร ณ อยุธยา (2540, หน้า 3-5) ได้อธิบายความหมายของ หลักสูตรว่า มีความแตกต่างกันไปตั้งแต่ความหมายที่แคบสุดจนถึงกว้างสุด ซึ่งสามารถจำแนกความคิดเห็นของนักการศึกษาที่ได้ให้นิยามความหมายของหลักสูตรแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ ได้ ดังนี้

1. หลักสูตร หมายถึง แผนประสบการณ์การเรียนรู้ นักการศึกษาที่มีความคิดเห็นว่า หลักสูตร หมายถึง แผนประสบการณ์เรียนนั้น มองหลักสูตรที่เป็นเอกสารหรือโครงการของการศึกษาที่สถาบันการศึกษาไว้วางแผนไว้ เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาตามแผนหรือโครงการที่กำหนดไว้ หลักสูตรตามความหมายนี้ หมายถึงถึงแผนการเรียนหรือรายวิชาต่าง ๆ ที่กำหนดให้เรียนรวมทั้งเนื้อหาวิชาของรายวิชาต่าง ๆ กิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผล ซึ่งได้กำหนดไว้ในแผนความคิดเห็นของนักศึกษากลุ่มนี้ ไม่รวมถึงการนำหลักสูตรไปใช้หรือการเรียนการสอนที่ปฏิบัติจริง

2. หลักสูตร หมายถึง ประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่สถาบันการศึกษาจัดให้แก่ผู้เรียน ประกอบด้วย จุดมุ่งหมาย เนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผล

รูจี้ร์ กูสาระ (2545, หน้า 1) ได้อธิบายความหมายของหลักสูตรว่า หมายถึง แผนการเรียน ประกอบด้วย เป้าหมาย และจุดประสงค์เฉพาะที่จะนำเสนอ และจัดการเนื้อหา รวมถึงแบบของการเรียนการสอนตามจุดประสงค์ และท้ายที่สุดจะต้องมีการประเมินผลของการเรียน

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่า “หลักสูตร” ด้วยอักษรย่อ SOPEA ซึ่งหมายถึง S (Curriculum as subjects and subject matter) หลักสูตร คือ รายวิชาหรือเนื้อหาวิชาที่เรียน

O (Curriculum as objectives) หลักสูตร คือ จุดหมายที่ผู้เรียนพึงบรรลุ

P (Curriculum as plans) หลักสูตร คือ แผนสำหรับจัดโอกาสการเรียนรู้หรือประสบการณ์แก่นักเรียน

E (Curriculum as learners, Experiences) หลักสูตร คือ ประสบการณ์ทั้งปวงของผู้เรียนที่จัดโดยโรงเรียน

A (Curriculum as educational activities) หลักสูตร คือ กิจกรรมทางการศึกษาที่จัดให้กับนักเรียน

จากความหมายของหลักสูตรตามทัศนะของนักวิชาการทางการศึกษา สรุปได้ว่าหลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ ที่เป็นเนื้อหาสาระสำคัญ กิจกรรมต่าง ๆ ที่ออกแบบขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมาย ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ พัฒนาตนเองเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และใช้ชีวิตอยู่ในสังคมอย่างปกติสุข

องค์ประกอบของหลักสูตรที่มีอิทธิพลส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จากการศึกษา องค์ประกอบของหลักสูตรที่มีอิทธิพลส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่า มีองค์ประกอบที่สำคัญว่าด้วยแนวทางในการปฏิบัติงานของครู จุดมุ่งหมายของการศึกษา แนวทางจัดประสบการณ์แก่เด็ก เนื้อหาวิชา วิธีการดำเนินชีวิตของเด็ก การกำหนดแนวทางการรู้ความสามารถความประพฤติ ทักษะและเจตคติ ดังนักการศึกษาต่อไปนี้

นิลวรรณ วรรณะลี (2541, หน้า 15) ได้กล่าวถึงหลักสูตรเปรียบเสมือนเค้าโครงหรือโครงสร้างของการปฏิบัติงานทางการศึกษา อีกทั้งยังเป็นจุดศูนย์กลางของกระบวนการหรือวิธีการทั้งหมดที่ให้การศึกษแก่เด็ก และจะมีส่วนช่วยการเรียนรู้ของเด็กโดยตรงด้วย ดังนั้น การศึกษาจะดีหรือไม่เพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับหลักสูตรเป็นสำคัญ

พงษ์ศักดิ์ กุภาพขาว (2540, หน้า 18-19) กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรไว้ ดังนี้

1. หลักสูตรย่อมเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของครู

2. หลักสูตรย่อมเป็นแนวทางในการส่งเสริมความเจริญงอกงาม และพัฒนาการของเด็กตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

3. หลักสูตรย่อมกำหนดแนวทางในการจัดประสบการณ์ว่าเด็กควรได้รับสิ่งใดบ้างที่จะเป็นประโยชน์แก่เด็กโดยตรงและแก่สังคม

4. หลักสูตรย่อมกำหนดว่าเนื้อหาวิชาอะไรบ้างที่จะช่วยให้เด็กมีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างราบรื่น เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ และบำเพ็ญประโยชน์แก่สังคม

5. หลักสูตรย่อมกำหนดวิธีการดำเนินชีวิตของเด็กให้เป็นไปได้ด้วยความราบรื่นและผาสุก

6. หลักสูตรย่อมกำหนดแนวทางความรู้ ความสามารถ ความประพฤติ ทักษะ และเจตคติในอันที่จะอยู่ร่วมกันในสังคม และบำเพ็ญประโยชน์ต่อชุมชน

โดยสรุป ปัจจัยด้านหลักสูตร เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการจัดประสบการณ์ของผู้เรียนโดยตรง ส่งเสริมความรู้ความสามารถของผู้เรียน ส่งเสริมความประพฤติ ทักษะและเจตคติในอันที่จะอยู่ร่วมกันในสังคม เป็นแนวทางกำหนดการจัดการศึกษาที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตนเอง นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เหมาะสมในการดำรงชีวิตสังคมอย่างมีความสุข และได้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์สู่ผู้สาธารณชน

4. ปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน

ความหมายทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน

จากการศึกษาปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึง ดังที่ผู้วิจัยได้รวบรวม ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2550) กล่าวว่า ทรัพยากรทางการศึกษามีความหมาย 2 ลักษณะ คือ

1. ทรัพยากรทางการศึกษาในความหมายที่แคบ คือ ปัจจัยนำเข้าที่นำไปใช้เพื่อจัดการศึกษาทุกระดับและทุกประเภทภายในสังคม ปัจจัยนำเข้านี้ส่วนใหญ่จะเป็นในรูปของเงินงบประมาณ ทั้งด้านรายจ่ายเกี่ยวกับการปฏิบัติงานประจำ เช่น เงินเดือนและค่าตอบแทน ค่าใช้จ่ายวัสดุอุปกรณ์กับรายจ่ายด้านการลงทุน

2. ทรัพยากรทางการศึกษาในความหมายที่กว้าง คือ ปัจจัยนำเข้าและปัจจัยกระบวนการจัดการในการแปรเปลี่ยนปัจจัยนำเข้านั้นให้ยังเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลพิจารณาในด้านนี้ ทรัพยากรทางการศึกษาจึงไม่จำกัดอยู่เฉพาะงบประมาณทางการศึกษา หากรวมถึงการจัดการที่มีประสิทธิภาพ ความสามารถในการดึงและระดมทรัพยากรกำลังในสังคมเข้ามาสนับสนุนส่งเสริมเกื้อหนุนการศึกษาในรูปลักษณะต่าง ๆ ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นเงิน หรืออุปกรณ์ หรือเวลาที่จัด

เป็นการให้โอกาสทางการศึกษาทั้งในด้านของระยะเวลาให้บริการทางการศึกษาจากบุคคลภายใน สังคมซึ่งมีใช่ครู-อาจารย์ประจำ นอกจากนั้นทรัพยากรทางการศึกษายังหมายรวมถึงทรัพยากรมนุษย์ที่เกี่ยวข้องทั้งในทางตรงและทางอ้อมกับการให้บริการทางการศึกษา ตลอดจนคลื่นวิทยุ โทรทัศน์ ดาวเทียม อินเทอร์เน็ตที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษาด้วย

รุจิรา เรือนเหมย (2550) ได้กล่าวถึงแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ หมายถึง ศูนย์รวมของวิชาความรู้ที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ บุคคล สิ่งประดิษฐ์ วัตถุ อาคาร สถานที่ ซึ่งมีอยู่กระจัดกระจายทั้งชุมชนเมืองและชุมชนชนบท อันเป็นชุมชนทรัพยากรแห่งปัญญาที่แทรกซึมอยู่ในวิถีชีวิตของมนุษย์ เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่ค้นพบได้อย่างไม่รู้จบ

สรุปได้ว่า ปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน หมายถึง สภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในและภายนอกห้องเรียนที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ สามารถนำไปสู่ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องที่ศึกษา เป็นไปตามความมุ่งหมายของหลักสูตรที่มีอยู่ในท้องถิ่นอย่างเพียงพอ ต่อจำนวนผู้เรียน และเป็นไปตามความต้องการของผู้เรียนมีประสิทธิภาพต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นแรงใจที่ส่งผลต่อความต้องการศึกษาของผู้เรียน เป็นที่ยอมรับของชุมชน ผู้ปกครอง ครู นักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการจัดกิจกรรมให้กับผู้เรียนพัฒนา การเรียนรู้ให้นักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

คุณลักษณะทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน

รุจิรา เรือนเหมย (2550) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ คือ แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ที่แท้จริงต้องสามารถสัมผัสกับบรรยากาศและสถานการณ์จริง โดยเอื้อประโยชน์ต่อกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นได้กับผู้เรียนทุกคน ทุกเวลา มีความหมาย มีความหลากหลาย สามารถเน้นทักษะและนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ ผู้เรียนมีอิสระในการตัดสินใจ คิดริเริ่มและปฏิบัติได้อย่างมีความสุข

ประเภทของแหล่งทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน

รุจิรา เรือนเหมย (2550) ประเภทของแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ จำแนกได้หลายประเภท ตามทัศนะของนักการศึกษาแต่ที่เด่นชัด จำแนกเป็น 4 ประเภทใหญ่ คือ

1. แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ประเภทบุคคล หมายถึง บุคคลที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม มีผลงานได้รับการยกย่อง เป็นที่ยอมรับของสังคมซึ่งถือเป็นตัวอย่างต้นแบบกับบุคคลรุ่นหลังสืบไป ในหลายสาขาอาชีพ ตัวอย่างเช่น แม่กิมลิ่ง แม่กิมเนย ที่มีความถนัดทางด้านปรุงแต่งขนมหม้อแกง เมืองเพชร โกฮับเจ้าเก่า ผู้บุกเบิกก๋วยเตี๋ยวเรือคลองรังสิตจนเป็นที่รู้จักทั่วประเทศ ด้านการเรียน

การสอน มีครุต้นแบบสร้างสรรค์ ผลงานนวัตกรรมทางการสอนขึ้นหลายรูปแบบ เช่น สอนให้สนุก เป็นสุขเมื่อได้สอน การสอนที่เน้นกระบวนการ การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร เพื่อนสอนเพื่อน การสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา การสอนดนตรีไทยและดนตรีพื้นเมือง

2. แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ประเภททรัพยากรธรรมชาติ หมายถึง สภาพธรรมชาติที่มีอยู่แล้วในโลกและอวกาศ ซึ่งไม่ได้หมายถึงสิ่งที่มีมนุษย์ประดิษฐ์ เช่น ภูเขา ป่าไม้ ลำธาร ห้วย หนอง คลอง บึง แม่น้ำ และสัตว์ป่านานาชนิด เป็นต้น เนื่องด้วยปัจจุบันมีการนำธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมาใช้ประโยชน์อย่างมากจนเหลือจำนวนน้อยลง มนุษย์เริ่มตระหนักถึงภัยที่จะเกิดขึ้นเพราะขาดธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดี จึงได้มีการรณรงค์สร้างสิ่งทดแทนธรรมชาติ ได้แก่ ปลูกป่า จัดระบบนิเวศวิทยา อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการสอนพฤกษศาสตร์ อนุรักษ์และขยายพันธุ์สัตว์ พันธุ์พืช นานาชนิด

3. แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ประเภทสื่อ หมายถึง สิ่งประดิษฐ์ของมนุษย์ที่ใช้เป็นช่องทางการสื่อสาร แยกได้ 2 ประเภท คือ

3.1 สื่อทางด้านกายภาพ ได้แก่ วัสดุ ลักษณะสิ่งพิมพ์ ฟิล์ม แผ่นภาพโปร่งใส เทปบันทึกภาพ เทปบันทึกเสียง แผ่น CD ชนิดเสียงและภาพ เป็นต้น อุปกรณ์ เป็นตัวช่องทางผ่านในลักษณะเครื่องฉาย เครื่องเสียงชนิดต่าง ๆ เป็นต้น

3.2 สื่อทางด้านวิธีการ ได้แก่ รูปแบบที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งการใช้เทคโนโลยีในบ้าน และเทคโนโลยีระดับสูง ได้แก่

3.2.1 สื่อท้องถิ่น ประเภทเพลง เช่น หมอลำ หนังตะลุง ลำตัด อีแซว ลำนำเพลงซอ เพลงพวงมาลัย เพลงฉ่อย และนิทานพื้นบ้าน เป็นต้น

3.2.2 สื่อกิจกรรม เช่น หมากเก็บ หมากขะเหยง ตีจับ มอญซ่อนผ้า เดินกะลา เป็นต้น เป็นที่น่าสังเกตว่า สื่อกิจกรรมพื้นบ้านดังกล่าวมีมาแต่โบราณ หลายกิจกรรมเหมือนกับของชนเผ่าปิกมีในทวีปแอฟริกา ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีความสนุกสนานรื่นเริงในกลุ่มเด็ก ๆ ปัจจุบันก็ยังได้รับความนิยมอยู่ แต่ก็มีกิจกรรมที่ได้รับการพัฒนามาเป็นลำดับ จนถึงการใช้เทคโนโลยีระดับสูง เช่น โปรแกรมเกมคอมพิวเตอร์ บทเรียน โปรแกรม โปรแกรมผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต ระบบมัลติมีเดีย ประเภท E-learning เป็นต้น ซึ่งการประชุมสัมมนา การปฏิบัติงานกลุ่ม การทัศนศึกษา ก็เข้าข่ายสื่อกิจกรรมชนิดหนึ่ง

4. แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ประเภทวัตถุและอาคารสถานที่ หมายถึง วัตถุและอาคารสถานที่ ที่มีศักยภาพเป็นแหล่งความรู้ด้วยตัวของมันเอง สามารถสื่อความหมายโดยลำพังตัวเอง เช่น สถาปัตยกรรมด้านการก่อสร้าง จิตรกรรมภาพฝาผนัง ปูนูนียวัตถุด้านประวัติศาสตร์ ชิ้นส่วนของธรรมชาติที่ให้ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ โบราณวัตถุทางด้านศาสนาพิพิธภัณฑน์ เป็นต้น

โดยสรุป ปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน นับเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งในที่นี้คือ เอกสาร สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ นวัตกรรม และเทคโนโลยีต่าง ๆ รวมถึงสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียนที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่มีอยู่เพียงพอต่อจำนวนผู้เรียน เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นแรงใจส่งผลต่อความต้องการศึกษาของผู้เรียน ผ่านการวิเคราะห์คุณภาพมาตรฐานและการหาประสิทธิภาพจากผู้สอน และสามารถพัฒนาการเรียนรู้อันทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

5. ปัจจัยด้านเพื่อน

จากการศึกษาการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันจำเป็นต้องอาศัยเพื่อน และการมีส่วนร่วมของเพื่อนในการเรียนรู้ร่วมกัน ดังมีนักการศึกษาหลายท่านกล่าวถึงเพื่อน ดังนี้

ประเภทของเพื่อน

นิศากร สนามเขต (2550, หน้า 5) ได้กล่าวถึงการคบเพื่อนและการเข้ากลุ่มเพื่อนเป็นการพัฒนาทางสังคมตามธรรมชาติของบุคคล เพราะนอกจากจะช่วยเสริมสร้างความมั่นใจทางจิตใจแล้วยังเกิดโอกาสให้แสดงความสามารถเฉพาะตัว มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อให้เพื่อนยอมรับ ซึ่งจะช่วยให้บุคคลเกิดความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น และช่วยให้มีมโนภาพแห่งตนที่ดีอีกด้วย สำหรับในทางพุทธศาสนานั้นเพื่อนจะต้องมีลักษณะเป็นกัลยาณมิตร คือ เป็นมิตรแท้ มี 4 จำพวก คือ

1. มิตรมีอุปการะ เป็นมิตรที่ป้องกันเพื่อนผู้ประมาท ป้องกันทรัพย์สินของเพื่อนผู้ประมาทแล้ว เมื่อมีภัยเป็นที่พึ่งพำนักกันได้ เมื่อมีธุระเกินกว่าที่ออกปาก
2. มิตรร่วมสุขร่วมทุกข์ เป็นมิตรที่เปิดเผยความลับของตนแก่เพื่อน ปิดความลับของเพื่อนไม่ให้แพร่งพราย ไม่ละทิ้งในยามวิบัติ แม้ชีวิตก็อาจสละแทนได้
3. มิตรแนะนำประโยชน์ เป็นมิตรที่ห้ามไม่ให้ทำความชั่ว แนะนำให้ตั้งอยู่ในความดี ให้ฟังในสิ่งที่ยังไม่เคยฟัง บอกทางสวรรค์ให้เพื่อน
4. มิตรที่มีความรักใคร่ เป็นมิตรที่สุข สุขด้วย ทุกข์ด้วย โต้เถียงคนที่พูดติเตียนเพื่อน รับรองคนที่พูดสรรเสริญเพื่อน

ความสำคัญขอเพื่อนต่อการเรียนรู้

แอสติน (Astin, 1971, p. 15) กล่าวว่า กลุ่มเพื่อนร่วมโรงเรียนและร่วมชั้น มีอิทธิพลในการปรับตัวและการดำรงชีวิตในสังคมโรงเรียน ซึ่งเปรียบเสมือนสังคมย่อย

อร์พันซ์ ประสิทธิ์รัตน์ (2533, หน้า 48) พบว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของเพื่อนร่วมชั้น ประกอบด้วย

1. ความสนใจของเพื่อนร่วมชั้น ได้แก่ ถูกรับรู้ว่าเป็นเรื่องสำคัญ ติดตามเนื้อหาตลอดเวลา ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากที่เรียนในห้องเสมอร่วมอภิปรายต่าง ๆ ในชั้นเสมอ แข่งขันเรียนและทำกิจกรรม

2. พฤติกรรมการเรียนของเพื่อนร่วมชั้น ประกอบด้วย แต่งกายสะอาดเรียบร้อย เฉลียวฉลาด รักสงบไม่ชอบทะเลาะวิวาท เคารพนับถือครูทั้งต่อหน้าและลับหลัง สนใจวิธีการสอนของครู

3. การมีพฤติกรรมไม่ตั้งใจเรียนของเพื่อนร่วมชั้น เข้าห้องเรียนช้า คอยเสียงดังในขณะที่เรียนในชั้นเรียน ได้เสียงครูอย่างไร้เหตุผล

สรุปได้ว่า เพื่อนมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ เพราะกลุ่มเพื่อน เป็นกลุ่มประสานชีวิต จากสังคม สนับสนุนเป็นเครื่องมือให้บรรลุเป้าหมาย เปิดโอกาสให้เรียนรู้ เข้าใจชีวิตการอยู่ร่วมกัน และให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ทั้งนี้ความสัมพันธ์ทางอารมณ์ ปัญญาอยู่บนพื้นฐานความผูกพัน ระหว่างเพื่อนกับเพื่อน

ความสัมพันธ์ในหมู่เพื่อนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เดวิด (David, 1971, p. 578 อ้างถึงใน เฉลิม พรหมคุณากรณ์, 2539) นักศึกษาที่มีความพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นมาก มีแนวโน้มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้สูงกว่านักศึกษาที่มีความพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นน้อย

เดวี และแฮร์ (Davie & Hare, 1956, pp. 13-20 อ้างถึงใน เฉลิม พรหมคุณากรณ์, 2539) ศึกษาพบว่า ลักษณะวัฒนธรรมของกลุ่มเพื่อนเป็นองค์ประกอบอย่างเดี่ยวที่สำคัญที่สุด

ซีกัลป์ และซีกัล (Siegal & Siega, 1957, pp. 360-364 อ้างถึงใน เฉลิม พรหมคุณากรณ์, 2539) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องกลุ่มอ้างอิง (Reference group) ความเป็นสมาชิกกลุ่มและการเปลี่ยนแปลงทัศนคติพบว่า ทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อการเชื่อฟังผู้มีอำนาจ และทัศนคติต่อสถานภาพทางสังคมของตนเองจะเปลี่ยนแปลงมากที่สุด เมื่อนักศึกษาจำเป็นต้องนำสมาชิกของกลุ่มที่ไม่พึงพอใจมาเป็นกลุ่มอ้างอิงของตน ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า เพื่อนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2540, หน้า 156-157) ได้กล่าวถึงการคบเพื่อนอย่างเหมาะสม หมายถึง การเลือกคบเพื่อนที่มีคุณสมบัติเหมาะสม เช่น มีความประพฤติดี เรียนดีและร่วมกิจกรรมกับเพื่อนเฉพาะที่มีประโยชน์ หลีกเลี่ยงกิจกรรมที่เป็นโทษ เช่น เล่นการพนัน เสพสิ่งเสพติด และหนีเรียน เป็นต้น

โดยสรุป ปัจจัยด้านเพื่อน เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งเพื่อนเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลในการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากเรื่องที่เรียน ช่วยส่งเสริมแรงบันดาลใจให้นักเรียนต้องการเรียนรู้เพิ่มขึ้น พฤติกรรมของบุคคลที่มีผลต่อการเรียนรู้เป็นกำลังใจสำคัญต่อการเรียนรู้ ช่วยเกื้อหนุนตามวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาความรู้ และเปลี่ยนแปลงทัศนคติ บุคลิกภาพ คุณธรรม การกระตุ้นความคิดจากประสบการณ์ใหม่ๆ

ปัจจัยด้านครอบครัว

ความหมายของครอบครัว

นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาสถาบันครอบครัว พ.ศ. 2547-2556 ได้ให้ความหมายครอบครัว คือ กลุ่มบุคคลที่ผูกพันและใช้ชีวิตร่วมกัน ทำหน้าที่เป็นสถาบันหลัก เป็นฐานรากที่สำคัญยิ่งต่อการดำรงชีวิตในสังคม ครอบครัวมีหลากหลายรูปแบบและหลายลักษณะ นอกเหนือจากครอบครัวที่ประกอบด้วย บิดา มารดา และบุตร

ตามบริษัท ซีเอ็ดยูเคชั่น จำกัด (มหาชน) (2557) ให้นิยามของครอบครัว หมายถึง สถาบันสังคมที่ประกอบด้วย สามี ภรรยา และบุตร เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ (2537) คณะกรรมการด้านครอบครัว ในคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ (กสส.) ให้คำนิยามครอบครัวว่า เป็น “กลุ่มบุคคลที่มีความผูกพันกันทางอารมณ์และจิตใจ มีการดำเนินชีวิตร่วมกัน รวมทั้งมีความผูกพันกันทั้งทางอารมณ์และจิตใจ มีการดำเนินชีวิตร่วมกัน รวมทั้งมีการพึ่งพิงกันทางสังคมและเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์กันทางกฎหมายหรือทางสายโลหิต และบางครอบครัวอาจมีลักษณะเป็นช้อยกเว้นบางประการจากที่กล่าวมา”

ทรงพล ภูมิพัฒน์ (2541, หน้า 54) ได้กล่าวถึง บ้าน หมายถึง ครอบครัว (Family) ได้แก่ บิดา มารดา ผู้ปกครอง เครือญาติ ปู่ ย่า ตา ยาย พี่น้อง นับเป็นบุคคลกลุ่มแรกเป็นสถาบันสำคัญที่เป็นตัวแทนผู้ให้การอบรมสั่งสอนสมาชิกใหม่ ตั้งแต่เริ่มเกิดจนเติบโตใหญ่ทั้งโลกซิด และยาวนานนับปี บ้านเป็นสถาบันที่สำคัญที่สุดและเป็นหลักสำคัญในการถ่ายทอดหล่อหลอมความรู้สึกรู้สึก ความรู้ เจตคติ อุดมคติ ความเชื่อ อารมณ์ และแนวทางในการดำรงชีวิตตามปกติให้แก่เด็ก บุคคลจะพัฒนาไปเป็นผู้ใหญ่ที่ประสบความสำเร็จในชีวิตเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับ การอบรมเลี้ยงดูในระยะแรก ๆ คือ วัยทารกเรื่อยมา

พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ (2545, หน้า 4) ได้ให้ความหมายครอบครัวในมุมมองของนักสังคมวิทยา ครอบครัว คือ รูปแบบของการที่บุคคล 2 คน หรือกลุ่มบุคคลสร้างแบบ (Pattern) หรือโครงสร้าง (Structure) ของการอยู่ร่วมกัน

นักจิตวิทยา มองครอบครัวว่าเป็นสถาบันทางสังคมแห่งแรกที่มีมนุษย์สร้างขึ้นจาก ความสัมพันธ์ที่มีต่อกัน เพื่อเป็นตัวแทนของสถาบันสังคมภายนอกที่จะปลูกฝังความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติกับสมาชิกรุ่นใหม่ของสังคมที่มีชีวิตอุบัติขึ้นในครอบครัว

โพเวอร์นี่ และฟินช์ (Poverny & Finch, 1988 อ้างถึงใน อูมาพร ตรังคสมบัติ, 2544, หน้า 2) The United States Bureau of the Census (1988) แห่งสหรัฐอเมริกา ให้คำนิยามคำว่า ครอบครัวเป็น “กลุ่มบุคคลตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันโดยการเกิด การแต่งงาน หรือการรับเป็นบุตรบุญธรรม และอาศัยอยู่ร่วมกัน ลักษณะครัวเรือนที่นอกเหนือจากนี้ถือว่าไม่ใช่ ครอบครัว

ความสำคัญของครอบครัว

เมย์คุด (Maykut, 1984, p. 1366-A) ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทางครอบครัว กับการแสดงออกถึงพัฒนาการของนักเรียน โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ทางกายภาพ สังคม และจิตวิทยาของสภาพแวดล้อมทางครอบครัวกับการแสดงออกถึงพัฒนาการ ของนักเรียนในการวัดด้านพุทธิพิสัย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และลักษณะทางเจตคติ สภาพแวดล้อม ทางครอบครัว ได้แก่ ประวัติสุขภาพอนามัยของครอบครัว ความมั่นคงของครอบครัวสภาพแวดล้อม ทางบ้าน โดยมีนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง 182 คน จาก 69 ครอบครัว พบว่า นักเรียนที่มาจาก ครอบครัวที่สภาพแวดล้อมไม่ดีแสดงออกถึงพัฒนาการต่ำกว่านักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มี สภาพแวดล้อมทางครอบครัวที่ดี

เจษฎา แซ่มประเสริฐ (2545, หน้า 53) ได้กล่าวไว้ในเรื่องโรงเรียนเพื่อนเด็กถึงบทบาท ของผู้ปกครอง ดังนี้

1. ให้ความร่วมมือในการประชุมสัมมนาทำความเข้าใจ และรับทราบข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับความเคลื่อนไหวสิทธิเด็ก
2. ร่วมสร้างเครือข่ายของผู้ปกครอง ชุมชน เพื่อสิทธิเด็กและดำเนินกิจกรรมสม่ำเสมอ
3. มีส่วนร่วมกับโรงเรียนและนักเรียนในการทำกำหนดสาระการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ ความสนใจของนักเรียน
4. ให้ความคุ้มครองช่วยเหลือนักเรียนให้ดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพตามอัตภาพ
5. มีส่วนร่วมในการจัดหาทรัพยากรที่เป็นปัจจัยที่สำคัญในการเรียนรู้
6. ร่วมมือ สนับสนุน กำกับ ติดตาม ดูแลการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการเรียนรู้กับ โรงเรียนและชุมชน
7. ให้ความช่วยเหลือนักเรียนในความปกครองเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพ มีคุณภาพชีวิตที่ดี

8. เป็นแบบอย่างที่ดีในการเรียนรู้โดยเฉพาะการอนุรักษ์ทรัพยากร ประเพณีวัฒนธรรม
ท้องถิ่น

9. เป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องการพิทักษ์สิทธิเด็ก

10. รับฟังความเห็น ปัญหา อุปสรรค ความคับข้องใจของนักเรียนด้วยการเอาใจใส่
และให้ความเห็นใจ

สำนักทดสอบทางการศึกษา (2546, หน้า 10) ได้กล่าวถึงกระทรวงศึกษาธิการให้ความสำคัญ
กับครอบครัวเป็นอันมาก เห็นได้จากเป้าหมายและมาตรการของนโยบายของการจัดการศึกษา
ของกระทรวงศึกษาธิการทั้ง 3 ข้อ จะเห็นว่านอกจากผู้บริหารการศึกษา ครูผู้สอนและบุคลากร
ทางการศึกษาจะมีบทบาทในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาแล้ว ยังให้ความสำคัญกับครอบครัว
และชุมชนที่จะมาร่วมพัฒนาการศึกษาโดยมีส่วนร่วม พอสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ร่วมสนับสนุนให้บุตรหลานได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (นโยบายข้อที่ 1 มาตรการที่ 1)
2. อบรมให้ความรู้เด็ก ส่งเสริมพัฒนาการเด็กอย่างถูกต้อง (นโยบายข้อที่ 1 มาตรการที่ 7)
3. ร่วมจัดการศึกษาและบริการความรู้ที่หลากหลายแก่นักเรียน (นโยบายข้อที่ 5
มาตรการที่ 5)
4. ร่วมอนุรักษ์ฟื้นฟูธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (นโยบายข้อที่ 5 มาตรการที่ 17)
5. ร่วมในการป้องกันภัยจากสารเสพติดและโรคเอดส์ (นโยบายข้อที่ 5 มาตรการที่ 14)

นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการนี้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
ซึ่งพระราชบัญญัติฉบับนี้จะให้ความสำคัญกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครอบครัว เป็นอย่างมาก
ในการร่วมพัฒนาคุณภาพการศึกษาพอสรุปได้ ดังนี้

1. มีส่วนร่วมในการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษา (มาตรา 9 (6)
และมาตรา 12)
2. ร่วมพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (มาตรา 24 (6))
3. ร่วมระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา (มาตรา 52 (2))

การันท์ รัตนแสนวงษ์ (2546, หน้า 51) ได้พูดถึงความสำคัญของสถาบันครอบครัว
เกี่ยวกับการหล่อหลอมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน ซึ่งเป็นการนำไปสู่การศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง
โดยกล่าวว่า ครอบครัวเป็นองค์กรสถาบันที่เล็กที่สุด แต่มีความสำคัญมากที่สุดเพราะครอบครัว
จะมีบทบาทในการหล่อหลอมเยาวชนให้เป็นคนมีนิสัยรักการอ่าน ญาติผู้ใหญ่ในครอบครัวจะเป็น
ตัวอย่างที่ดีในการนำบุตรหลานของตนให้รักการอ่านแนะนำ ดูแลเอาใจใส่เรื่องสะกดคำออกเสียง
อย่างถูกต้อง จัดหาหนังสือที่มีภาพเหมาะสมกับเยาวชน จูงใจให้เด็กอยากอ่านหนังสือ

นิสากร สนามเขต (2550, หน้า 21) ได้กล่าวว่า ครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมสถาบันแรกที่เกิดเกี่ยวข้อง และมีความสำคัญต่อเด็กมากที่สุด เพราะนอกจากเป็นแหล่งให้กำเนิดมนุษย์แล้ว ยังต้องหล่อหลอมชีวิตที่เกิดมาให้สามารถดำรงอยู่ในสังคมต่อไปได้ ครอบครัวจึงมีอิทธิพลในการถ่ายทอดทางความคิด ทักษะคิดและพฤติกรรม รวมทั้งสร้างบุคลิกภาพของบุคคลในสังคม เพราะการที่เด็กต้องอาศัยการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว จากญาติพี่น้องที่ใกล้ชิดคนานมากเท่าใด เด็กก็ย่อมรับเอาลักษณะต่าง ๆ ของบุคคลที่ใกล้ชิดกับตนมากขึ้นเท่านั้น

โดยสรุป ปัจจัยด้านครอบครัว เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งผู้ปกครองที่ดูแลผู้เรียนมีอิทธิพลต่อผู้เรียนในการค้นหาหาความรู้เพิ่มเติม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ สนับสนุนการเรียนรู้ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาความรู้ บุคลิกภาพ เป็นกำลังใจสำคัญในการยอมรับและชมเชยเอาใจใส่ตามบทบาทและหน้าที่ต่อการเรียนรู้ และพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้เรียน

ปัจจัยด้านการสอนซ่อมเสริม

ความหมายของการสอนซ่อมเสริม

การสอนซ่อมเสริมเป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียนที่มีปัญหาทางการเรียนในชั้นเรียนปกติ ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นอาจมีสาเหตุมาจากวิธีสอนของครู อุปกรณ์การสอน หรือตัวนักเรียนเอง การสอนซ่อมเสริมจึงเป็นการสอนที่จะช่วยแก้ปัญหาข้อบกพร่องต่าง ๆ ของผู้เรียน และช่วยส่งเสริมปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น เนื่องจากการสอนซ่อมเสริมไม่มีรูปแบบที่แน่นอน จึงได้มีนักการศึกษาหลาย ๆ ท่าน ได้เสนอรูปแบบและให้ความหมายของการสอนซ่อมเสริมแตกต่างกันออกไป ดังนี้

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการสอนซ่อมเสริมไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้ กรมวิชาการ (2526, หน้า 91) ได้ให้ความหมายของการสอนซ่อมเสริมไว้ว่า การสอนซ่อมเสริม คือ การสอนเป็นกรณีพิเศษนอกเหนือไปจากการสอนตามแผนการสอนปกติ หรือการสอนเพิ่มเติมให้กับนักเรียนเพื่อแก้ไขส่วนบกพร่องที่พบในตัวนักเรียนให้เรียนดีขึ้น หรือเพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถทางการเรียนยิ่งขึ้น อาจเป็นการสอนรายบุคคล หรือกลุ่มเล็ก

ดังนั้น การสอนซ่อมเสริม จึงมี 2 ลักษณะ คือ

1. การสอนซ่อม คือ การสอนนักเรียนที่เรียนอ่อน เรียนไม่ทันเพื่อนในชั้น เพื่อให้เรียนทันเพื่อนในระดับชั้นเดียวกัน หรือสอนตามโครงการที่กำหนดไว้

2. การสอนเสริม คือ การสอนนักเรียนที่ฉลาดให้ได้ใช้ความสามารถที่มีอยู่ให้เต็มที่เป็นไปตามแนวทางที่ถูกต้องและเป็นประโยชน์

จำนง พรายแย้มแข (2535, หน้า 4) กล่าวว่า การสอนซ่อมเสริม คือ การสอนเพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง หรือเพิ่มเติมสิ่งที่ขาดไป หรือช่วยเสริมสร้างสิ่งที่คืออยู่แล้วให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

ปาลิตา ยศโต (2535, หน้า 10) ให้ความหมายของการสอนซ่อมเสริมว่า การสอนซ่อมเสริม คือ การสอนที่โรงเรียนจัดเป็นกรณีพิเศษนอกเหนือจากการสอนปกติ เพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนไม่ผ่านจุดประสงค์ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

ศรียา นิยมธรรม และประภัสสร นิยมธรรม (2540, หน้า 25) ได้ให้ความหมายของการสอนซ่อมเสริมว่าการสอนซ่อมเสริม คือ การสอนซ่อมเสริมเป็นบริการที่แยกจากชั้นเรียนปกติ เป็นการสอนเพื่อเสริมทักษะการเรียนรู้ใหม่ ๆ และช่วยแก้ไขข้อบกพร่องของเด็กที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษจากครู

สิริพร ทิพย์คง (2545, หน้า 44) ได้ให้ความหมายของการสอนซ่อมเสริมว่า การสอนซ่อมเสริม หมายถึง การสอนเพื่อช่วยแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องของนักเรียน ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจมากขึ้น

แบลร์ (Blair, 1956, p. 13) กล่าวว่า การสอนซ่อมเสริม หมายถึง การแก้ไขการเรียนการสอนที่ไม่ได้ผล ซึ่งเกี่ยวข้องกับนักเรียนที่มีความบกพร่องและสาเหตุที่เกิด ตลอดจนมีจุดมุ่งหมายที่จะแก้ไขจุดอ่อนนั้น ๆ และขจัดสิ่งที่เป็นอุปสรรคที่พบในกระบวนการเรียนการสอน

โคเชวาร์ Kochevar (1975, p. 18) กล่าวว่า การสอนซ่อมเสริม หมายถึง การแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียน โดยมีการเตรียมวิธีการที่จะแก้ไขปัญหาให้ถูกต้อง เพื่อเลิกกระทำที่ผิด ๆ พร้อมกับชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องเป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนยิ่งขึ้น

จากความหมายของการสอนซ่อมเสริมที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การสอนซ่อมเสริมเป็นการสอนเป็นกรณีพิเศษนอกเหนือไปจากการสอนตามแผนการสอนปกติ เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนที่ประสบปัญหาในการเรียนหรือเสริมทักษะต่าง ๆ ช่วยแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องของผู้เรียนหรือเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถทางการเรียนยิ่งขึ้น เรียนทันเพื่อนและพัฒนาได้เต็มความสามารถของแต่ละบุคคลส่งผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้น

จุดมุ่งหมายของการสอนซ่อมเสริม

การสอนซ่อมเสริมมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยผู้เรียนให้เรียนได้ดียิ่งขึ้นตามความสามารถของแต่ละบุคคล มีนักการศึกษาหลายท่าน ได้กล่าวถึงจุดประสงค์ของการสอนซ่อมเสริมไว้ ดังนี้ ศรียา นิยมธรรม และประภัสสร นิยมธรรม (2540, หน้า 30) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมาย

ของการสอนซ่อมเสริมไว้ว่า เพื่อช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถในการเรียนรู้และมีจุดหมายปลายทาง คือ การยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนให้ใกล้เคียงกับสมรรถวิสัยของนักเรียนให้มากที่สุด

สำเนา คมคาย (2537, หน้า 13) ได้กล่าวถึงจุดประสงค์ของการสอนซ่อมเสริมไว้ว่า การสอนซ่อมเสริมช่วยให้นักเรียนสามารถเขียนได้ตามความสามารถที่แท้จริงของตนได้อย่างเต็มที่ และสามารถแก้ไขข้อบกพร่องทางการเรียนหรือจุดอ่อนของตนได้ ทั้งยังส่งเสริมความเจริญงอกงามด้านต่าง ๆ ของนักเรียน ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนได้มากยิ่งขึ้น

กรมสามัญศึกษา (2537, หน้า 13-14) ได้กล่าวไว้ว่า จุดประสงค์ของการสอนซ่อมเสริมมีดังนี้

1. เพื่อช่วยแก้ปัญหาของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และการเรียน
2. เพื่อช่วยให้นักเรียนที่เรียนช้าสามารถเรียนทันเพื่อนและที่เรียนไม่เข้าใจให้มีความเข้าใจมากขึ้น
3. เพื่อช่วยให้นักเรียนที่เรียนแล้วยังไม่สัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมายได้สัมฤทธิ์ผล
4. เพื่อช่วยให้นักเรียนแข่งกับตัวเองจนสามารถเรียนได้ดีขึ้นกว่าเดิม
5. เพื่อให้นักเรียนเรียนได้ดียิ่งขึ้นตามขีดความสามารถของตน
6. เพื่อช่วยจัดปัญหาต่าง ๆ ของโรงเรียนอันเนื่องมาจากนักเรียนที่เรียนไม่ทันเพื่อน ดังนั้น จึงสรุปจุดมุ่งหมายของการสอนซ่อมเสริมได้ว่า เพื่อช่วยนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนให้เรียนทันเพื่อน เพื่อให้นักเรียนมีการพัฒนาได้เต็มความสามารถของแต่ละบุคคล ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้น

หลักการสอนซ่อมเสริม

เพื่อให้การเรียนการสอนซ่อมเสริมดำเนินไปจนบรรลุจุดมุ่งหมาย จำเป็นต้องมีหลักการสอนที่เหมาะสม เพื่อช่วยให้ทั้งครูและนักเรียนประสบผลสำเร็จในการสอนและการเรียน ซึ่งนักการศึกษาหลายท่านได้นำเสนอหลักการสอนซ่อมเสริมไว้ ดังนี้

จรรยา จิยโชค (2530, หน้า 9) ได้เสนอหลักการสอนซ่อมเสริมว่าประกอบด้วยเงื่อนไข 6 ประการ ดังนี้

1. การสอนซ่อมเสริมต้องเริ่มจากสิ่งที่เด็กมีความรู้อยู่แล้วและขยายไปสู่ความรู้ใหม่
2. การสอนซ่อมเสริมต้องสอนครั้งละเรื่อง เพื่อไม่ให้เกิดความสับสน
3. การสอนซ่อมเสริมใช้เวลาสอนครั้งละน้อย ๆ ไม่ควรเกิน 30 นาที
4. จะต้องสอนในสิ่งที่นักเรียนไม่รู้หรือบกพร่อง

5. จะต้องสอนด้วยวิธีการแปลก ๆ ไม่ซ้ำกับวิธีการสอนที่นักเรียนได้เรียนมาแล้ว

6. จะต้องมีการประเมินผลการสอนทุกครั้งหลังจากการสอนซ่อมเสริม

จันทนา บุญยากรณ์ (2539, หน้า 18-19) ได้สรุปหลักการสอนซ่อมเสริมไว้ ดังนี้

1. ครูควรทราบจุดเด่นและด้อยของผู้เรียน เพื่อเตรียมการสอนซ่อมเสริมให้เหมาะสมกับผู้เรียน

2. ควรสอนจากสิ่งที่นักเรียนรู้ไปหาสิ่งที่นักเรียนไม่รู้ โดยใช้เวลาให้เหมาะสมไม่มากเกินไป และควรมีวิธีการสอนใหม่ไม่ซ้ำกับวิธีการสอนเดิม กิจกรรมการสอนควรสนุกสนานสนใจ และให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติมาก ๆ

3. สื่อการสอนควรแปลกหรือพิเศษกว่าธรรมดา ควรเลือกให้เหมาะสมกับผู้เรียน

4. ควรมีการกระตุ้นและเสริมแรงให้ความรักความเมตตาและให้ความช่วยเหลือ

5. ติดตามผลการสอนซ่อมเสริมเป็นระยะ ๆ โดยมีการประเมินผลความก้าวหน้าบ่อย ๆ หลักการการสอนซ่อมเสริมมี ดังนี้

1. ครูผู้สอนต้องรู้ข้อบกพร่องของผู้เรียนเพื่อจะได้ช่วยเหลือแก้ไขข้อบกพร่องและเสริมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนได้ถูกวิธี โดยวินิจฉัยเด็กจากรายละเอียดต่าง ๆ ของเด็กที่ควรทราบ เพื่อนำมาวางแผนการสอนซ่อมเสริมให้เหมาะสม ดังนั้น จึงต้องมีการสำรวจข้อบกพร่องของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งจำเป็นต้องทดสอบด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การสังเกต การทดสอบ หรือจากการสอบถาม เมื่อรู้จุดอ่อนของผู้เรียนแล้ว จึงลงมือทำการสอน และเมื่อสอนไประยะหนึ่ง จึงทำการทดสอบซ้ำอีก เพื่อให้รู้ถึงความงอกงามของผู้เรียน ซึ่งจะสอนเป็นกลุ่มหรือรายบุคคลก็ได้

2. การสอนซ่อมเสริมจะต้องเริ่มจากสิ่งที่ผู้เรียนยังไม่รู้ หรือเริ่มเรียนจากจุดและสภาพที่เขาเป็นอยู่ ครูจึงต้องรู้พื้นฐานและประสบการณ์ต่าง ๆ ของผู้เรียน เพื่อจะได้จัดบทเรียนได้เหมาะสมกับความสามารถ ความต้องการ และความสนใจของผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้เรียนตรงกับความบกพร่องเฉพาะอย่างของเขา

3. ในการสอนให้ได้ผลดีนั้น ครูควรใช้อุปกรณ์มาประกอบการสอนให้มาก เพราะเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนจะเรียนรู้รูปธรรมมากกว่าทางนามธรรม ให้เด็กเรียนปนเล่นกับอุปกรณ์ที่ครูจัดหามาให้ เพื่อซ่อมเสริมเฉพาะเรื่อง เลือกวัสดุ อุปกรณ์ ตลอดจนวิธีสอนให้เหมาะสมกับความสามารถ ความสนใจของผู้เรียน ในการสอนซ่อมเสริมครูจึงต้องใช้วัสดุอุปกรณ์ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น และพยายามเปลี่ยนแปลงเทคนิค วิธีสอน ตลอดจนกิจกรรมจากที่เคยใช้สอนเด็กปกติให้เหมาะสมกับผู้เรียนมากที่สุด

4. ครูจะต้องเป็นผู้คอยกระตุ้น ให้กำลังใจแก่ผู้เรียน ให้ผู้เรียนเกิดความอบอุ่น และเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งดีกว่าการบังคับ หรือการทำโทษ โดยครูควรยึดหลัก ดังนี้

4.1 ให้ผู้เรียนเข้าใจครูได้ถูกต้องว่าครูเป็นผู้ให้ความรู้และความเข้าใจแก่ผู้เรียน พร้อมทั้งจะให้ความช่วยเหลือ และให้ความเป็นเพื่อนแก่ผู้เรียนเสมอ โดยครูควรเป็นกันเองกับผู้เรียนและสร้างบรรยากาศในการเรียนที่ดีให้เกิดขึ้น

4.2 ให้ผู้เรียนมีโอกาสดำเนินปฏิบัติจริง และมีโอกาสประสบความสำเร็จในงานที่ทำนั้น โดยเริ่มจากงานย่อย ๆ ไปหางานที่ยาก มีการให้กำลังใจและคำชมเชย ให้ผู้เรียนได้ประเมินผลตนเอง เพื่อให้รู้ความก้าวหน้าของตน ซึ่งครูอาจทำได้โดย

4.2.1 ชี้แจงข้อบกพร่องเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ

4.2.2 ทำกราฟหรือแผนภูมิแสดงความก้าวหน้าของผู้เรียน

5. ครูควรติดตามผลการพัฒนาของเด็กอย่างใกล้ชิดว่า หลังจากการสอนซ่อมเสริมแล้ว เด็กมีพัฒนาการขึ้นมากน้อยเพียงใด เพื่อที่จะได้วางแผนขั้นต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ ให้ผู้เรียนเห็นความก้าวหน้าของตนเอง ให้เกิดความภูมิใจในความสำเร็จของตน และส่งเสริมให้มีความพยายามยิ่งขึ้น ครูต้องรู้จักกระตุ้นให้เด็กเกิดแรงจูงใจในการเรียน รู้จักวิธีเสริมพลังเพื่อสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นกับเด็ก พยายามช่วยให้เด็กได้รับความสำเร็จในการเรียน

6. ควรเปลี่ยนแปลงวิธีการสอนตามแบบต่าง ๆ การใช้วิธีเดิมสอนซ้ำซากบ่อย ๆ ถ้าผู้เรียนไม่เข้าใจจะทำให้เกิดความเบื่อหน่าย และหมดกำลังใจ ไม่ควรใช้วิธีเดิมที่ผู้เรียนเรียนลืมหูลมมาแล้ว ควรหาวิธีสอนที่แปลกไปจากเดิม และไม่ควรสอนในสิ่งที่ผู้เรียนรู้แล้วซ้ำอีก เด็กจะเกิดความเบื่อหน่าย ถ้าจำเป็นต้องทบทวนหรือทบทวนความรู้เดิม เพื่อเชื่อมโยงบทเรียนใหม่ ก็ควรใช้เวลาที่เหมาะสม

7. ฝึกให้ผู้เรียนช่วยเหลือกันเอง อาจจะเป็นผู้เรียนชั้นเดียวกันที่เรียนทัน หรือเรียนเก่ง ให้ช่วยเหลือเพื่อน หรือผู้เรียนชั้นสูงกว่าเมื่อมีเวลาว่างให้ช่วงสอนรุ่นน้อง จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจดี และใช้ภาษาในระดับเดียวกัน ทั้งนี้ครูต้องคอยดูแลด้วย

8. การสอนซ่อมเสริมควรสอนในเวลาเรียน ขณะที่เรียนร่วมกับเพื่อน ๆ หรือเวลาก่อนเข้าเรียนตอนเช้า และพักกลางวัน หรือหลังจากเลิกเรียนไปแล้ว ในการสอนแต่ละครั้ง ไม่ควรใช้เวลานานเกินไป

9. ครูควรวางแผนการสอนให้เหมาะสมกับเด็ก เพื่อจะได้ดำเนินการได้ถูกต้องบรรลุผลที่ต้องการ เพราะเด็กแต่ละคนจะมีปัญหาที่แตกต่างกันไป ครูอาจจัดกลุ่มเด็กที่มีปัญหาคล้ายคลึงกันไว้ด้วยกันก็ได้ และหากเด็กเรียนอ่อนหลาย ๆ วิชา ควรแก้ไขหรือสอนซ่อมเสริมที่ละวิชา

10. ครูที่สอนซ่อมเสริมควรมีความรัก เมตตาเด็ก เป็นผู้ที่เข้าใจเด็ก รู้จักนำความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาเด็กมาใช้แก้ปัญหา ครูจะต้องเป็นผู้มีสุขภาพจิตดี มีอารมณ์แจ่มใส ร่าเริง ไม่โกรธง่าย และใช้หลักจิตวิทยาในการแก้ปัญหา

11. การสอนซ่อมเสริมควรได้รับความร่วมมือระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ด้วย จึงจะทำให้โครงการสอนซ่อมเสริมมีประสิทธิภาพ

จากหลักการสอนที่กล่าวมาทั้งหมด เป็นหลักการให้แนวทางไว้กว้าง ๆ เพื่อให้นำไปใช้ตามความเหมาะสม โดยยึดหลักความพยายามที่จะช่วยเหลือนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้มากที่สุด และยึดหลักความแตกต่างระหว่างบุคคล

ประเภทของการสอนซ่อมเสริม

ในการสอนซ่อมเสริมนั้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาไปจนถึงขีดความสามารถของตนเอง การที่จะดำเนินการให้ผู้เรียนบรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ครูผู้สอนควรที่จะเลือกประเภทการสอนให้เหมาะสมกับความสามารถและลักษณะของผู้เรียนแต่ละคน ดังนั้น การสอนซ่อมเสริมจึงมีหลายประเภท หลายวิธี ดังนี้

กรมวิชาการ (2526, หน้า 92-94) ได้จัดประเภทของการสอนซ่อมเสริมไว้ ดังนี้

1. การสอนซ่อมเสริมก่อนการเรียนการสอน
2. การสอนซ่อมเสริมในขณะที่ทำการสอน
3. การสอนซ่อมเสริมเพื่อสอบแก้ตัว เป็นการสอบภายหลังการเรียนแล้ว
4. การสอนซ่อมเสริมสำหรับเด็กที่ฉลาด และเรียนรู้ได้เร็วกว่าผู้อื่น

ศรียา นิยมธรรม และประภัสสร นิยมธรรม (2525, หน้า 26-27) ได้จัดการสอนซ่อมเสริมไว้ 4 ประเภท ดังนี้

1. การสอนเพื่อแก้ไข (Corrective instruction) เป็นการสอนในชั้นเรียนปกติ ผู้สอนอาจเป็นครูประจำชั้น หรือครูประจำวิชาจะทำการสอนเมื่อพบว่านักเรียนส่วนมากไม่เข้าใจการสอนแบบนี้ ผู้สอนจำเป็นต้องอาศัยการวิเคราะห์ปัญหาก่อนที่จะใช้เทคนิคการสอนซ่อมเสริมเพื่อช่วยแก้ไขปัญหา

2. การสอนซ่อมเสริม (Remedial teaching) เป็นการสอนเพื่อช่วยแก้ไขข้อบกพร่องทางการเรียนหรือเสริมทักษะการเรียนรู้ใหม่ ๆ ให้แก่ผู้เรียนด้วย การสอนแบบนี้ เป็นการสอนแยกจากชั้นเรียนปกติ และฝึกสอนเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม

3. การสอนเพื่อปรับสภาพ (Adapted instruction) เป็นการสอนนักเรียนที่มีระดับสติปัญญาต่ำ ซึ่งมี I.Q. ช่วง 70-90 เด็กประเภทนี้จะมีความสามารถการเรียนรู้อยู่ในวงจำกัด

4. การสอนเร่ง (Accelerated instruction) เป็นการสอนที่ใช้กับเด็กฉลาด แต่ไม่ได้ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ ทำให้ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

จากประเภทของการสอนซ่อมเสริมที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า ประเภทการสอนซ่อมเสริม มีทั้งสอนเพื่อแก้ไข ปรับปรุงข้อบกพร่องทางการเรียนของผู้เรียนอ่อน และส่งเสริมความรู้ใหม่ ๆ ให้กับผู้เรียนเก่ง

วิธีการสอนซ่อมเสริม

การสอนซ่อมเสริมมีความจำเป็นและสำคัญในการช่วยเหลือ แก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ สามารถบรรลุจุดประสงค์ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังนั้น การสอนซ่อมเสริมจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ครูผู้สอนต้องให้ความสนใจ แล้วเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้ เพื่อให้วิธีการเรียนการสอนซ่อมเสริมที่ใช้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน มีนักการศึกษาหลาย ๆ ท่าน ได้ให้เสนอวิธีการสอนซ่อมเสริมไว้

สมศักดิ์ สินธุระเวช (2524, หน้า 32) และสุรชัย ขวัญเมือง (2522, หน้า 184) ได้เสนอวิธีการสอนซ่อมเสริมไว้พอสรุปได้ ดังนี้

1. การสอนแบบรายบุคคล ระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียน จำเป็นมากสำหรับการสอนในระดับประถมศึกษา
2. นักเรียนสอนกันเอง โดยให้นักเรียนเก่งช่วยสอนนักเรียนที่ยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ อาจเป็นการสอนตัวต่อตัวหรือสอนเป็นกลุ่มย่อย
3. การสอนเป็นกลุ่มย่อย โดยจัดกลุ่มนักเรียนที่มีปัญหาเหมือน ๆ กัน อยู่ในกลุ่มเดียวกัน กลุ่มละประมาณ 2-3 คน
4. แบบเรียนสำเร็จรูป ในกรณีที่ผู้สอนพบว่านักเรียนมีปัญหาการเรียนในบางเรื่อง และไม่มีผู้สอน หรือผู้สอนไม่มีเวลาสอนซ่อมเสริมด้วยตนเอง โดยให้ผู้เรียนเรียนทำแบบฝึกหัด และตรวจแบบฝึกหัดด้วยตนเอง
5. การให้งานเพิ่มเติม หรือทำแบบฝึกหัดด้วยตนเอง วิธีนี้ครูจะให้ความรู้ก่อนแล้วให้ทำแบบฝึกหัด ต่อจากนั้นตรวจแบบฝึกหัดหรือเฉลยคำตอบ ซึ่งครูจะตรวจเองหรือให้นักเรียนตรวจก็ได้
6. เขียนคำถามเอง โดยให้นักเรียนศึกษาจากบทเรียนแล้วเขียนคำถาม และคำตอบ เมื่อเขียนเสร็จแล้วให้นักเรียนจับคู่เพื่อการฝึกหัดโดยการถาม-ตอบ
7. ให้ทำกิจกรรมเพิ่มเติม เช่น ให้ทำแบบฝึกหัดเพิ่มขึ้น ให้อ่านหนังสืออื่น ๆ ประกอบ
8. การใช้เครื่องมือโสตทัศนศึกษา นักเรียนจะเรียนรู้ได้ดีหากได้สัมผัส หรือลงมือกระทำด้วยตนเอง ดังนั้น ครูต้องพยายามเปลี่ยนบทเรียนจากนามธรรมเป็นรูปธรรม เพื่อให้ผู้เรียนได้สัมผัสด้วยประสาทสัมผัสต่าง ๆ เช่น ใช้ภาพยนตร์ ภาพนิ่ง เครื่องบันทึกเสียง บทเรียนคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

9. การสอนซ้ำ การสอนซ้ำจะใช้เมื่อนักเรียนส่วนใหญ่ยังไม่บรรลุจุดมุ่งหมายที่ครูกำหนดไว้

10. การใช้เกม โดยนำความรู้จากเรื่องที่เรียนมาใช้ จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2540, หน้า 358) ได้กล่าวถึงวิธีการสอนซ่อมเสริม ดังนี้

1. การสอนแบบตัวต่อตัว การสอนแบบตัวต่อตัวระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนเป็นวิธีที่ได้ผลที่สุด ผู้สอนสามารถใช้คำอธิบายที่ง่าย ๆ เหมาะสมกับผู้เรียนซึ่งเข้าใจช้า สอนตรงกับจุดที่นักเรียนคนหนึ่ง ๆ มีปัญหา สามารถชักจูงความสนใจของนักเรียนได้โดยตรง ทำให้นักเรียนตั้งใจในเรื่องที่เรียนได้โดยไม่มีสิ่งรบกวนอื่น ๆ

2. สอนเป็นกลุ่มย่อย จัดให้นักเรียนที่มีปัญหาเหมือนกันรวมกลุ่มกันประมาณ 4-5 คน ถ้ามีจำนวนมากก็แบ่งออกเป็นหลาย ๆ กลุ่ม ครูผู้สอนอาจจะเป็นคนคนเดียวสอนคนละเวลา หรืออาจจะใช้ครูสอนหลายคนก็ได้ วิธีการสอนและผลที่ได้ก็เช่นเดียวกันกับวิธีแรก ส่วนที่ดีขึ้นก็คือนักเรียนไม่เครียดมากเหมือนกับวิธีแรก เพราะมีเพื่อนที่มีปัญหาเหมือนกันอีกหลายคน นักเรียนสามารถช่วยกันทำความเข้าใจในบทเรียนได้

3. ให้นักเรียนสอนกันเอง ในกรณีทีครูไม่เพียงพอ หรือไม่สามารถจัดครูสอนได้ อาจจะให้นักเรียนสอนกันเอง โดยการคัดเลือกนักเรียนที่เก่งช่วยสอนนักเรียนที่อ่อน อาจจะใช้วิธีสอนตัวต่อตัว หรือสอนเป็นกลุ่มย่อย อาจจะให้นักเรียนที่เรียนอยู่ระดับสูงกว่าสอนนักเรียนที่อยู่ระดับต่ำกว่า วิธีนี้มีส่วนดี คือ นักเรียนสอนกันเองมีบรรยากาศที่เป็นกันเอง ภาษาที่ใช้ก็เป็นภาษาง่าย ๆ การพูดจากันก็เป็นแบบพี่ ๆ น้อง ๆ ในบางกรณีอาจจะให้นักเรียนระดับเดียวกันสอนกันเองก็ได้ก่อนที่จะให้สอนควรจะได้มีการชี้แจงให้ผู้สอนเข้าใจในวิธีการบางอย่างที่นักเรียนไม่ทราบ และชี้แจงให้ผู้เรียนได้ทราบด้วย และในการใช้วิธีนี้ครูจะต้องคอยเป็นพี่เลี้ยงอยู่ตลอดด้วย

4. การใช้แบบเรียนสำเร็จรูปในกรณีที่ไม่มีผู้สอน ไม่มีเวลาจัดสอนซ่อมเสริมก็อาจใช้แบบเรียนสำเร็จรูป ให้นักเรียนได้อ่านบทเรียน ทำแบบฝึกหัดและตรวจแบบฝึกหัดด้วยตนเอง ในแบบเรียนสำเร็จรูปนั้น การจัดทำแบบเรียนสำเร็จรูปโรงเรียนอาจจะจัดทำขึ้นเองโดยจัดทำในวิชาที่เด็กมีปัญหา หรือในตอนหรือเรื่องที่เด็กมักมีปัญหาก็ได้

5. การให้งานเพิ่มเติม หรือให้ทำแบบฝึกหัดแบบเรียนด้วยตนเอง วิธีนี้ครูให้บทเรียนให้อ่านก่อนแล้วให้แบบฝึกหัดไปทำแล้วให้เฉลยคำตอบไปตรวจสอบแบบนี้ง่ายกว่าแบบเรียนสำเร็จรูปตรงทีครูสามารถทำบทเรียน ทำแบบฝึกหัด และทำข้อเฉลยเป็นระยะ ๆ ตามเรื่องทีนักเรียนมีปัญหา หรือจำนวนทีนักเรียนมีปัญหา

สนองชาติ เศรษฐศิริโรตม์ (2542, หน้า 110-111) ได้กล่าวถึงวิธีการสอนซ่อมเสริมไว้

6 วิธี ดังนี้

1. วิธีสอนแบบตัวต่อตัว เป็นการสอนซ่อมเสริมระหว่างครูกับนักเรียน การสอนวิธีนี้เป็นวิธีที่ดีที่สุด เพราะครูสามารถใช้ถ้อยคำหรือวิธีการที่เหมาะสมมาสอนนักเรียนได้ตรงตามปัญหาที่นักเรียนประสบอยู่ โดยครูอาจใช้วิธีการสอนดังต่อไปนี้

- 1.1 ครูใช้วิธีสนทนาซักถาม
- 1.2 ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ
- 1.3 ครูชี้แจงและอธิบายรายละเอียดให้นักเรียนฟัง
- 1.4 ครูให้นักเรียนค้นคว้าจากห้องสมุด
- 1.5 ครูให้นักเรียนจดบันทึกข้อความที่เรียนลงในสมุด
- 1.6 ครูให้นักเรียนอ่านหนังสือในสิ่งที่ครูต้องการให้รู้ซ้ำบ่อย ๆ
- 1.7 ครูสอนโดยใช้วัสดุสื่อการสอนประกอบ
- 1.8 ครูสอนโดยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดและตอบคำถามจากบทเรียน

2. สอนเป็นกลุ่มย่อย เป็นการสอนที่จัดนักเรียนที่มีปัญหาเหมือนกันอยู่กลุ่มเดียวกัน กลุ่มหนึ่งประมาณ 2-3 คน ครูอาจใช้วิธีการสอนโดยให้งานสลับหมุนเวียนกันไปทีละกลุ่ม ข้อดีของวิธีนี้คือ นักเรียนในแต่ละกลุ่มจะช่วยแก้ปัญหาในบทเรียนด้วยกัน ไม่ทำให้นักเรียนรู้สึกว่ามีปมด้อยในการสอนซ่อมเสริม โดยครูอาจใช้วิธีการสอนเช่นเดียวกันกับวิธีการสอนแบบตัวต่อตัว และวิธีการต่าง ๆ ที่ครูเห็นว่าเหมาะสมที่จะสอนนักเรียนแบบกลุ่มย่อย เช่น การให้นักเรียนแบ่งหน้าที่กันทำงาน ให้นักเรียนปรึกษาหารือกัน และการใช้เกมหรือการแข่งขัน เป็นต้น

3. นักเรียนสอนกันเอง เป็นการสอนที่จัดให้นักเรียนเก่งช่วยสอนนักเรียนเรียนอ่อน หรือนักเรียนที่ยังไม่บรรลุจุดประสงค์ โดยสอนแบบตัวต่อตัวหรือสอนแบบกลุ่มย่อย ข้อดีของวิธีนี้คือ นักเรียนใช้ภาษาแบบเดียวกันในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เพื่อน การใช้ถ้อยคำอธิบายของนักเรียนจะเข้าใจง่ายกว่าภาษาที่ครูใช้ โดยนักเรียนเก่งอาจใช้วิธีการสอนเพื่อนนักเรียนอ่อน ดังนี้

- 3.1 ใช้วิธีการสนทนาซักถาม
- 3.2 ให้นักเรียนทำงานร่วมกัน
- 3.3 ให้นักเรียนแบ่งหน้าที่กันทำ
- 3.4 ให้นักเรียนอ่านหนังสือซ้ำบ่อย ๆ
- 3.5 ให้นักเรียนใช้เกมหรือการแข่งขัน
- 3.6 ใช้วัสดุสื่อสารประกอบ

4. การจับทีเรียนสำเร็จรูป เป็นสื่อการเรียนแบบง่าย ๆ โดยที่ผู้เรียนแต่ละคนจะต้องอ่านทำแบบฝึกหัด และตรวจคำตอบด้วยตนเองจากบทเรียนสำเร็จรูปนั้น โดยครูอาจใช้วิธีการ ดังนี้

- 4.1 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดแล้วตรวจคำตอบเอง
- 4.2 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดแล้วครูช่วยตรวจและแก้ไข
- 4.3 ให้แบบเรียนที่ง่าย ๆ ไม่ซับซ้อนโดยนักเรียนจะต้องอ่าน ทำแบบฝึกหัด

และตรวจคำตอบของตนเองจากแบบเรียนนั้น

5. แบบฝึกหัดเรียนด้วยตนเองเป็นแบบฝึกหัดซึ่งคล้ายกับบทเรียนสำเร็จรูป ซึ่งประกอบด้วย บทเรียน แบบฝึกหัด และการเฉลยคำตอบ ต่างกับแบบเรียนสำเร็จรูปตรงที่แบบฝึกหัดเรียนด้วยตนเองจะมีแบบฝึกหัดมากกว่าแบบเรียนสำเร็จรูป โดยครูอาจใช้วิธีการ ดังนี้

- 5.1 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดและตอบคำถามในบทเรียน
- 5.2 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดแล้วครูช่วยตรวจและแก้ไข
- 5.3 ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลาย ๆ แบบฝึกหัดและตรวจคำตอบได้ด้วยตนเอง

6. การใช้กิจกรรมเพิ่มเติม เป็นการมอบหมายงานให้ทำมากขึ้น เพื่อเป็นการฝึกทักษะ ให้นักเรียนมีความเข้าใจในบทเรียนเพิ่มขึ้นอีก เช่น การทำให้แบบฝึกหัดที่มีระดับความยากง่าย ใกล้เคียงกันหลาย ๆ แบบฝึกหัด การให้นักเรียนค้นคว้าจากห้องสมุด และการให้นักเรียน จัดนิทรรศการเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียน เป็นต้น

จันทรานี สงวนนาม (2545, หน้า 152) ได้กล่าวถึงวิธีการสอนซ่อมเสริมไว้ ดังนี้

1. การสอนแบบตัวต่อตัว
2. การสอนแบบกลุ่มย่อย
3. นักเรียนเก่งสอนนักเรียนอ่อน
4. สอนโดยบทเรียนสำเร็จรูป
5. ทำแบบฝึกหัด เรียนด้วยตนเอง
6. ให้ทำกิจกรรมเพิ่มเติม

7. การเฉลยคำตอบของแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546, หน้า 158) ได้กล่าวถึงวิธีการสอนซ่อมเสริมในสถานศึกษาไว้ดังนี้

1. เมื่อครูอาจารย์พบข้อบกพร่องจากการสังเกตพฤติกรรม การแสดงออกของนักเรียน นักศึกษาทั้งในห้องเรียน หรือนอกห้องเรียนสามารถสอนซ่อมเสริมได้
2. เมื่อครูพบข้อบกพร่องจากการวิเคราะห์ผลการประเมินที่ปรากฏในการวัดผล ควรจะได้สอนซ่อมเสริมได้ในจุดที่นักเรียนนักศึกษาอ่อน เพื่อช่วยในการเรียนรู้ของนักเรียน นักศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

จากแนวคิดในเรื่องวิธีการสอนซ่อมเสริมที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า วิธีการสอนซ่อมเสริม มีอยู่หลายวิธีซึ่งแตกต่างกันออกไปตามลักษณะของการจัดการเรียนการสอนครูผู้สอนซ่อมเสริม จึงควรที่จะเลือกใช้ให้เหมาะสมกับสภาพของนักเรียน โดยเฉพาะกลุ่มนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียน เพราะผู้เรียนมีความแตกต่างกัน ปัญหาที่เกิดขึ้นจึงแตกต่างกัน วิธีการสอนจึงต้องแตกต่างกัน และผลการสอนก็ต้องแตกต่างกัน

การประเมินผลการสอนซ่อมเสริม

การประเมินผลการสอนซ่อมเสริม นับว่าเป็นกระบวนการที่สำคัญอีกขั้นหนึ่งที่ทำให้ทราบว่า การสอนซ่อมเสริมได้บรรลุวัตถุประสงค์เพียงใด ดังนั้นครูผู้สอนจึงต้องมีวิธีการประเมินที่เหมาะสม เพื่อที่จะให้ได้ข้อมูลตรงกับความจริงให้มากที่สุด ซึ่งมีวิธีการดังนี้

1. การสังเกต ใช้ในการประเมินผลจุดประสงค์ที่ต้องอาศัยความคล่องแคล่วในการปฏิบัติงานตามวิธีดำเนินการ
2. การตรวจผลงานที่ได้รับมอบหมาย
3. การสัมภาษณ์ ผู้สอนอาจสัมภาษณ์ภายหลังจากการปฏิบัติกิจกรรม
4. การสอบข้อเขียน ควรเป็นการทดสอบอย่างสั้น ๆ เฉพาะเรื่องที่จำเป็น และใช้เพื่อวัดความเข้าใจ ความแม่นยำ

สนองชาติ เศรษฐศิริโรตม์ (2542, หน้า 112) ได้เสนอแนะวิธีการประเมินผลการสอนซ่อมเสริมไว้สอดคล้องกัน สรุปได้ดังนี้

1. การสังเกต ใช้ในการประเมินผลจุดประสงค์ที่เกี่ยวกับความคล่องแคล่วในการปฏิบัติตามวิธีดำเนินงาน
2. การตรวจผลงาน ใช้กรณีที่มีมอบหมายงานให้นักเรียนไปทำ
3. การสัมภาษณ์ ใช้กรณีที่ต้องการทราบความรู้ ความเข้าใจ ของนักเรียนภายหลังจากการทำกิจกรรม
4. การทดสอบ ใช้เพื่อต้องการทดสอบความแม่นยำ อาจให้นักเรียนเขียนตอบสั้น ๆ หรือข้อทดสอบ และเลือกตอบ

ลาเวลเลน และเนจี (Lavellen & Nagy, 1980, p. 10 อ้างถึงใน ชีระชัย โสมเกษตรินทร์, 2550, หน้า 46) กล่าวว่า การประเมินผลการสอนซ่อมเสริมโดยอิงเกณฑ์เพื่อวินิจฉัยว่านักเรียนมีความรู้ความสามารถหรือบกพร่องในเรื่องใดหรือจุดประสงค์ข้อใด นอกจากนี้ ลาเวลเลน และเนจี (Lavellen & Nagy) ได้ให้ข้อคิดเพิ่มเติมว่าการประเมินผลการสอนซ่อมเสริมแบบอิงเกณฑ์ควรประกอบเข้ากับการวัดและประเมินอย่างไม่เป็นทางการ วิธีอื่น ๆ เช่น การเข้าชั้นเรียน การส่งงานที่ได้รับมอบหมาย การให้ไปค้นคว้าในห้องสมุด ความสม่ำเสมอในการส่งงาน การมีส่วนร่วม

ในการอภิปรายซักถาม การทำแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้น การสังเกต การทำงานอย่างมีระบบ การมีส่วนร่วมในกลุ่ม การทดสอบเนื้อหาวิชา การสอบปากเปล่า การวินิจฉัยตนเอง และการร่วมปรึกษาหารือกันระหว่างครูกับนักเรียน

จากแนวคิดในเรื่องการประเมินผลการสอนซ่อมเสริมที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าการประเมินผลการสอนซ่อมเสริม หมายถึง การวัดผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่ได้ทำการสอนซ่อมเสริม โดยวิธีการสังเกต สัมภาษณ์ ตรวจสอบผลงาน การสอบข้อเขียน และวิธีอื่น ๆ ที่เหมาะสม

โดยสรุป ปัจจัยด้านการสอนซ่อมเสริม เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการสอนเป็นกรณีพิเศษนอกเหนือไปจากการสอนตามแผนการสอนปกติ เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนที่ประสบปัญหาในการเรียนหรือเสริมทักษะต่าง ๆ หรือเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถทางการเรียนยิ่งขึ้น เรียนทันเพื่อนและพัฒนาได้เต็มความสามารถของแต่ละบุคคลส่งต่อผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยตรงยังไม่มี มีแต่งานวิจัยที่คล้ายคลึงเกี่ยวข้องกับและเฉพาะบางเรื่องที่เป็นประโยชน์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงศึกษาเพิ่มเติม ดังนี้

ปิยะมาศ เจริญพันธุ์วงศ์ (2543) ปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนของรัฐกรณีศึกษา จังหวัดลพบุรี ผลการวิจัยพบว่า เจตคติที่มีต่อการเรียนส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และมีผลทางอ้อมผ่านการปรับตัวของนักเรียนกับเพื่อน ความสนใจในวิชาชีพ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความรับผิดชอบ และทักษะพื้นฐานทางคอมพิวเตอร์ การปรับตัวของนักเรียนกับเพื่อนส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสนใจในวิชาชีพส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมีผลทางอ้อมผ่านทางแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และมีผลทางอ้อมผ่านความรับผิดชอบและทักษะพื้นฐานทางคอมพิวเตอร์ ความรับผิดชอบส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมีผลทางอ้อมผ่านทักษะพื้นฐานทางคอมพิวเตอร์ ทักษะพื้นฐานทางคอมพิวเตอร์ส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

พรทิพย์ สระบงกช (2544) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านทรัพยากร ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และ

ถึงอำนาจความสะดวก และปัจจัยด้านชุมชน ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อยู่ในระดับมาก มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก (X_5) ปัจจัยด้านผู้บริหาร (X_2) และปัจจัยด้านทรัพยากร (X_4) เป็นตัวพยากรณ์คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีค่าอำนาจพยากรณ์เท่ากับ 36.40 เปอร์เซ็นต์ ดังสมการพยากรณ์คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในรูปคะแนนดิบ ดังนี้

$$\hat{Y} = 1.359 + .238 (X_5) + .192 (X_2) + .150 (X_4)$$

วิวัตร์ พงษ์สุภา (2544) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำแตกต่างกัน

ถ้อยของ ปุ๊กมะเร็ง (2548) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา พบว่า การศึกษาสูงสุดของมารดา และความรับผิดชอบต่อตนเองส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา

จิรพงษ์ บุญเสนา (2549) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่อง ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ปีการศึกษา 2547 ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรพยากรณ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปรเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ (NT) ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปรเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ได้แก่ สมาชิกครอบครัวสภาพครอบครัว ตัวแปรพยากรณ์ที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ เพศ การเรียนพิเศษ ทุนการศึกษา ที่อยู่อาศัย อาชีพผู้ปกครอง รายได้ผู้ปกครอง เวลาทำการบ้าน เวลาดูทีวี การศึกษาผู้ปกครอง กิจกรรมพิเศษ ขนาดของโรงเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ตัวแปรพยากรณ์ที่มีความสัมพันธ์ กับตัวแปรเกณฑ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่มี 3 จาก 16 ได้แก่ สมาชิกครอบครัว สถานภาพครอบครัว และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ

นภาพร นิติภิรมย์ชัย (2549) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนสาขาบัญชี พบว่า ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนของนักศึกษามีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาขาบัญชี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ขวัญจิรา ศรชา (2549) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่อง แรงจูงใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการเรียนกวดวิชา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีแรงจูงใจภายในในการเรียนกวดวิชา เนื่องจากเพื่อเตรียมตัวสอบเอนทรานซ์มากที่สุด และแรงจูงใจอื่น ๆ ได้แก่ ต้องการจะทำคะแนนสอบให้ได้ดีขึ้นกว่าเดิม ต้องการเพิ่มความมั่นใจในการสอบ ต้องการรู้เทคนิคในการทำข้อสอบและอื่น ๆ สำหรับแรงจูงใจภายนอกที่เกิดจากการกระตุ้นของพ่อแม่ เพื่อนหรือสิ่งแวดล้อมนั้นมีผลน้อยกว่า

พรรณงาม สัมปชญัญสถิต (2549) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่อง ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2547 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านการบริหารโรงเรียน ด้านสมรรถนะครูผู้สอน ด้านสภาพแวดล้อมชุมชน เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการเรียนในระดับมาก

ยุพิน ชื่นอารมณ (2550) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกสอนซ่อมเสริมความสามารถในการเขียนสะกดคำกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการเขียนสะกดคำกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังสอนซ่อมเสริมสูงกว่าก่อนสอนซ่อมเสริม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เกล้า จักทอน (2553) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 พบว่า ปัจจัยด้านเจตคติต่อวิชาภาษาไทย ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ปัจจัยด้านลักษณะของผู้สอน ปัจจัยด้านการส่งเสริมของผู้ปกครอง ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน และปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดู มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยปัจจัยทั้ง 6 ด้าน ร่วมกันอธิบายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ได้ร้อยละ 72.80 คำนำนั้ความสำคัญของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย มีดังนี้ ปัจจัยด้านเจตคติต่อวิชาภาษาไทย $s = .224$ ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ $s = .278$ ปัจจัยด้านลักษณะของผู้สอน $s = .263$ ปัจจัยด้านการส่งเสริมของผู้ปกครอง $s = .274$ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน $s = .314$ ปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดู $s = .295$ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 สามารถแสดงในรูปคะแนนมาตรฐานและคะแนนดิบ เป็นดังนี้

คะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = .295 Z_6 + .314 Z_5 + .274 Z_4 + .263 Z_3 + .278 Z_6 + .224 Z_1$$

คะแนนดิบ

$$\hat{Y} = .629 + .892 X_6 + .752 X_5 + .904 X_4 + .884 X_3 + .827 X_2 + .749 X_1$$

นคร เหมนาค (2555) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี ผลการวิจัยพบว่า ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 7 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ปัจจัยด้านเพื่อน ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านการเรียนพิเศษ ปัจจัยกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากสมการพยากรณ์ที่ดีที่สุด พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี ด้านหลักสูตร (X_3) สามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมได้ร้อยละ 9.10 และสามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้สมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ ดังนี้

$$\hat{Y} = 26.054 + 3.640 (X_3)$$

งานวิจัยต่างประเทศ

บาลีย์ (Baley, 1973, p. 3475-A) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและค่าใช้จ่ายในการสอนซ่อมเสริม 3 วิธี โดยวิธีที่ 1 ให้ครูเป็นผู้สอน วิธีที่ 2 ให้ผู้ช่วยครูเป็นผู้สอน และวิธีที่ 3 ใช้เทปบันทึกเสียงการสอน ผลการศึกษาพบว่า วิธีที่ 1 ให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงสุด รองลงมาเป็นวิธีที่ 2 และวิธีที่ 3 ตามลำดับ ส่วนด้านค่าใช้จ่ายนั้น วิธีใช้เทปบันทึกเสียงสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายมากที่สุด รองลงมาเป็นวิธีที่ให้ครูเป็นผู้สอน และวิธีที่ให้ผู้ช่วยครูเป็นผู้สอนสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด

เพอร์สัน (Person, 1993, p. 3071-A) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การสำรวจหาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลที่ได้รับ จากการจัดการของวิทยาลัยในรัฐ

คาโรไลนาเหนือ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ ผู้บริหาร คณะครูในวิทยาลัยและเจ้าหน้าที่ระดับต่าง ๆ ในวิทยาลัย โดยผู้ที่ตอบกลับจะถือว่าเป็นตัวแทนของกลุ่มประชากรที่ทำการศึกษา พบว่า การบริหารอย่างมีส่วนร่วม มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญกับประสิทธิผลที่ได้รับจากการจัดการ และจากแบบสอบถามความคิดเห็นในด้าน ๆ พบว่า แบบสอบถามเกี่ยวกับความพอใจที่ได้รับจากการจัดการ ซึ่งมี 27 ปัจจัย มีความพอใจ 17 ปัจจัย และสอบถามเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม จำนวน 10 ปัจจัย เป็นปัจจัยที่ถูกจ้างอยากให้เกิดในวิทยาลัย และยังพบว่า ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งในปัจจุบันไม่มีผลต่อการยอมรับผลของการจัดการ

เซนเนอร์ (Zentner, 2001, p. 99) ได้นำเสนอรายงานการวิจัยระดับปริญญาเอก ในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างวินัยนักเรียนกับทักษะด้านอื่นของนักเรียน พบว่า การปฏิรูปการศึกษาเชิงบังคับได้ก่อให้เกิดการบริหารโรงเรียนในส่วนที่เกี่ยวกับความต้องการของนักเรียน ระเบียบวินัยของโรงเรียน การแก้ปัญหาวินัยของนักเรียน และการปรับปรุงความประพฤติของนักเรียน พบว่าโรงเรียนควรจัดกลไก และสภาพแวดล้อมในการบริหาร เพื่อให้บุคลากรของโรงเรียนได้ดูแลปัญหาด้านวินัยของนักเรียนได้อย่างเต็มที่ ช่วยให้นักเรียนได้ทราบความตั้งใจจริงในการแก้ปัญหาของโรงเรียน ไม่ใช่เป็นการจับผิดแต่เป็นการส่งเสริม ช่วยเหลือ สนับสนุนให้นักเรียนได้แก้ไขความประพฤติของตนเอง และพัฒนาคุณภาพการเรียน การสอนและคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เห็นได้ว่า กระบวนการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากผลการประเมินสามารถเป็นเครื่องบ่งชี้คุณภาพการศึกษาระดับชาติ ระดับภูมิภาค ระดับสถานศึกษา และระดับผู้เรียน เป็นรายบุคคลอย่างสมเหตุสมผล ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระของ เขต 2 โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลปัจจัยที่เกี่ยวข้อง 7 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ปัจจัยด้านเพื่อน ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านการสอนซ่อมเสริม ซึ่งจะนำผลการดำเนินการในครั้งนี้ไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินการปรับปรุง และหาแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับนโยบายสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระของ เขต 2 และกระทรวงศึกษาธิการต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้ศึกษากับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานสอนวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 88 โรงเรียน จำนวน 108 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานสอนวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 ปีการศึกษา 2557 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) ได้จำนวนข้าราชการครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 86 คน วิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) ตามสัดส่วนอำเภอที่ตั้งและขนาดโรงเรียน รายละเอียดของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ปรากฏในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

อำเภอ	ขนาดโรงเรียน	จำนวนประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
แก่ง	ขนาดเล็ก	24	19
	ขนาดกลาง	34	27
	ขนาดใหญ่	19	15
วังจันทร์	ขนาดเล็ก	5	4
	ขนาดกลาง	8	7
	ขนาดใหญ่	3	2
เขาชะเมา	ขนาดเล็ก	3	2
	ขนาดกลาง	12	10
	ขนาดใหญ่	-	-
รวม		108	86

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบ่งเป็น 8 ระดับ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) โดยแบบมาตราส่วนประมาณค่าให้หน้าหนักคะแนน ดังนี้

- 4 หมายถึง ระดับดีเยี่ยม
- 3.5 หมายถึง ระดับดีมาก
- 3 หมายถึง ระดับดี
- 2.5 หมายถึง ระดับค่อนข้างดี
- 2 หมายถึง ระดับปานกลาง
- 1.5 หมายถึง ระดับพอใช้
- 1 หมายถึง ระดับผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ
- 0 หมายถึง ระดับต่ำกว่าเกณฑ์

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ดังนี้

1. ปัจจัยด้านผู้บริหาร มีจำนวนข้อคำถาม 12 ข้อ
2. ปัจจัยด้านครู มีจำนวนข้อคำถาม 8 ข้อ
3. ปัจจัยด้านหลักสูตร มีจำนวนข้อคำถาม 7 ข้อ
4. ปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน มีจำนวนข้อคำถาม 9 ข้อ
5. ปัจจัยด้านเพื่อน มีจำนวนข้อคำถาม 10 ข้อ
6. ปัจจัยด้านครอบครัว มีจำนวนข้อคำถาม 10 ข้อ
7. ปัจจัยด้านการสอนซ่อมเสริม มีจำนวนข้อคำถาม 6 ข้อ

มีจำนวนข้อคำถาม ในปัจจัย 7 ด้าน รวมทั้งหมด 62 ข้อ

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) โดยกำหนดค่านำหนักคะแนนในแบบสอบถามเป็น 4 ระดับ ตามมาตรวัดแบบลิเคิร์ต (Likert) ดังนี้

- 4 หมายถึง ระดับปัจจัยมากที่สุด
- 3 หมายถึง ระดับปัจจัยมาก
- 2 หมายถึง ระดับปัจจัยน้อย
- 1 หมายถึง ระดับปัจจัยน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย ได้ดำเนินการตามนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยของนักเรียน เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. ร่างแบบสอบถามจากหลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย โดยกำหนดขอบเขตของตัวแปรที่จะวิจัย โดยจำแนกปัจจัยที่ส่งต่อผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยของนักเรียนออกเป็น 7 ด้าน คือ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ปัจจัยด้านเพื่อน ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านการสอนซ่อมเสริม

3. นำแบบสอบถามฉบับร่างไปเสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์พิจารณา

4. นำแบบสอบถามฉบับร่างที่คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์พิจารณาแล้ว

มาปรับปรุงแก้ไขก่อนให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และการใช้ภาษา เพื่อให้สามารถวัดได้ตรงกับเรื่องที่ต้องการศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิรายนาม ดังต่อไปนี้

5.1 ดร.สมุทพร ชำนาญ	อาจารย์ประจำศูนย์นวัตกรรมการบริหาร และผู้นำทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
5.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ผศ. ดร.ภารดี อนันต์นำวี	อาจารย์ประจำศูนย์นวัตกรรมการบริหาร และผู้นำทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
5.3 นายรัชชชัย อู่พานิช	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยะของ เขต 1
5.4 นางสาวลี ชนะพันธุ์	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยะของ เขต 2
5.5 นางสาวอสิริย์ ปานงาม	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดพลงช้างเผือก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยะของ เขต 2

6. นำแบบสอบถามที่ได้มาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item-objective congruence: *IOC*) ระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .8 ขึ้นไป

7. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วนำเสนอต่อประธานและคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขเป็นขั้นสุดท้ายก่อนนำไปทดลองใช้ต่อไป

8. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน จากโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยะของ เขต 2 เพื่อวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

8.1 นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้ (Try out) มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item discrimination) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson product moment correlation) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-total correlation)

8.2 หลังจากนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้จำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือโดยการหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item

discrimination) ของข้อคำถามแต่ละข้อของแบบสอบถามตอนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) อยู่ระหว่าง .226 -.777

8.3 นำแบบสอบถามที่หาค่าอำนาจจำแนกที่ยอมรับได้มาหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1992, pp. 202-204) ผลการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามปรากฏว่าแบบสอบถามตอนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีค่าความเชื่อมั่น (α) เท่ากับ .963

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขอนหนังสือจากฝ่ายวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 ที่กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. จัดส่งแบบสอบถาม จำนวน 86 ชุด ให้กับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง ซึ่งผู้วิจัยได้บรรจุแบบสอบถามแต่ละชุดในซองอย่างมิดชิด เพื่อให้ส่งคืนตามกำหนด
3. จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปให้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 86 ชุด ได้รับกลับคืน จำนวน 86 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยคอมพิวเตอร์ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยกำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนแบบสอบถาม ดังนี้

1.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และแปลผลโดยอาศัยเกณฑ์การประเมินของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบ่งเป็น 8 ระดับ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) โดยแบบมาตราส่วนประมาณค่าให้น้ำหนักคะแนน ดังนี้

4 หมายถึง ระดับดีเยี่ยม

3.5 หมายถึง ระดับดีมาก

- 3 หมายถึง ระดับดี
- 2.5 หมายถึง ระดับค่อนข้างดี
- 2 หมายถึง ระดับปานกลาง
- 1.5 หมายถึง ระดับพอใช้
- 1 หมายถึง ระดับผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ
- 0 หมายถึง ระดับต่ำกว่าเกณฑ์

1.2 แบบสอบถามตอนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยกำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนแบบสอบถามและการแปลความหมายของคะแนนที่กำหนดโดยอาศัยเกณฑ์การประเมินของบาชาราชและแบมเบอร์เกอร์ (Bacharach & Bamberger, 1990, p. 325 อ้างถึงใน นคร เหมนาค, 2555, หน้า 65) ดังนี้

3.51 - 4.00 หมายถึง ระดับปัจจัยส่งผลมากที่สุด

2.51 - 3.50 หมายถึง ระดับปัจจัยส่งผลระดับมาก

1.51 - 2.50 หมายถึง ระดับปัจจัยส่งผลน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง ระดับปัจจัยส่งผลน้อยที่สุด

สำหรับเกณฑ์การแปลความหมายระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson product moment correlation) แล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์ของพวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2538, หน้า 144) ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ .81 ขึ้นไป ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ .61 - .80 ขึ้นไป ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ .41 - .60 ขึ้นไป ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ .21 - .40 ขึ้นไป ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างต่ำ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าต่ำกว่า .20 ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยเลือกเฉพาะวิธีวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และการทดสอบสมมติฐานการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. การวิเคราะห์ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 และปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ปัจจัยด้านเพื่อน ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านการสอนซ่อมเสริม สถิติที่ใช้คือ การหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

2. การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 “ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ปัจจัยด้านเพื่อน ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านการสอนซ่อมเสริม มีความสัมพันธ์ในทางบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2” สถิติที่ใช้คือ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)

3. การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 “ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ปัจจัยด้านเพื่อน ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านการสอนซ่อมเสริม สามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2” สถิติที่ใช้คือ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) เพื่อเลือกสมการพยากรณ์ที่ดีที่สุด โดยมีข้อตกลงเบื้องต้น ดังนี้

3.1 การแจกแจงของตัวแปรต้นและตัวแปรตาม เป็นโค้งปกติ

3.2 ตัวแปรทุกตัว มีความสัมพันธ์เชิงเส้น (Linear) กับตัวแปรตาม

3.3 ตัวแปรอิสระทุกตัว จะไม่มีความสัมพันธ์กันเอง เพื่อป้องกันปัญหา

Multicollinearity โดยพิจารณาจากค่าคงทนของการยอมรับ (Tolerance) มีค่าไม่น้อยกว่า .10

ค่าปัจจัยการขยายตัวของความแปรปรวน (VIF) มีค่าน้อยกว่า 10 (Kleinbaum, 1998, pp. 241-242)

3.4 ความคลาดเคลื่อนแต่ละค่าเป็นอิสระกัน โดยใช้สถิติทดสอบ Durbin-watson พิจารณาจากค่า Durbin-watson มีค่าใกล้ 2

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 2 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายของการวิเคราะห์ในครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
SD	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ย 2 กลุ่ม
F	แทน	ค่าสถิติเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยมากกว่า 2 กลุ่ม
MS	แทน	ค่าความแปรปรวน (Mean squares)
SS	แทน	ผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนแต่ละตัวยกกำลังสอง (Sum of squares)
df	แทน	ค่าระดับชั้นแห่งความอิสระ (Degree of freedom)
r	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
R	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	สัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่แสดงถึงประสิทธิภาพในการพยากรณ์
a	แทน	ค่าคงที่ของการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
b	แทน	สัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ ซึ่งพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
\square	แทน	สัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ซึ่งพยากรณ์ในรูปคะแนน
มาตรฐาน		
p	แทน	ความน่าจะเป็นของค่าสถิติ
$S.E.b$	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์

$S.E.est$	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์
X	แทน	ปัจจัยโดยรวมที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย
X_1	แทน	ปัจจัยด้านผู้บริหาร
X_2	แทน	ปัจจัยด้านครู
X_3	แทน	ปัจจัยด้านหลักสูตร
X_4	แทน	ปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน
X_5	แทน	ปัจจัยด้านเพื่อน
X_6	แทน	ปัจจัยด้านครอบครัว
X_7	แทน	ปัจจัยด้านการสอนซ่อมเสริม
Y	แทน	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 2 ระยอง เขต 2
\hat{Y}	แทน	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 2 ระยอง เขต 2 ที่ได้จากการพยากรณ์
*	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลำดับขั้นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 2 ระยอง เขต 2 ตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 2 ระยอง เขต 2

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 2 ระยอง เขต 2

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ปัจจัยด้านเพื่อน ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านการสอนซ่อมเสริม กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 2 ระยอง เขต 2

ตอนที่ 4 สมการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัย
ด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ปัจจัยด้านเพื่อน ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านการสอน
ซ่อมเสริม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับ ผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียน
การสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง
การศึกษาระยองของ เขต 2

ผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียน การสอนวิชาภาษาไทย	<i>n</i> = 86		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	<i>SD</i>		
ภาษาไทย	1.94	.56	พอใช้	-
รวม	1.94	.56		

ตารางที่ 8 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอน
วิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง
ระยอง เขต 2 โดยรวมพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง
การศึกษาระยอง เขต 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย อยู่ในระดับ
พอใช้

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอน วิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชยะของ เขต 2 ดังตารางที่ 3-10

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัจจัย และอันดับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชยะของ เขต 2 โดยรวม

ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการจัด การเรียนการสอนวิชาภาษาไทย	<i>n</i> = 86		ระดับปัจจัย	อันดับ
	\bar{X}	<i>SD</i>		
1. ด้านผู้บริหาร	3.21	.35	มาก	4
2. ด้านครู	3.28	.40	มาก	1
3. ด้านหลักสูตร	3.19	.41	มาก	5
4. ด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน	3.15	.41	มาก	7
5. ด้านเพื่อน	3.26	.36	มาก	2
6. ด้านครอบครัว	3.23	.37	มาก	3
7. ด้านการสอนซ่อมเสริม	3.18	.39	มาก	6
รวม	3.21	.32	มาก	

จากตารางที่ 9 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชา ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชยะของ เขต 2 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านเพื่อน และปัจจัยด้านครอบครัว

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัจจัย และอันดับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของ เขต 2 ด้านผู้บริหาร

ปัจจัยด้านผู้บริหาร	n = 86		ระดับ ปัจจัย	อันดับ
	\bar{X}	SD		
1. ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการ	3.15	.71	มาก	10
2. ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับบุคลากร	3.13	.73	มาก	11
3. ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์และมีภาวะผู้นำในการพัฒนาการศึกษา	3.25	.67	มาก	5
4. ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ต่อการปฏิบัติหน้าที่	3.38	.59	มาก	1
5. ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้อำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้กับนักเรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อย่างยั่งยืน	3.27	.66	มาก	3
6. ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นที่ปรึกษา และเสริมสร้างกำลังใจในการจัดการเรียนรู้อย่างยั่งยืน	3.31	.63	มาก	2
7. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำแผนงาน โครงการ การจัดการเรียนรู้อย่างยั่งยืน	3.26	.64	มาก	4
8. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจแนวคิดใหม่ในการจัดการศึกษา เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนอย่างยั่งยืน	3.18	.65	มาก	8
9. ผู้บริหารสถานศึกษาจัดหาสื่อในการสนับสนุนเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนอย่างยั่งยืน	3.16	.70	มาก	9
10. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรให้มีความหลากหลายในการจัดการเรียนรู้อย่างยั่งยืน	3.19	.71	มาก	7
11. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนการใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้อย่างยั่งยืน	3.20	.67	มาก	6
12. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดการเรียนรู้ อย่างยั่งยืน	3.06	.71	มาก	12

รวม	3.21	.35	มาก
-----	------	-----	-----

จากตารางที่ 10 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 ด้านผู้บริหาร โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นที่ปรึกษา และเสริมสร้างกำลังใจ ในการจัดการเรียนรู้อย่างยั่งยืน และผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้อำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้กับนักเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อย่างยั่งยืน

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัจจัย และอันดับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 ด้านครู

ปัจจัยด้านครู	n = 86		ระดับ ปัจจัย	อันดับ
	\bar{X}	SD		
1. ครูส่วนใหญ่มีคุณสมบัติสอนตรงตามสาขาวิชาเอก	3.27	.64	มาก	6
2. ครูปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพ และมีจรรยาบรรณ ในการปฏิบัติงาน	3.13	.73	มาก	8
3. ครูมีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระ การเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ	3.30	.65	มาก	4
4. ครูใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างนักเรียนให้มี คุณภาพและประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน	3.39	.59	มาก	1
5. ครูใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่าง เหมาะสมตามแนวของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.37	.59	มาก	2
6. ครูดำเนินการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล	3.30	.61	มาก	3
7. ครูมีการวัดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามสภาพจริงอย่างต่อเนื่อง และใช้วิธีการที่หลากหลาย	3.17	.68	มาก	7
8. ครูวัดและประเมินผลผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐานเป็นรายบุคคล	3.30	.66	มาก	5
รวม	3.28	.40	มาก	

จากตารางที่ 11 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 2 ด้านครู โดยรวมและรายช้อยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ครูใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ครูใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่างเหมาะสมตามแนวของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูดำเนินการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัจจัย และอันดับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 2 ด้านหลักสูตร

ปัจจัยด้านหลักสูตร	<i>n</i> = 86		ระดับ ปัจจัย	อันดับ
	\bar{X}	<i>SD</i>		
1. หลักสูตรสถานศึกษากำหนดแนวทางในการจัดประสบการณ์ของผู้เรียนโดยตรง	3.20	.70	มาก	3
2. หลักสูตรสถานศึกษาส่งเสริมความรู้ความสามารถของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม	3.19	.69	มาก	4
3. หลักสูตรสถานศึกษามีแนวทางข้อกำหนดการจัดการศึกษาที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตนเอง	3.06	.71	มาก	7
4. หลักสูตรสถานศึกษานำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม	3.27	.64	มาก	2
5. หลักสูตรสถานศึกษาที่ดำเนินการอยู่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เหมาะสมในการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข	3.13	.73	มาก	6
6. มีการประเมินผลในการใช้หลักสูตรและมีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง	3.30	.65	มาก	1
7. หลักสูตรสถานศึกษามีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์สู่สาธารณชน	3.17	.68	มาก	5
รวม	3.19	.41	มาก	

จากตารางที่ 12 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 ด้านหลักสูตร โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ มีการประเมินผลในการใช้หลักสูตรและมีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง หลักสูตรสถานศึกษานำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม และหลักสูตรสถานศึกษากำหนดแนวทางในการจัดประสบการณ์ของผู้เรียนโดยตรง

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัจจัย และอันดับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 ด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน

ปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน	<i>n</i> = 86		ระดับ ปัจจัย	อันดับ
	\bar{X}	<i>SD</i>		
1. สถานศึกษามีเอกสาร สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และครุภัณฑ์ ที่เหมาะสม และเพียงพอต่อจำนวนผู้เรียน	3.11	.67	มาก	8
2. สถานศึกษามีนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่หลากหลาย เหมาะสม ทันสมัย และเพียงพอ	3.15	.67	มาก	6
3. ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอนภายในและภายนอกห้องเรียนที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้เพียงพอต่อจำนวนผู้เรียน	3.18	.67	มาก	2
4. ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอนที่ใช้เป็นไปตามความมุ่งหมายของหลักสูตร	3.17	.65	มาก	3
5. ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอนเป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน	3.09	.66	มาก	9
6. ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.20	.57	มาก	1
7. ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอนส่งผลต่อแรงจูงใจที่ผู้เรียนต้องการศึกษา	3.15	.64	มาก	5
8. ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอนที่ใช้ในการจัดกิจกรรมให้กับผู้เรียนเป็นที่ยอมรับของครู และนักเรียน	3.16	.59	มาก	4

9. ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอนสามารถพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น	3.12	.60	มาก	7
รวม	3.15	.41	มาก	

จากตารางที่ 13 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 2 ด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับปานกลาง เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอนภายในและภายนอกห้องเรียนที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้เพียงพอต่อจำนวนผู้เรียน และทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอนที่ใช้เป็นไปตามความมุ่งหมายของหลักสูตร

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัจจัย และอันดับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 2 ด้านเพื่อน

ปัจจัยด้านเพื่อน	n = 86		ระดับ ปัจจัย	อันดับ
	\bar{X}	SD		
1. เพื่อนมีอิทธิพลต่อการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากเรื่องที่เรียน	3.13	.57	มาก	9
2. เพื่อนช่วยส่งเสริมแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนต้องการเรียนรู้เพิ่มขึ้น	3.30	.65	มาก	5
3. พฤติกรรมของเพื่อนมีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน	3.39	.59	มาก	1
4. เพื่อนเป็นกำลังใจสำคัญต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน	3.36	.59	มาก	3
5. เพื่อนมีอิทธิพลที่ช่วยเกื้อหนุนตามวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้	3.30	.61	มาก	4
6. เพื่อนมีอิทธิพลต่อการพัฒนาความรู้ของผู้เรียน	3.38	.51	มาก	2
7. เพื่อนมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของผู้เรียน	3.25	.59	มาก	6
8. เพื่อนมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพของผู้เรียน	3.22	.65	มาก	7
9. เพื่อนมีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างคุณธรรมของผู้เรียน	3.15	.60	มาก	8
10. เพื่อนมีอิทธิพลต่อการกระตุ้นความคิดจากประสบการณ์ใหม่ๆ	3.13	.70	มาก	10
รวม	3.26	.36	มาก	

จากตารางที่ 14 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 ด้านเพื่อน โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ พฤติกรรมของเพื่อนมีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อนมีอิทธิพลต่อการพัฒนาความรู้ของผู้เรียน และเพื่อนเป็นกำลังใจสำคัญต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัจจัย และอันดับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 ด้านครอบครัว

ปัจจัยด้านครอบครัว	$n = 86$		ระดับ ปัจจัย	อันดับ
	\bar{X}	SD		
1. ครอบครัวมีอิทธิพลต่อการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากเรื่อง ที่เรียนอย่างต่อเนื่อง	3.27	.66	มาก	4
2. ครอบครัวส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดแรงบันดาลใจใฝ่เรียนรู้	3.39	.59	มาก	1
3. ครอบครัวแสดงออกทางพฤติกรรมในการส่งเสริมสนับสนุน การเรียนรู้ของผู้เรียน	3.04	.70	มาก	10
4. ครอบครัวมีอิทธิพลในการสร้างกำลังใจที่สำคัญต่อการเรียนรู้ ของผู้เรียน	3.10	.65	มาก	9
5. ครอบครัวมีอิทธิพลต่อการพัฒนาความรู้ของผู้เรียน	3.12	.64	มาก	8
6. ครอบครัวมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของผู้เรียน	3.18	.54	มาก	6
7. ครอบครัวมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพของผู้เรียน	3.16	.64	มาก	7
8. ครอบครัวมีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างคุณธรรมของผู้เรียน	3.39	.59	มาก	2
9. ครอบครัวแสดงการยอมรับและการชมเชยแก่ผู้เรียนส่งผล ต่อการเรียนรู้	3.36	.61	มาก	3
10. ครอบครัวเอาใจใส่ตามบทบาทและหน้าที่ต่อการเรียนรู้ และพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้เรียน	3.24	.66	มาก	5
รวม	3.23	.37	มาก	

จากตารางที่ 15 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 2 ด้านครอบครัว โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ครอบครัวส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดแรงบันดาลใจใฝ่เรียนรู้ ครอบครัวมีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างคุณธรรมของผู้เรียน และครอบครัวแสดงการยอมรับและการชมเชยแก่ผู้เรียน ส่งผลต่อการเรียนรู้

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัจจัย และอันดับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 2 ด้านการสอนซ่อมเสริม

ปัจจัยด้านการสอนซ่อมเสริม	n = 86		ระดับ ปัจจัย	อันดับ
	\bar{X}	SD		
1. ผู้เรียนได้รับการสอนซ่อมเสริมนอกเวลาเรียนปกติ	3.09	.58	มาก	6
2. การคัดเลือกผู้เรียนที่มีข้อบกพร่องหรือประสบปัญหาทางการเรียน เป็นรายบุคคลใช้เกณฑ์ที่เหมาะสม	3.15	.52	มาก	5
3. การเลือกวิธีการสอนซ่อมเสริมให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละบุคคล เพื่อเสริมทักษะต่าง ๆ	3.23	.52	มาก	2
4. การจัดเตรียมสื่อ ประกอบการสอนซ่อมเสริมเพื่อให้ผู้เรียน มีความรู้ความสามารถทางการเรียนยิ่งขึ้น	3.19	.48	มาก	3
5. มีการวัดและประเมินผลความก้าวหน้าทางการเรียนของผู้เรียน หลังจากการสอนซ่อมเสริม	3.23	.50	มาก	1
6. การบันทึกผลการสอนซ่อมเสริมของผู้เรียนในการพัฒนา เป็นรายบุคคล	3.18	.52	มาก	4
รวม	3.18	.39	มาก	

จากตารางที่ 16 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 2 ด้านการสอนซ่อมเสริม โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ มีการวัดและประเมินผลความก้าวหน้าทางการเรียนของผู้เรียน หลังจากการสอนซ่อมเสริม การเลือกวิธีการสอนซ่อมเสริมให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละบุคคล

เพื่อเสริมทักษะต่าง ๆ และการจัดเตรียมสื่อ ประกอบการสอนซ่อมเสริมเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถทางการเรียนยิ่งขึ้น

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแต่ละด้านกับส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2

ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแต่ละด้านกับส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 ผู้วิจัยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (r) ดังรายละเอียดในตารางที่ 17

ตารางที่ 17 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยแต่ละด้านกับส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2

ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย	ผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียน (Y)	
	r	P
ด้านผู้บริหาร (X_1)	.216*	.046
ด้านครู (X_2)	.255*	.018
ด้านหลักสูตร (X_3)	.237*	.028
ด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน (X_4)	.216*	.046
ด้านเพื่อน (X_5)	.275*	.010
ด้านครอบครัว (X_6)	.255*	.018
ด้านการสอนซ่อมเสริม (X_7)	.225*	.037
รวม	.286**	.008

* $p < .05$

จากตารางที่ 17 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 ในทุกปัจจัย ได้แก่ ด้านผู้บริหาร ด้านครู ด้านหลักสูตร ด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ด้านเพื่อน ด้านครอบครัว และด้านการสอนซ่อมเสริม มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง .216 ถึง .275 โดยปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ปัจจัยด้านเพื่อน ปัจจัยด้านครอบครัว และด้านการสอนซ่อมเสริม มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 ในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 การสร้างสมการพยากรณ์ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 จากตัวแปรทั้ง 7 ด้าน ประกอบด้วย ปัจจัยด้านผู้บริหาร (X_1) ปัจจัยด้านครู (X_2) ปัจจัยด้านหลักสูตร (X_3) ปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน (X_4) ปัจจัยด้านเพื่อน (X_5) ปัจจัยด้านครอบครัว (X_6) และปัจจัยด้านการสอนซ่อมเสริม (X_7) แล้วคัดเลือกตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ที่ดีที่สุด เพื่อพยากรณ์ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 โดยวิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิเคราะห์สมการพยากรณ์ และคัดเลือกสมการพยากรณ์ที่ดีที่สุดจากปัจจัยแต่ละด้าน ในการพยากรณ์ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 ที่ดีที่สุดปรากฏผลดังตารางที่ 18-21

ผลการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอย

1. การทดสอบการแจกแจงของตัวแปรต้นและตัวแปรตาม พบว่า ตัวแปรมีการแจกแจงแบบเป็น โคนึงปกติ
2. การทดสอบความสัมพันธ์เชิงเส้น (Linear) ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม พบว่า ตัวแปรต้นทุกตัวมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับตัวแปรตาม
3. การตรวจสอบความเป็นอิสระกันของค่าความคลาดเคลื่อน ได้ค่า Durbin-watson อยู่ที่ 2.157 แสดงว่าความคลาดเคลื่อนเป็นอิสระกัน

4. ค่า *tolerance* มีค่าไม่น้อยกว่า .10 และค่า *VIF* น้อยกว่า 10 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรพยากรณ์ ไม่มีลักษณะเป็น Multicollinearity (ซึ่งมีผลทำให้การพยากรณ์ที่สร้างขึ้นมามีความคลาดเคลื่อนสูง) จึงเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอย (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2542, หน้า 252; Klinbaum, 1998, pp. 141-142)

ตารางที่ 18 ค่า *tolerance* และ *VIF* ของตัวแปรพยากรณ์

ด้านที่	ตัวแปรพยากรณ์	<i>tolerance</i>	<i>VIF</i>
1	ปัจจัยด้านผู้บริหาร	.119	8.385
2	ปัจจัยด้านครู	.130	7.711
3	ปัจจัยด้านหลักสูตร	.176	5.696
4	ปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน	.469	2.134
5	ปัจจัยด้านเพื่อน	.156	6.401
6	ปัจจัยด้านครอบครัว	.144	6.934
7	ปัจจัยด้านการสอนซ่อมเสริม	.243	4.121

จากตารางที่ 18 พบว่า ตัวแปรพยากรณ์มีความสัมพันธ์กันน้อย เนื่องจากค่า *tolerance* มีไม่น้อยกว่า .10 และค่า *VIF* น้อยกว่า 10 จึงเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอย (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2542, หน้า 252; Klinbaum, 1998, pp. 141-142)

ตารางที่ 19 อำนาจพยากรณ์ของตัวพยากรณ์ และคัดเลือกตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุดจากปัจจัยทั้ง 7 ปัจจัยที่ใช้พยากรณ์ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยะเวลาของ เขต 2

ขั้นตอน	ตัวพยากรณ์	<i>R</i>	<i>R</i> ²	เปอร์เซ็นต์พยากรณ์
1	X_2	.255*	.065	6.5
2	X_6	.255*	.065	6.5
3	X_5	.275*	.075	7.5

* $p < .05$

จากตารางที่ 19 ปัจจัยที่มีอำนาจพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยะเวลาของ เขต 2 จากพยากรณ์ที่ดีที่สุด คือ ปัจจัยด้านเพื่อน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ สะสมของปัจจัยเท่ากับ .275 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ปัจจัยด้านเพื่อนสามารถทำนาย ผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 2 ได้ 7.5 เปอร์เซ็นต์

เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 2 จากปัจจัยที่มีอำนาจพยากรณ์ที่ดีที่สุด จึงนำเสนอค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรพยากรณ์ (b, s) รวมค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) จากนั้นจึงทดสอบความเป็นเส้นตรงของคะแนนจากตัวแปร เกณฑ์และตัวแปรพยากรณ์ โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวน หรือ F -test ดังปรากฏในตาราง ที่ 14 และตารางที่ 15

ตารางที่ 20 การวิเคราะห์ความแปรปรวนในการพยากรณ์ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียน การสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 2 จากปัจจัยต่าง ๆ

แหล่งข้อมูล	df	SS	MS	F	P
สมการถดถอย	1	2.015	2.015	6.855*	.010
ความคลาดเคลื่อน	84	26.709	.294		

* $p < .05$

จากตารางที่ 20 ปัจจัยด้านเพื่อน (X_5) สามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียน การสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยะของ เขต 2 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 21 ค่าสถิติของตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุดปัจจัยด้านหลักสูตร ที่ใช้พยากรณ์ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 2

ตัวพยากรณ์ (X)	b	S.E.b.	β	t	p
ปัจจัยด้านเพื่อน	.418	.160	.275	2.618*	.010
ค่าคงที่ (a)	.578	.524		1.104*	.010
R = .275		$R^2 = .075$		S.E.est = .54220	

* $p < .05$

จากตารางที่ 21 แสดงว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของตัวพยากรณ์ปัจจัยกับตัวเกณฑ์มีค่าเท่ากับ .275 ความคลาดเคลื่อนเนื่องจากการพยากรณ์เท่ากับ .54220 และพบว่าค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณของตัวแปรพยากรณ์ รวมทั้งค่าคงที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อนำค่าสถิติต่าง ๆ มาสร้างสมการพยากรณ์ ได้สมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 2 ที่ดีที่สุดในรูปสมการคะแนนดิบ ดังนี้

$$\hat{Y} = .578 + .418 (X_1)$$

จากการวิเคราะห์ข้อมูลและนำค่าสถิติต่าง ๆ มาสร้างสมการพยากรณ์ ปัจจัยด้านเพื่อนสามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 2 ได้ 7.5 เปอร์เซ็นต์ แสดงให้เห็นว่าผลการศึกษาค้นคว้านี้สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ “ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านทรัพยากรการเรียนการสอน ปัจจัยด้านเพื่อน และปัจจัยด้านการสอน ช่อมเสริม สามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 2 ได้” โดยปัจจัยด้านเพื่อน เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอน วิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ะยอง เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชา ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ะยอง เขต 2 เพื่อศึกษาระดับปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัย ด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ปัจจัยด้านเพื่อน ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านการสอน ซ่อมเสริม กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ะยอง เขต 2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ปัจจัยด้านเพื่อน ปัจจัยด้านครอบครัว และและปัจจัยด้านการสอนซ่อมเสริมกับผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา ะยอง เขต 2 เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอน วิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ะยอง เขต 2 จากปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านทรัพยากร เพื่อการเรียนการสอน ปัจจัยด้านเพื่อน ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านการสอนซ่อมเสริม โดยอาศัยกรอบแนวคิดของบลูม (Bloom, 1976, p. 139) กล่าวถึงสิ่งที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน แนวคิดของฮาวิกเอิร์ท และนิวกราทน (Harvighurs & Neugraten, 1969, p. 159) อ้างถึงในเกล้า จักทอน, 2553) เกี่ยวกับตัวบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แนวคิดของเพรสคอร์ท (Prescott, 1961, pp. 17-64) ได้สรุปองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานสอนวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ะยอง เขต 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 86 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยอง เขต 2 ซึ่งได้แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2557 ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชา ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านหลักสูตร

ปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ปัจจัยด้านเพื่อน ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านการสอน ช่อมเสริม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ เครื่องมือนี้ผู้วิจัยได้นำความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ได้พิจารณาเพื่อให้ข้อเสนอแนะ แก้ไข ปรับปรุง และนำไปทดลองใช้ (Try out) กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำแบบสอบถามทั้ง 30 ฉบับ ไปหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item discrimination) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยขอหนังสือจากฝ่ายวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้อำนวยการ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยะของ เขต 2 โดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 86 ชุด ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์กลับคืนจำนวน 86 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อหาคำตอบในการศึกษาค้นคว้าที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และการทดสอบสมมติฐาน การศึกษาวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) แล้วทำการแปลผล และนำเสนอเป็นตารางประกอบการบรรยาย ความเรียง

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัย ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 2 สรุปผล ได้ดังนี้

1. ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 2 โดยรวมพบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย อยู่ในระดับพอใช้

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 2 โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านเพื่อน ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านการสอนช่อมเสริม และปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน

2.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 ด้านผู้บริหาร โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหาร สถานศึกษาเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ต่อการปฏิบัติหน้าที่ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นที่ปรึกษา และเสริมสร้างกำลังใจในการจัดการเรียนรู้อย่างยั่งยืน และผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้อำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้กับนักเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อย่างยั่งยืน

2.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 ด้านครู โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ครูใช้เทคนิค การจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ครูใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่างเหมาะสมตามแนวของหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูดำเนินการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล

2.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 ด้านหลักสูตร โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ มีการประเมินผล ในการใช้หลักสูตรและมีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง หลักสูตรสถานศึกษา นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม และหลักสูตร สถานศึกษากำหนดแนวทางในการจัดประสบการณ์ของผู้เรียนโดยตรง

2.4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 ด้านทรัพยากร เพื่อการเรียนการสอน โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอนภายในและภายนอกห้องเรียนที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้เพียงพอต่อจำนวน ผู้เรียน และทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอนที่ใช้เป็นไปตามความมุ่งหมายของหลักสูตร

2.5 ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 ด้านเพื่อน โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ พฤติกรรมของ เพื่อนมีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อนมีอิทธิพลต่อการพัฒนาความรู้ของผู้เรียน และเพื่อน เป็นกำลังใจสำคัญต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

2.6 ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 ด้านครอบครัว โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ครอบครัวส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดแรงบันดาลใจใฝ่เรียนรู้ ครอบครัวมีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างคุณธรรมของผู้เรียน และครอบครัวแสดงการยอมรับและการชมเชยแก่ผู้เรียนส่งผลต่อการเรียนรู้

2.7 ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 ด้านการสอนซ่อมเสริม โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ มีการวัดและประเมินผลความก้าวหน้าทางการเรียนของผู้เรียนหลังจากการสอนซ่อมเสริม การเลือกวิธีการสอนซ่อมเสริมให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละบุคคลเพื่อเสริมทักษะต่าง ๆ และการจัดเตรียมสื่อประกอบการสอนซ่อมเสริมเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถทางการเรียนยิ่งขึ้น

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแต่ละด้านกับผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 พบว่า มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ปัจจัยด้านเพื่อน ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านการสอนซ่อมเสริม มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง .216 ถึง .275 โดยปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ปัจจัยด้านเพื่อน ปัจจัยด้านครอบครัว และด้านการสอนซ่อมเสริม มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. การสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 ใน 7 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ปัจจัยด้านเพื่อน ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านการสอนซ่อมเสริม พบว่า ปัจจัยด้านเพื่อนเป็นตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณมีค่าเท่ากับ .275 ซึ่งเป็นค่าที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสามารถทำนายปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 ได้ 7.5 เปอร์เซ็นต์ เมื่อนำค่าสถิติตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุดมาสร้างสมการพยากรณ์ ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 2 ในรูปสมการคะแนนดิบ ดังนี้

$$\hat{Y} = .578 + .418 (X_s)$$

อภิปรายผล

จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 2 สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังต่อไปนี้

1. ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 2 โดยรวมพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย อยู่ในระดับพอใช้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 2 ยังไม่ประสบผลสำเร็จของการจัดการเรียนการสอน เพราะผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย อยู่ในระดับพอใช้ ทำให้เห็นถึงระดับคุณภาพทางการศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในภาพรวมที่ต้องการได้รับการพัฒนาปรับปรุงทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ดังที่ พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2538) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คุณลักษณะรวมถึงความรู้ความสามารถของบุคคลอันเป็นผลมาจากการเรียนการสอน หรือมวลประสบการณ์ที่บุคคลได้รับ ดังนั้นการวัดผลสัมฤทธิ์ดังกล่าว เป็นการตรวจสอบความสามารถของสมรรถภาพทางสมองของบุคคลว่าเรียนแล้วรู้อะไรบ้าง และมีความสามารถด้านใดมากน้อยเพียงใด เช่น พฤติกรรมด้านความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้การวิเคราะห์การสังเคราะห์ และการประเมินค่ามากน้อยอยู่ในระดับใด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิวัตร์ พงษ์สุภา (2544) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำแตกต่างกัน

2. ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ปัจจัยด้านเพื่อน ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านการสอนซ่อมเสริม ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านเพื่อน และปัจจัยด้านครอบครัว ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัจจัยด้านครู ซึ่งครูผู้ทำหน้าที่หลักทางด้าน

การเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ใช้เทคนิคการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ ดำเนินการวัดผลประเมินผล การวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล ดังที่ พัทธ์ชัย สมาน (2547, หน้า 27) กล่าวถึงสภาพแวดล้อมในห้องเรียน การจัดการเรียนการสอน ผู้สอนต้องเป็นผู้จัดกระบวนการ และสร้างบรรยากาศในห้องเรียน การสอนให้เหมาะสมกับรายวิชาที่สอน เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียนรวมถึงการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อให้กระบวนการสอนนั้นเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ผู้สอนจะต้องเป็นตัวอย่างที่ดี ทั้งด้านความรู้ ความสามารถและบุคลิกลักษณะ เพราะผู้สอนเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ นักเรียน นักศึกษา ประพฤติปฏิบัติตามการสอนเป็นศาสตร์และศิลป์ ครูอาจารย์ผู้สอนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างมากในการเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ขึ้นอยู่กับการใช้เทคนิคในการสอน เพื่อให้ผู้เรียนรู้เนื้อหา และกระบวนการคิด ดังนั้นเปลี่ยนความคิดจากครูเป็นผู้สอน (Teacher-teaching) มาเป็นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ (Learner-learning) ครูต้องมีความสามารถในการออกแบบระบบการเรียนการสอนที่เน้นมาตรฐานผลการเรียนรู้ ปัจจัยด้านเพื่อน ซึ่งเพื่อนมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ เพราะเพื่อนประสานชีวิตจากสังคม สนับสนุนเป็นเครื่องมือให้บรรลุเป้าหมาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนรู้ เข้าใจชีวิตการอยู่ร่วมกัน และให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ทั้งนี้ ความสัมพันธ์ทางอารมณ์ ปัญญาอยู่บนพื้นฐานความผูกพันระหว่างเพื่อนกับเพื่อน ดังที่ นิศากร สนามเขต (2550, หน้า 5) ได้กล่าวถึงการคบเพื่อนและการเข้ากลุ่มเพื่อนเป็นการพัฒนาการทางสังคมตามธรรมชาติของบุคคล เพราะนอกจากจะช่วยเสริมสร้างความมั่นใจทางจิตใจแล้ว ยังเกิดโอกาสให้แสดงความสามารถเฉพาะตัว มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อให้เพื่อนยอมรับ ซึ่งจะช่วยให้บุคคลเกิดความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น และช่วยให้มีมโนภาพแห่งตนที่ดีอีกด้วย และปัจจัยด้านครอบครัว ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งผู้ปกครองที่ดูแลผู้เรียนมีอิทธิพลต่อผู้เรียนในการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ สนับสนุนการเรียน มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาความรู้ ดังที่ การุณันท์ รัตนแสนวงษ์ (2546, หน้า 51) ได้พูดถึงความสำคัญของสถาบันครอบครัวเกี่ยวกับการหล่อหลอมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน ซึ่งเป็นการนำไปสู่การศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง โดยกล่าวว่า ครอบครัวเป็นองค์กรสถาบันที่เล็กที่สุด แต่มีความสำคัญมากที่สุดเพราะครอบครัวจะมีบทบาทในการหล่อหลอมเยาวชนให้เป็นคนมีนิสัยรักการอ่าน ญาติผู้ใหญ่ในครอบครัวจะเป็นตัวอย่างที่ดีในการนำบุตรหลานของตนให้รักการอ่านแนะนำ ดูแลเอาใจใส่เรื่องสะกดคำออกเสียงอย่างถูกต้อง จัดหาหนังสือที่มีภาพเหมาะสมกับเยาวชน จูงใจให้เด็กอยากอ่านหนังสือ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนคร เหมนาถ (2555) ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี ผลการวิจัยพบว่า ระดับปัจจัย

ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 7 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัย ด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ปัจจัยด้านเพื่อน ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านการเรียน พิเศษ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพรทิพย์ สระบงกช (2544) ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัย ที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียง ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านทรัพยากร ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก และปัจจัยด้านชุมชน ส่งผลต่อคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียง อยู่ในระดับมาก

2.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย

ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 ด้านผู้บริหาร โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่อ การปฏิบัติหน้าที่ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นที่ปรึกษาและเสริมสร้างกำลังใจ ในการจัดการเรียนรู้ อย่างยั่งยืน และผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้อำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้กับนักเรียนเพื่อส่งเสริม การเรียนรู้อย่างยั่งยืน ตามลำดับ ปัจจัยด้านผู้บริหารสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้ทุกประเด็น ทั้งนี้ เพราะผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการ เป็นที่ปรึกษา และเสริมสร้างกำลังใจ ในการจัดการเรียนการสอน ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังที่ วัฒนาวร ระงับทุกข์ (2541, หน้า 80-83) ได้เสนอบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการจัด การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องจัดทำแผนงาน โครงการเพื่อสนับสนุน การจัดการเรียนรู้ การพัฒนาครู และบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ใหม่ จัดเตรียมสิ่งสนับสนุน บริหารและบริการหลักสูตรให้มีความ หลากหลาย เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ดำเนินการประชาสัมพันธ์สร้าง ความเข้าใจกับชุมชน และจัดการเรียนการสอน จัดระบบการนิเทศภายในเพื่อช่วยเหลือ อำนวยความสะดวก ให้คำปรึกษาและให้กำลังใจแก่ครู จากนั้นก็ประเมินผลการปฏิบัติงาน เพื่อดูความก้าวหน้า ปัญหา และอุปสรรคแล้วนำมาปรับปรุง และพัฒนา นอกจากนี้ ดังที่ กระทรวงศึกษาธิการ (2542, หน้า 27) ได้กำหนดบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ว่า ผู้บริหาร โรงเรียนมีบทบาทในการส่งเสริมและพัฒนาจัดทำหลักสูตร ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาร่วมกันจัดการเรียนรู้ สนับสนุนให้มีการจัดทำวิจัย ในชั้นเรียนส่งเสริมการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอน พัฒนาการ

และบุคลากรให้รู้และเข้าใจในการจัดการเรียนการสอน ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจกับชุมชน ในการจัดการเรียนการสอน ประเมินผลการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาเครือข่ายการเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของพรทิพย์ สระบงกช (2544) ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียง ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัย ด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก (X_1) ปัจจัยด้านผู้บริหาร (X_2) และปัจจัยด้านทรัพยากร (X_3) เป็นตัวพยากรณ์คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาใน ภาคตะวันออกเฉียง โดยมีค่าอำนาจพยากรณ์เท่ากับ 36.40 เปอร์เซนต์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาของ เขต 2 ด้านครู โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ครูใช้เทคนิค การจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ครูใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม ตามแนวของหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูดำเนินการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล ตามลำดับ ปัจจัย ด้านครูสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้ทุกประเด็น ทั้งนี้เพราะครูเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ในการจัดการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้วยวิธีการต่าง ๆ สอนให้ศิษย์เกิดความรู้ และมีคุณธรรม จริยธรรมที่ดี นำประโยชน์ให้แก่สังคมได้ ในอนาคต ดังที่ กวี มาลีทิพย์วรรณ (2540, หน้า 14) ได้กล่าวถึงครู คือ ผู้มีบทบาทในเรื่องการเรียน การสอน การอบรมบ่มนิสัยเด็ก ขณะเดียวกันครูต้องวางตัวให้เหมาะสม มีบุคลิกลักษณะที่ดี ตลอดจนมีสมรรถภาพในการทำงานด้วย นอกจากนี้ ดังที่ รังสรรค์ แสงสุข (2550, หน้า 38) ได้กล่าวว่า ครู คือ ผู้เติมเต็ม การที่ครูจะเป็นผู้เติมเต็มได้ ครูควรจะเป็นผู้แสวงหาความรู้ ต้องวิเคราะห์ วิจัย วิจาร์ณ และมาบูรณาการความรู้ต่าง ๆ เข้าด้วยกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของพรรณงาม สัมปชญัญสถิต (2549) ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2547 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านการบริหาร โรงเรียน ด้านสมรรถนะครูผู้สอน ด้านสภาพแวดล้อม ชุมชน เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการเรียนในระดับมาก

2.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาของ เขต 2 ด้านหลักสูตร โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ มีการประเมินผล ในการใช้หลักสูตรและมีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง หลักสูตรสถานศึกษานำภูมิปัญญา

ท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม และหลักสูตรสถานศึกษากำหนดแนวทางในการจัดประสบการณ์ของผู้เรียนโดยตรง ตามลำดับ ปัจจัยด้านหลักสูตร สามารถนำไปปฏิบัติจริงได้ทุกประเด็น ทั้งนี้เพราะหลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญของการจัดการศึกษา เป็นสิ่งที่กำหนดแนวทางการปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ หลักสูตรที่ดีต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ดังที่ ชำรง บัวศรี (2542, หน้า 7) ได้กล่าวว่า หลักสูตร คือ แผนซึ่งได้ออกแบบจัดทำขึ้นเพื่อแสดงถึงจุดหมายการจัดเนื้อหา กิจกรรมและมวลประสบการณ์ ในแต่ละโปรแกรมการศึกษา เพื่อผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ตามจุดหมายที่ได้กำหนดไว้ นอกจากนี้ ดังที่ ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2551, หน้า 47) ได้กล่าวว่า หลักสูตรเป็นเนื้อหาสาระสำคัญและกิจกรรมต่าง ๆ ที่สนองวัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามที่พึงประสงค์ สอดคล้องกับงานวิจัยของนคร เหมนาค (2555) ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า จากสมการพยากรณ์ที่ดีที่สุด พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี ด้านหลักสูตร (X_3) สามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี โดยรวมได้ร้อยละ 09.10 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 ด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอนภายในและภายนอกห้องเรียน ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้เพียงพอต่อจำนวนผู้เรียน และทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอนที่ใช้เป็นไปตามความมุ่งหมายของหลักสูตร ตามลำดับ ปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอนสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้ทุกประเด็น ทั้งนี้เพราะทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอนคือสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในและภายนอกห้องเรียนที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ สามารถนำไปสู่ความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ศึกษา เป็นไปตามความมุ่งหมายของหลักสูตร เพียงพอต่อจำนวนผู้เรียน และเป็นไปตามความต้องการของผู้เรียนมีประสิทธิภาพต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมกับผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ดังที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2550) กล่าวว่า ทรัพยากรทางการศึกษาในความหมายที่กว้างคือ ปัจจัยนำเข้าและปัจจัยกระบวนการจัดการในการแปรเปลี่ยนปัจจัยนำเข้านั้นให้ยังเกิด

ประสิทธิภาพและประสิทธิผลพิจารณาในด้านนี้ ทรัพยากรทางการศึกษาจึงไม่จำกัดอยู่เฉพาะงบประมาณทางการศึกษา หากรวมถึงการจัดการที่มีประสิทธิภาพ ความสามารถในการดึงและระดมทรัพยากรกำลังในสังคมเข้ามาสนับสนุนส่งเสริมเกื้อหนุนการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นเงิน หรืออุปกรณ์ หรือเวลาที่จัดเป็นการให้โอกาสทางการศึกษาทั้งในด้านของสละเวลามาให้บริการทางการศึกษาจากบุคคลภายในสังคมซึ่งมิใช่ครู-อาจารย์ประจำ นอกจากนั้นทรัพยากรทางการศึกษายังหมายรวมถึงทรัพยากรมนุษย์ที่เกี่ยวข้องทั้งในทางตรงและทางอ้อมกับการให้บริการทางการศึกษาตลอดจนคลื่นวิทยุ โทรทัศน์ดาวเทียม อินเทอร์เน็ตที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษาด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของนคร เหมนาท (2555) ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี ผลการวิจัยพบว่า ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 7 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ปัจจัยด้านเพื่อน ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านการเรียนพิเศษ

2.5 ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 ด้านเพื่อน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ พฤติกรรมของเพื่อนมีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อนมีอิทธิพลต่อการพัฒนาความรู้ของผู้เรียน และเพื่อนเป็นกำลังใจสำคัญต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ตามลำดับ ปัจจัยด้านเพื่อนสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้ทุกประเด็น ทั้งนี้เพราะเพื่อนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งเพื่อนเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลในการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากเรื่องที่เรียน ช่วยส่งเสริมแรงบันดาลใจให้นักเรียนต้องการเรียนรู้เพิ่มขึ้น พฤติกรรมของบุคคลที่มีผลต่อการเรียนรู้เป็นกำลังใจสำคัญต่อการเรียนรู้ มีอิทธิพลต่อการพัฒนาความรู้ และบุคลิกภาพ ดังที่ นิสากร สนามเขต (2550, หน้า 5) กล่าวว่า การคบเพื่อนและการเข้ากลุ่มเพื่อนเป็นการพัฒนาการทางสังคมตามธรรมชาติของบุคคล เพราะนอกจากจะช่วยเสริมสร้างความมั่นคงทางจิตใจแล้วยังเกิดโอกาสให้แสดงความสามารถเฉพาะตัว มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อให้เพื่อนยอมรับ ซึ่งจะช่วยให้บุคคลเกิดความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น และช่วยให้มีมโนภาพแห่งตนที่ดีอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนภาพร นิธิกรมย์ชัย (2549) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาขาบัญชี ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนของนักศึกษาที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาขาบัญชี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.6 ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 ด้านครอบครัว โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ครอบครัวส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดแรงบันดาลใจใฝ่เรียนรู้ ครอบครัวมีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างคุณธรรมของผู้เรียน และครอบครัวแสดงการยอมรับและการชมเชยแก่ผู้เรียนส่งผลต่อการเรียนรู้ ตามลำดับ ปัจจัยด้านครอบครัวสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้ทุกประเด็นทั้งนี้เพราะ ครอบครัวเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งผู้ปกครองที่ดูแลผู้เรียนมีอิทธิพลต่อผู้เรียนในการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ สนับสนุนการเรียน มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาความรู้ บุคลิกภาพ เป็นกำลังใจสำคัญในการยอมรับและชมเชยเอาใจใส่ตามบทบาท และหน้าที่ต่อการเรียนรู้และพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้เรียน ดังที่ นิสากร สนามเขต (2550, หน้า 21) ได้กล่าวว่า ครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมสถาบันแรกที่เกิดเกี่ยวข้อง และมีความสำคัญต่อเด็กมากที่สุด เพราะนอกจากเป็นแหล่งให้กำเนิดมนุษย์แล้ว ยังต้องหล่อหลอมชีวิตที่เกิดขึ้นมาให้สามารถดำรงอยู่ในสังคมต่อไปได้ ครอบครัวจึงมีอิทธิพลในการถ่ายทอดทางความคิด ทักษะและพฤติกรรมรวมทั้งสร้างบุคลิกภาพของบุคคลในสังคม เพราะการที่เด็กต้องอาศัยการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว จากญาติพี่น้องที่ใกล้ชิดนานมากเท่าใด เด็กก็ยอมรับเอาลักษณะต่าง ๆ ของบุคคลที่ใกล้ชิดกับตนมากขึ้นเท่านั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของจิรพงษ์ บุญเสนา (2549) ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ปีการศึกษา 2547 ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรพยากรณ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปรเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ (NT) ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปรเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ได้แก่ สมาชิกครอบครัว สภาพครอบครัว ตัวแปรพยากรณ์ที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ เพศ การเรียนพิเศษ ทุนการศึกษา ที่อยู่อาศัย อาชีพผู้ปกครอง รายได้ผู้ปกครอง เวลาทำการบ้าน เวลาดูทีวี การศึกษาผู้ปกครอง กิจกรรมพิเศษ ขนาดของโรงเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ตัวแปรพยากรณ์ที่มีความสัมพันธ์ กับตัวแปรเกณฑ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่มี 3 จาก 16 ได้แก่ สมาชิกครอบครัว สถานภาพครอบครัว และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของเกล้า จักทอน (2553) ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านเจตคติต่อวิชาภาษาไทย ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ปัจจัยด้านลักษณะของผู้สอน ปัจจัยด้านการส่งเสริมของผู้ปกครอง ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน และปัจจัยด้าน

การอบรมเลี้ยงดู มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยปัจจัยทั้ง 6 ด้าน ร่วมกันอธิบายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ได้ร้อยละ 72.80

2.7 ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 ด้านการสอนซ่อมเสริม โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ มีการวัดและประเมินผลความก้าวหน้าทางการเรียนของผู้เรียนหลังการสอนซ่อมเสริม การเลือกวิธีการสอนซ่อมเสริมให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละบุคคลเพื่อเสริมทักษะต่าง ๆ และการจัดเตรียมสื่อประกอบการสอนซ่อมเสริมเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถทางการเรียนยิ่งขึ้น ตามลำดับ ปัจจัยด้านการสอนซ่อมเสริมสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้ทุกประเด็นทั้งนี้เพราะ การสอนซ่อมเสริมเป็นการสอนเป็นกรณีพิเศษนอกเหนือไปจากการสอนตามแผนการสอนปกติ เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนที่ประสบปัญหาในการเรียนหรือเสริมทักษะต่าง ๆ ช่วยแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องของผู้เรียน หรือเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถทางการเรียนยิ่งขึ้น เรียนทันเพื่อนและพัฒนาได้เต็มความสามารถของแต่ละบุคคลส่งผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้น ดังที่ สิริพร ทิพย์คง (2545, หน้า 44) ได้ให้ความหมายของการสอนซ่อมเสริมว่า การสอนซ่อมเสริมหมายถึง การสอนเพื่อช่วยแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องของนักเรียน ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจมากขึ้น นอกจากนี้ดังที่ ศรียานิยมธรรม และประภัสสร นิยมธรรม (2540, หน้า 30) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการสอนซ่อมเสริมไว้ว่า เพื่อช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถในการเรียนรู้และมีจุดหมายปลายทาง คือ การยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนให้ใกล้เคียงกับสมรรถวิสัยของนักเรียนให้มากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของยุพิน ชินอารมณ (2550) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกสอนซ่อมเสริมความสามารถในการเขียนสะกดคำกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการเขียนสะกดคำกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังสอนซ่อมเสริมสูงกว่าก่อนสอนซ่อมเสริม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแต่ละด้านกับผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 พบว่า มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ปัจจัยด้านเพื่อน ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านการสอนซ่อมเสริม มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง .216 ถึง .275 โดยปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ปัจจัยด้านเพื่อน

ปัจจัยด้านครอบครัว และด้านการสอนซ่อมเสริม มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ปัจจัยด้านเพื่อน ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านการสอนซ่อมเสริม เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ และมีบทบาทอย่างยิ่งต่อผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ดังที่ อารีย์ คงสวัสดิ์ (2544, หน้า 25) กล่าวว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้นมีองค์ประกอบมากมายหลายอย่าง ดังต่อไปนี้ คือ ด้านคุณลักษณะการจัดการระบบในโรงเรียน ด้านคุณลักษณะของครู ด้านคุณลักษณะของผู้เรียน เช่น เพศ อายุ สถิติปัญญา การเรียนพิเศษ การได้รับความช่วยเหลือเกี่ยวกับการเรียน สมาชิกในครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดามารดา อาชีพของผู้ปกครอง ความพร้อมในเรื่องอุปกรณ์การเรียน ระยะเวลาไปโรงเรียน การมีอาหารกลางวันรับประทาน ความเอาใจใส่ในการเรียนที่สอดคล้องกับการสอน ฐานะครอบครัว การขาดเรียน การเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น ตัวแปรเหล่านี้ก็มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และด้านภูมิหลังทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมของผู้เรียน นอกจากนี้ อัญชญา โพธิพลากร (2545, หน้า 95) กล่าวว่า มีองค์ประกอบหลายประการที่ทำให้เกิดผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ ด้านตัวนักเรียน เช่น สถิติปัญญา อารมณ์ ความสนใจ เจคติต่อการเรียน ด้านตัวครู เช่น คุณภาพของครู การจัดการระบบ การบริหารของผู้บริหาร ด้านสังคม เช่น สภาพเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวของนักเรียน เป็นต้น แต่ปัจจัยที่มีผลที่มีผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก็คือ การสอนของครู นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพรทิพย์ สระบงกช (2544) ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านทรัพยากร ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก และปัจจัยด้านชุมชน มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของนคร เหมนาค (2555) ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี ผลการวิจัยพบว่า ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 7 ด้าน ได้แก่ ปัจจัย

ด้านครู ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ปัจจัยด้านเพื่อน ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านการเรียนพิเศษ ปัจจัยกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. การสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ะของ เขต 2 ใน 7 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ปัจจัยด้านเพื่อน ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านการสอน ช่อมเสริม พบว่า ปัจจัยด้านเพื่อนเป็นตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์พหุคูณมีค่าเท่ากับ .275 ซึ่งเป็นค่าที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสามารถทำนายปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ะของ เขต 2 ได้ 7.5 เปอร์เซ็นต์ เมื่อนำค่าสถิติตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุดมาสร้างสมการพยากรณ์ ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ะของ เขต 2 ในรูปสมการคะแนนดิบ ดังนี้

$$\hat{Y} = .578 + .418 (X_5)$$

ซึ่งเป็นผลจากการวิจัยของผู้วิจัยสามารถอธิบายได้ว่า ทุกปัจจัยนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านเพื่อน เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด สามารถส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ผลการวิจัยด้านเพื่อน ระดับปัจจัย 3 อันดับแรก ได้แก่ พฤติกรรมของเพื่อนมีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อนมีอิทธิพลต่อการพัฒนาความรู้ของผู้เรียน และเพื่อนเป็นกำลังใจสำคัญต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัจจัยด้านเพื่อน เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งเพื่อนเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลในการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากเรื่องที่เรียน ช่วยส่งเสริมแรงบันดาลใจให้นักเรียนต้องการเรียนรู้เพิ่มขึ้น พฤติกรรมของบุคคลที่มีผลต่อการเรียนรู้ ช่วยเกื้อหนุนในการเรียนรู้ มีอิทธิพลต่อการพัฒนาความรู้ บุคลิกภาพ และเปลี่ยนแปลงทัศนคติ เกิดการกระตุ้นความคิดจากประสบการณ์ใหม่ ๆ ดังที่นิสากร สนามเขต (2550, หน้า 5) กล่าวว่า การคบเพื่อนและการเข้ากลุ่มเพื่อนเป็นการพัฒนาการทางสังคมตามธรรมชาติของบุคคล เพราะนอกจากจะช่วยเสริมสร้างความมั่นคงทางจิตใจแล้ว

ยังเกิดโอกาสให้แสดงความสามารถเฉพาะตัว มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อให้เพื่อนยอมรับ ซึ่งจะช่วยให้บุคคลเกิดความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น และช่วยให้มีมโนภาพแห่งตนที่ดีอีกด้วย นอกจากนี้ แอสติน (Astin, 1971, p. 15) กล่าวว่า กลุ่มเพื่อนร่วมโรงเรียนและร่วมชั้น มีอิทธิพลในการปรับตัวและการดำรงชีวิตในสังคมโรงเรียน ซึ่งเปรียบเสมือนสังคมย่อย นอกจากนี้ เดวิด (David, 1971, p. 578 อ้างถึงใน เฉลิม พรหมคุณากรณ์, 2539) นักศึกษาที่มีความพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นมาก มีแนวโน้มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้สูงกว่านักศึกษาที่มีความพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนภาพร นิตภิรมย์ชัย (2549) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาขาบัญชี ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนของนักศึกษามีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาขาบัญชี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยะมาศ เจริญพันธุ์ (2543) ปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนของรัฐกรณีศึกษาจังหวัดลพบุรี ผลการวิจัยพบว่า เจตคติที่มีต่อการเรียนส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และมีผลทางอ้อมผ่านการปรับตัวของนักเรียนกับเพื่อน ความสนใจในวิชาชีพ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความรับผิดชอบ และทักษะพื้นฐานทางคอมพิวเตอร์ การปรับตัวของนักเรียนกับเพื่อนส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสนใจในวิชาชีพส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมีผลทางอ้อมผ่านทางแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมีผลทางอ้อมผ่านความรับผิดชอบและทักษะพื้นฐานทางคอมพิวเตอร์ ความรับผิดชอบส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และมีผลทางอ้อมผ่านทักษะพื้นฐานทางคอมพิวเตอร์ ทักษะพื้นฐานทางคอมพิวเตอร์ส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยะของ เขต 2 ดำเนินการจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีและสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ผู้วิจัย จึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 2 จากผลการวิจัยพบว่า มีผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย โดยรวมอยู่ในระดับพอใช้ ดังนั้น จึงให้ความสำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ซึ่งเป็นวิชาพื้นฐานในการเรียนวิชาอื่นต่อไป

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 จากผลการวิจัย พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณารายด้านจะเห็นว่าปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อการเรียน การสอน มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย ดังนั้นจึงให้ความสำคัญในด้านนี้มากยิ่งขึ้น เพื่อการเรียน การสอนมีประสิทธิภาพต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งการเรียนการสอนภายในและภายนอก ห้องเรียนที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้เพียงพอต่อจำนวนผู้เรียน และเป็นไปตามความมุ่งหมายของ หลักสูตร

2.1 ปัจจัยด้านผู้บริหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้บริหาร สถานศึกษาส่งเสริมการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดการเรียนรู้อย่างยั่งยืน มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย ดังนั้นจึงให้ความสำคัญในด้านนี้มากยิ่งขึ้น การศึกษาของไทยในปัจจุบันได้มีการปรับปรุงพัฒนา เพื่อให้สอดคล้องกับการ เปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจและวิถีการดำรงชีวิต ดังนั้นภูมิปัญญา ท้องถิ่น จึงได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายการจัดการศึกษา เพราะ โรงเรียนถือเป็นส่วนหนึ่ง ของชุมชน และชุมชนถือเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่มีคุณค่า ดังนั้น โรงเรียนจึงต้องนำเอาวิถีชีวิต หรือทรัพยากรที่มีในชุมชน มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีการนำคนในชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วม มากขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์ และรู้ถึงคุณค่าในการศึกษา คิดเป็น ทำเป็น สามารถ ประยุกต์สิ่งที่ได้จากการเรียนให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตในชุมชนได้

2.2 ปัจจัยด้านครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ครูปฏิบัติงาน ตามมาตรฐานวิชาชีพ และมีจรรยาบรรณในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย ดังนั้น จึงให้ความสำคัญในด้านนี้มากยิ่งขึ้น เนื่องจากครูต้องมีมาตรฐานวิชาชีพครู ประกอบด้วย มาตรฐาน ความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานการปฏิบัติงาน และมาตรฐานการปฏิบัติตน (จรรยาบรรณ ของวิชาชีพ) โดยจรรยาบรรณของวิชาชีพมีการกำหนดแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณ ของวิชาชีพ เพื่อประมวลพฤติกรรมที่เป็นตัวอย่างของการประพฤติปฏิบัติ ประกอบด้วย พฤติกรรม ที่พึงประสงค์ และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

2.3 ปัจจัยด้านหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า หลักสูตร สถานศึกษา มีแนวทางข้อกำหนดการจัดการศึกษาที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนไปสู่ศักยภาพสูงสุด ของตนเอง มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย ดังนั้นจึงให้ความสำคัญในด้านนี้มากยิ่งขึ้น หลักสูตร เป็นแนวทางข้อกำหนดการจัดการศึกษามุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ เพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษา

2.4 ปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา รายข้อพบว่า ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอนเป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยเป็น

ลำดับสุดท้าย ดังนั้นจึงให้ความสำคัญในด้านนี้มากยิ่งขึ้น ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอนควรมีประสิทธิภาพเป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน เพื่อเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน

2.5 ปัจจัยที่ด้านเพื่อน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า เพื่อนมีอิทธิพลต่อการกระตุ้นความคิดจากประสบการณ์ใหม่ ๆ มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย ดังนั้นจึงให้ความสำคัญในด้านนี้มากยิ่งขึ้น เพื่อนมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลง การกระตุ้นความคิด ทักษะคิด และบุคลิกภาพ

2.6 ปัจจัยด้านครอบครัว โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ครอบครัวแสดงออกทางพฤติกรรมในการส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย ดังนั้นจึงให้ความสำคัญในด้านนี้มากยิ่งขึ้น ครอบครัวเป็นปัจจัยสำคัญ ซึ่งมีอิทธิพลต่อผู้เรียนในการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ สนับสนุนการเรียน มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาความรู้

2.7 ปัจจัยด้านการสอนซ่อมเสริม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้เรียนได้รับการสอนซ่อมเสริมนอกเวลาเรียนปกติ มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย ดังนั้นจึงให้ความสำคัญในด้านนี้มากยิ่งขึ้น การสอนซ่อมเสริมเป็นการสอนเพื่อช่วยแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องของนักเรียน ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจมากขึ้น ซึ่งแยกจากชั้นเรียนและนอกเวลาเรียนปกติ เพื่อเสริมทักษะการเรียนรู้ใหม่ ๆ และช่วยแก้ไขข้อบกพร่องของเด็กที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษจากครู

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้แม้ว่าผู้วิจัยจะได้ตรวจสอบค้นคว้างานวิจัยมาพอสมควร แต่ก็พบว่า มีตัวแปรด้านเพื่อนที่สามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ได้เพียงตัวเดียว แต่มีตัวแปรด้านครู และด้านครอบครัวที่มีค่าใกล้เคียงกันอาจจะส่งผลต่อการทำนายสมการพยากรณ์ได้ ดังนั้น ในงานวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาเชิงลึกโดยการวิจัยเชิงคุณภาพ ในการแสวงหาข้อเท็จจริง เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและสร้างรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2526). คู่มือการบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2526. กรุงเทพฯ: จงเจริญการพิมพ์.
- กรมวิชาการ. (2546). กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542 ก). การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. ใน เอกสารชุด แนวทางปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ: การศาสนา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542 ข). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2548). พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). แนวทางปฏิบัติการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กวี มาลีทิพย์วรรณ. (2540). การศึกษาการปฏิบัติงานของครูวิทยาศาสตร์ใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2542). การวิเคราะห์ข้อมูลด้วย SPSS for Windows. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- การุณันท์ รัตนแสนวงษ์. (2546). อ่านอักษรก่อนจะสาย. วารสารวิชาการ, 6(10), 51.
- เกล้า จักทอง. (2553). ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา, บัณฑิตศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- ขวัญจิรา ศรีชา. (2549). แรงจูงใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการเรียนกวดวิชา. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการตลาด, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.

- จรินทร์ วงษ์วิวัฒนาวุฒิ. (2543). *ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อสภาพแวดล้อมวิทยา สารพัดช่าง กลุ่มภาคตะวันออก*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จรรยา จีโยค. (2530). *รูปแบบการจัดกิจกรรมการสอนซ่อมเสริมในโรงเรียนประถมศึกษา*. ม.ป.ท.
- จันทนา บณยาภรณ์. (2539). *การพัฒนาคอมพิวเตอร์ช่วยสอนซ่อมเสริมวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- จันทรานี สงวนนาม. (2545). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย.
- จำนง พรายเข้มแข. (2535). *เทคนิคการวัดและประเมินผลการเรียนรู้กับการสอนซ่อมเสริม*. (ตามกระบวนการวิทยาศาสตร์). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ ไทยวัฒนาพานิช.
- จิรัช ชูเวช. (2537). ผู้บังคับบัญชา. *เอกสารส่งเสริมวิชาการตำรวจ*, 30(329), 35.
- จิรัช ชูเวช. (2543). *หลักการบริหารงานเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์วิศิษฏ์สิน.
- จิรพงษ์ บุญเสนา. (2549). *ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ปีการศึกษา 2547*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- เจษฎา แซ่มประเสริฐ. (2545). *โรงเรียนเพื่อนเด็ก*. วารสารวิชาการ, 5(8), 48-54.
- เฉลิม พรหมคุณาภรณ์. (2539). *สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาเขตการศึกษาที่ 12 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชมพันธุ์ กุญชร ณ อยุธยา. (2540). *การพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ข่าวทหารอากาศ.
- ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี. (2550). *การบริหารความเสี่ยง*. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2551). *การบริหารงานวิชาการและการนิเทศภายในสถานศึกษา*. ปัตตานี: ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษา สำนักงานวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ชีเอ็ดยูเคชัน. (2557). *พจนานุกรมไทย ฉบับทันสมัย*. กรุงเทพฯ: เอ็ม เอ เอช พรินติ้ง.

- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2540). *ความเชื่อและการปฏิบัติทางพุทธศาสนาของคนไทย: การปลูกฝัง
อบรมและคุณภาพชีวิต*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ทรงพล ภูมิพัฒน์. (2541). *จิตวิทยาสังคม* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: SR printing.
- ทัศนีย์ สุขเมธี. (2542). *การสอนภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏธนบุรี.
- ธำรง บัวศรี. (2542). *ทฤษฎีหลักสูตร การออกแบบและพัฒนา* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา
(พิมพ์ครั้งที่ 4)*. กรุงเทพฯ: แอล.ที.เพรส.
- ธีระชัย โสเมษตรินทร์. (2550). *การบริหารงานโครงการสอนซ่อมเสริม โรงเรียนบ้านนาดีทุ่งเจริญ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุบลราชธานี เขต 1. ภาคนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*.
- นกร เหมนาค. (2555). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี. วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัย
บูรพา*.
- นภาพร นิตภิรมย์ชัย. (2549). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาขาบัญชี. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาและการสอน (อุดมศึกษา), บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี*.
- นิลวรรณ วรรณะวลี. (2541). *การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ชั้นสูง สาขาวิชา
นาฏศิลป์ไทย ของวิทยาลัยนาฏศิลป์ พุทธศักราช 2527. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการอุดมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร*.
- นิศากร สนามเขต. (2550). *การมีภูมิคุ้มกันภายในและภายนอกที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม
การคบเพื่อนอย่างเหมาะสมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนาสังคม, คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม,
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์*.
- บรรพต สุวรรณประเสริฐ. (2544). *การพัฒนาหลักสูตรโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. เชียงใหม่:
เชียงใหม่โรงพิมพ์ แสงศิลป์.
- บำรุง กลัดเจริญ และฉวีวรรณ กิณาวงศ์. (2543). *วิธีการสอนทั่วไป* (พิมพ์ครั้งที่ 4).
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พัฒนา.

- ปราณี กองจินดา. (2549). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์และทักษะการคิดเลขในใจของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามรูปแบบซิปปา โดยใช้แบบฝึกหัดที่เน้นทักษะการคิดเลขในใจกับนักเรียนที่ได้รับการสอน โดยใช้คู่มือครู*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2543). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ปาลิตา ยศโต. (2535). *สภาพการดำเนินงานการสอนซ่อมเสริมของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาประถมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปิยะมาศ เจริญพันธุ์วงศ์. (2543). *ปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนของรัฐกรณีศึกษา จังหวัดลพบุรี*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- พงษ์ศักดิ์ ภูคาบขาว. (2540). *การพัฒนาหลักสูตร หลักการและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: อลินเพรส.
- พรทิพย์ สระบงกช. (2544). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียง*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พรรณงาม สัมปชญัญสถิต. (2549). *ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2547 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. (2545). *จิตวิทยาครอบครัว (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2530). *การสร้างและการพัฒนาแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์*. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2538). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 6)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พิทักษ์ สมาน. (2547). *การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของเรียน โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ 2 จังหวัดฉะเชิงเทรา*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพยาว์ ยินดีสุข. (2548). *วิธีวิทยาศาสตร์และวิทยาศาสตร์ทั่วไป*.
กรุงเทพฯ: พัฒนาคุณภาพวิชาการ (พ.ว).
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2548). *การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ:
เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แบนเนจเม้นท์.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2540). *เอกสารการสอนชุดวิชาระบบการเรียนการสอน
หน่วยที่ 7-15*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- มาริสา ธรรมมะ. (2545). *ความพึงพอใจของนิสิตต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขต
สารสนเทศสระแก้ว*. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ยนต์ ชุ่มจิต. (2541). *ความเป็นครู*. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรินติ้งเฮ้าส์.
- ยุพิน ชื่นอารมณ์. (2550). *การพัฒนาแบบฝึกสอนซ่อมเสริมความสามารถในการเขียนสะกดคำกลุ่ม
สาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2*. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัย
ราชภัฏพิบูลสงคราม.
- รังสรรค์ แสงสุข. (2550). *รวมคำแหง*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ:
ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์.
- รุจิรี ภู่อารยะ. (2545). *การพัฒนาหลักสูตร: ตามแนวปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: บুদ্ধ พอยท์.
- รุจิรา เรือนเหมย. (2550). *แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้*. เข้าถึงได้จาก
<http://www.l3nr.org/posts/29247>
- ถ้ำของ ปู่กมะเรียง. (2548). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา สาขาคอมพิวเตอร์
ธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต, สาขาวิชาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี
สารสนเทศ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี*.
- วรรณิ โสมประยูร. (2544). *การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- วรรณิ โสมประยูร. (2553). *เทคนิคการสอนภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้าวิชาการ.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2541). *การจัดการการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ:
เลิฟแอนด์เพรส.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2546). *การบริหารการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.

- วิวัตร พงษ์สุภา. (2544). *การศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศรียา นิยมธรรม และประภัสสร นิยมธรรม. (2525). *การสอนซ่อมเสริม* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: พีระพัฒนา.
- ศรียา นิยมธรรม และประภัสสร นิยมธรรม. (2540). *พัฒนาการทางภาษา*. กรุงเทพฯ: แวนแก้ว.
- ศิริพงษ์ เสาภายน. (2548). *หลักการบริหารการศึกษา: ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: บั๊ค พอยท์.
- สถาบันวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้. (2546). *เรียนรู้สู่คุณภาพสถานศึกษา*. ใน *เอกสารประกอบการประชุมปฏิบัติการทีมพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนในโครงการวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้เพื่อคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้.
- สนองชาติ เศรษฐศิริโรตม์. (2542). *การสอนซ่อมเสริมในโรงเรียนประถมศึกษา*. จันทบุรี: สถาบันราชภัฏรำไพพรรณีจันทบุรี.
- สมพร เชื้อพันธ์. (2547). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้วิธีการเรียนการสอนแบบสร้างความรู้ด้วยตนเองกับการจัดการเรียนการสอนตามปกติ*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. (2524). *การประเมินผลระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. (2542). *มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- สมาน แก้วคำไสย์. (2545). *บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สายัณห์ ผาน้อย. (2553). *การสอนภาษาไทยให้อ่านออกเขียนได้โดยวิธีแจกลูกสะกดคำ*. นนทบุรี: ซี.ซี.นอลติคจ้ลิ่งคส์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2. (2557 ก). *ข้อมูลพื้นฐานทางการศึกษาปีการศึกษา 2557*. ระยอง: กลุ่มนโยบายและแผน.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2. (2557 ข). *แผนปฏิบัติการราชการประจำปีงบประมาณ 2557*. ระยอง: กลุ่มนโยบายและแผน.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2550). *คู่มือประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับอุดมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (ฉบับปรับปรุง)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ. (2537). *นโยบายและแผนงานหลัก สตรีระยะยาว (2535-2554)*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2557). *คู่มือการจัด สอบประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพผู้เรียน ปีการศึกษา 2557*. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2546). *การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำเนา คมคาย. (2537). *การศึกษาเปรียบเทียบการสอนซ่อมเสริม 4 วิธี กลุ่มทักษะคณิตศาสตร์ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครสวรรค์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สิริพร ทิพย์คง. (2545). *หลักสูตรและการสอนคณิตศาสตร์*. กรุงเทพฯ: พัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2545). *หลักและวิธีสอนอ่านภาษาไทย (พิมพ์ครั้งที่ 7)*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุพล วังสินธุ์. (2542). *รูปแบบและดำเนินการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. *วารสารวิชาการ*, 2(3), 36-37.
- สุรัฐ ศิลปอนันต์. (2542). *เส้นทางสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษาไทย: แนวทางดำเนินงาน การปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สุรางค์ โส้วตระกูล. (2550). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2542). *เพิ่มสะสมงาน*. กรุงเทพฯ: ที.พี.พริ้นท์.
- เสาวลักษณ์ มาวงศ์. (2544). *การเรียนรู้พิเศษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนอนุบาล เชียงใหม่*. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาประถมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*.
- อรทัย มูลคำ. (2542). *การบูรณาการหลักสูตรและการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.

- อรพันธ์ ประสิทธิ์รัตน์. (2533). รายงานการวิจัย เรื่อง การศึกษาสภาพแวดล้อมของการ เรียน
ของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ: ภาควิชา
เทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อัจฉรา ชิวพันธ์. (2553). ภาษาพาสอน เรื่องนำรู้สำหรับครูภาษาไทย (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัญญา โพธิ์พลากร. (2545). การพัฒนาชุดกิจกรรมคณิตศาสตร์ที่เน้นทักษะการแก้ปัญหา
ทางคณิตศาสตร์ด้วยการเรียนแบบร่วมมือ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.
วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- อารีย์ คงสวัสดิ์. (2544). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อมั่นในการเรียน คณิตศาสตร์
กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3.
วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- อิงอร สุพันธุ์วิช. (2554). ภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ชุดฝึกอบรมครู. กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุมพร ตรังคสมบัติ. (2544). จิตบำบัดและการให้คำปรึกษาครอบครัว (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ:
ชั้นดำเนินการพิมพ์.
- Anderson, L. W., & Krathwohl, D. R. (2001). *A taxonomy for learning, teaching, and assessing:
A revision of Bloom's taxonomy of educational objectives*. New York: Longman.
- Astin, A. W. (1971). *The college environment*. Washington, DC: American Council on Education.
- Ausubel, D. (1963). *The psychology of meaningful verbal learning*. New York: Grune & Stratton.
- Baley, J. D. (1973). Cost-effectiveness of three methods of remedial instruction in mastery
learning and the relationship between aptitude and achievement. *Dissertation
Abstracts International*, 34, 3475-A.
- Beane, B. (1986). *Curriculum planning and development*. Massachusetts: Allyn and Bacon.
- Bloom, B. S. (1956). *Taxonomy of educational objectives, the classification of educational
goals-handbook I: Cognitive domain*. New York: McKay.
- Bloom, B. S. (1976). *Human characteristics and school learning*. New York: McGraw-Hill.
- Campbell, R. F. (1972). Aspirations, satisfaction and fulfillment. In *the human meaning of social
change*. New York: Russel Sage Foundation.

- Carter, V. G. (1973). *Dictionary of education*. New York: McGraw-Hill.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychology testing*. New York: Harper Collins.
- Cruikshank, D. R., Jenkins, D. B., & Metcalf, K. K. (2009). *The act of teaching*. Boston: McGraw-Hill.
- Kleinbaum, D. G. (1998). *Applied regression analysis and other multivariable methods*. Pacific Grove: Duxfury Press.
- Kochevar, D. E. (1975). *Individual remedial reading techniques for the classroom teacher*. New York: Parker.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Education and Psychology Measurement*, 30(3), 607-610.
- Maykut, P. S. (1984). The relationship between family variables and children's developmental performance. *Dissertation abstracts international*, 45(1), 1366-A.
- Oliva, P. F. (1992). *Developing the curriculum* (3rd ed). New York: Harper Collins.
- Person, K. R. (1993). *Discourse consideration in the hortatory speech of Phraphayom*. Master thesis, Payap University, Thailand.
- Piaget, J. (1964). *The early growth of logic in the child*. London: Routledge and Kegan Paul.
- Prescott, D. A. (1961). *The child in the educative process*. New York: McGraw-Hill.
- Sallis, E. (1993). *Total quality management in education*. London: Kogan.
- Saylor, A., & Lewis, S. (1981). *Curriculum planning for the better teaching and learning*. New York: Holt Rinehart and Winston.
- Sowell, E. J. (1996). *Curriculum: An integrative introduction*. United States of America: Merrill Prentice Hall.
- Zentner, S. M. (2001). The relationship between student discipline and student achievement: A multi-linear approach. *Dissertation Abstracts International*, 62(7), 2312-A.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย
- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย
- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

(สำเนา)

ที่ ศธ 6621/ ว 2096

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี

16 ตุลาคม 2557

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. คำโครงการวิจัย
2. เครื่องมือในการวิจัย

ด้วย นายปัญญา ก้นเกตุ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา รหัส 56950002 ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระของ เขต 2 โดยอยู่ในความควบคุมดูแลของรองศาสตราจารย์ ดร.ชร สุนทรายุทธ เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย ในการนี้คณะศึกษาศาสตร์ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัยของนิสิตในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

วิมลรัตน์ จตุรานนท์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิมลรัตน์ จตุรานนท์)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ปฏิบัติการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

ศูนย์นวัตกรรมกรรมการบริหารและผู้นำทางการศึกษา

โทรศัพท์ 0-3810-2052 โทรสาร 0-3874-5811

(สำเนา)

ที่ ศธ 6621/ ว 2869

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี

4 ธันวาคม 2557

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายปัญญา กันเกตุ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา รหัส 56950002 ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 โดยอยู่ในความควบคุมดูแลของรองศาสตราจารย์ ดร.ชร สุนทรายุทธ เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ มีความประสงค์ขออำนวยความสะดวกจากท่านในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูในสังกัดของท่าน อนึ่ง โครงการวิจัยนี้ได้ผ่านขั้นตอนการพิจารณาทางจริยธรรมการวิจัยของมหาวิทยาลัยบูรพา เรียบร้อยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

วิมลรัตน์ จตุรานนท์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิมลรัตน์ จตุรานนท์)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ปฏิบัติการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

ศูนย์นวัตกรรมกรรมการบริหารและผู้นำทางการศึกษา

โทรศัพท์ 0-3810-2052 โทรสาร 0-3874-5811

(สำเนา)

ที่ ศธ 6621/ ว 3002

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี

10 ธันวาคม 2557

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายปัญญา กั่นเกตุ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา รหัส 56950002 ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยอยู่ในความควบคุมดูแลของรองศาสตราจารย์ ดร.ธร สุนทรายุทธ เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ มีความประสงค์ขออำนวยความสะดวกจากท่านในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูในสังกัดของท่าน อนึ่ง โครงการวิจัยนี้ได้ผ่านขั้นตอนการพิจารณาทางจริยธรรมการวิจัยของมหาวิทยาลัยบูรพา เรียบร้อยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) วิมลรัตน์ จตุรานนท์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิมลรัตน์ จตุรานนท์)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ปฏิบัติการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

ศูนย์นวัตกรรมการบริหารและผู้นำทางการศึกษา

โทรศัพท์ 0-3810-2052 โทรสาร 0-3874-5811

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง **ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2**

คำชี้แจง ในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2
2. คำตอบของท่านจะไม่มีผลกระทบต่อการใช้งานในหน้าที่และสถานภาพทางราชการของท่าน แต่จะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย
3. แบบสอบถามนี้มี 2 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 เป็นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2557
 - ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ปัจจัยด้านเพื่อน ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านการสอนซ่อมเสริม
4. กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ เพราะการตอบแบบสอบถามที่ตอบครบถ้วนทุกข้อเท่านั้นจึงจะเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์และใช้ได้

ขอขอบคุณท่านเป็นอย่างสูง ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามด้วยดี

ปัญญา กั้นเกตุ

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ตอนที่ 1

เป็นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
ปีการศึกษา 2557

คำชี้แจง ตอบคำถามตามความเป็นจริง

ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ปีการศึกษา 2557

ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รายวิชาภาษาไทย มีผลคะแนนอยู่ในระดับใด

วิชาภาษาไทย เฉลี่ย.....

ตอนที่ 2

แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านหลักสูตร
ปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ปัจจัยด้านเพื่อน ปัจจัยด้านครอบครัว
ปัจจัยด้านการสอนซ่อมเสริม

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้ต้องการให้ท่าน ประเมินการระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของท่านมีพฤติกรรมอยู่ในระดับใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามระดับพฤติกรรมให้ตรงกับความเป็นจริง ตามเกณฑ์ ดังนี้

- 4 หมายถึง ระดับปัจจัยมากที่สุด
- 3 หมายถึง ระดับปัจจัยมาก
- 2 หมายถึง ระดับปัจจัยน้อย
- 1 หมายถึง ระดับปัจจัยน้อยที่สุด

ข้อ	ปัจจัย	ระดับ			
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
		4	3	2	1
	ปัจจัยด้านผู้บริหาร				
1.	ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการ				
2.	ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับบุคลากร				
3.	ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์และมีภาวะผู้นำในการพัฒนาการศึกษา				
4.	ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ต่อการปฏิบัติหน้าที่				
5.	ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้อำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้กับนักเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อย่างยั่งยืน				
6.	ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นที่ปรึกษา และเสริมสร้างกำลังใจในการจัดการเรียนรู้อย่างยั่งยืน				
7.	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำแผนงานโครงการการจัดการเรียนรู้อย่างยั่งยืน				
8.	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจแนวคิดใหม่ในการจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนอย่างยั่งยืน				
9.	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดหาสื่อในการสนับสนุนเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนอย่างยั่งยืน				
10.	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรให้มีความหลากหลายในการจัดการเรียนรู้อย่างยั่งยืน				
11.	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนการใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้อย่างยั่งยืน				
12.	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดการเรียนรู้อย่างยั่งยืน				

ข้อ	ปัจจัย	ระดับ			
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
		4	3	2	1
	ปัจจัยด้านครู				
13.	ครูส่วนใหญ่มีคุณวุฒิสอนตรงตามสาขาวิชาเอก				
14.	ครูปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพ และมีจรรยาบรรณในการปฏิบัติงาน				
15.	ครูมีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ				
16.	ครูใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน				
17.	ครูใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่างเหมาะสมตามแนวของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน				
18.	ครูดำเนินการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล				
19.	ครูมีการวัดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามสภาพจริงอย่างต่อเนื่อง และใช้วิธีการที่หลากหลาย				
20.	ครูวัดและประเมินผลผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นรายบุคคล				
	ปัจจัยด้านหลักสูตร				
21.	หลักสูตรสถานศึกษากำหนดแนวทางในการจัดประสบการณ์ของผู้เรียน โดยตรง				
22.	หลักสูตรสถานศึกษาส่งเสริมความรู้ความสามารถของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม				
23.	หลักสูตรสถานศึกษามีแนวทางข้อกำหนดการจัดการศึกษาที่จะพัฒนาให้ผู้เรียน ไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตนเอง				
24.	หลักสูตรสถานศึกษานำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม				

ข้อ	ปัจจัย	ระดับ			
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
		4	3	2	1
25.	หลักสูตรสถานศึกษาที่ดำเนินการอยู่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เหมาะสมในการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข				
26.	มีการประเมินผลในการใช้หลักสูตรและมีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง				
27.	หลักสูตรสถานศึกษามีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์สู่สาธารณชน				
ปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน (Materials)					
28.	สถานศึกษามีเอกสาร สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และครุภัณฑ์ ที่เหมาะสมและเพียงพอต่อจำนวนผู้เรียน				
29.	สถานศึกษามีนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่หลากหลายเหมาะสม ทันสมัย และเพียงพอ				
30.	ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอนภายในและภายนอกห้องเรียนที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้เพียงพอต่อจำนวนผู้เรียน				
31.	ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอนที่ใช้เป็นไปตามความมุ่งหมายของหลักสูตร				
32.	ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอนเป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน				
33.	ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้				
34.	ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอนส่งผลต่อแรงจูงใจที่ผู้เรียนต้องการศึกษา				
35.	ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอนที่ใช้ในการจัดกิจกรรมให้กับผู้เรียน เป็นที่ยอมรับของครู และนักเรียน				
36.	ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอนสามารถพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น				

ข้อ	ปัจจัย	ระดับ			
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
		4	3	2	1
ปัจจัยด้านเพื่อน					
37.	เพื่อนมีอิทธิพลต่อการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากเรื่องที่เรียน				
38.	เพื่อนช่วยส่งเสริมแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนต้องการเรียนรู้เพิ่มขึ้น				
39.	พฤติกรรมของเพื่อนมีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน				
40.	เพื่อนเป็นกำลังใจสำคัญต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน				
41.	เพื่อนมีอิทธิพลที่ช่วยเกื้อหนุนตามวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้				
42.	เพื่อนมีอิทธิพลต่อการพัฒนาความรู้ของผู้เรียน				
43.	เพื่อนมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของผู้เรียน				
44.	เพื่อนมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพของผู้เรียน				
45.	เพื่อนมีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างคุณธรรมของผู้เรียน				
46.	เพื่อนมีอิทธิพลต่อการกระตุ้นความคิดจากประสบการณ์ใหม่ ๆ				
ปัจจัยด้านครอบครัว					
47.	ครอบครัวมีอิทธิพลต่อการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากเรื่องที่เรียนอย่างต่อเนื่อง				
48.	ครอบครัวส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดแรงบันดาลใจใฝ่เรียนรู้				
49.	ครอบครัวแสดงออกทางพฤติกรรมในการส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน				
50.	ครอบครัวมีอิทธิพลในการสร้างกำลังใจที่สำคัญต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน				
51.	ครอบครัวมีอิทธิพลต่อการพัฒนาความรู้ของผู้เรียน				
52.	ครอบครัวมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของผู้เรียน				
53.	ครอบครัวมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพของผู้เรียน				
54.	ครอบครัวมีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างคุณธรรมของผู้เรียน				

ข้อ	ปัจจัย	ระดับ			
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
		4	3	2	1
55.	ครอบครัวแสดงการยอมรับและการชมเชยแก่ผู้เรียนส่งผลต่อการเรียนรู้				
56.	ครอบครัวเอาใจใส่ตามบทบาทและหน้าที่ต่อการเรียนรู้และพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้เรียน				
ปัจจัยด้านการสอนซ่อมเสริม					
57.	ผู้เรียนได้รับการสอนซ่อมเสริมนอกเวลาเรียนปกติ				
58.	การคัดเลือกผู้เรียนที่มีข้อบกพร่องหรือประสบปัญหาทางการเรียนเป็นรายบุคคลใช้เกณฑ์ที่เหมาะสม				
59.	การเลือกวิธีการสอนซ่อมเสริมให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละบุคคลเพื่อเสริมทักษะต่าง ๆ				
60.	การจัดเตรียมสื่อ ประกอบการสอนซ่อมเสริมเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถทางการเรียนยิ่งขึ้น				
61.	มีการวัดและประเมินผลความก้าวหน้าทางการเรียนของผู้เรียนหลังจากการสอนซ่อมเสริม				
62.	การบันทึกผลการสอนซ่อมเสริมของผู้เรียนในการพัฒนาเป็นรายบุคคล				

ขอขอบคุณท่านเป็นอย่างสูง ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามด้วยดี

ภาคผนวก ก

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (*IOC*: Item objective concurrence)

ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ					ค่าดัชนีความ สอดคล้อง (IOC)
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
1.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
2.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
3.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
4.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
5.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
6.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
7.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
8.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
9.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
10.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
11.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
12.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
13.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
14.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
15.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
16.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
17.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
18.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
19.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
20.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
21.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
22.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
23.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
24.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
25.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00

ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ					ค่าดัชนีความ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	สอดคล้อง (IOC)
26.	+1	+1	+1	0	+1	.80
27.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
28.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
29.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
30.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
31.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
32.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
33.	+1	+1	+1	0	+1	.80
34.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
35.	+1	+1	+1	0	+1	.80
36.	+1	+1	+1	0	+1	.80
37.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
38.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
39.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
40.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
41.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
42.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
43.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
44.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
45.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
46.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
47.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
48.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
49.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
50.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
51.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
52.	+1	+1	+1	0	+1	.80
53.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00

ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ					ค่าดัชนีความ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	สอดคล้อง (IOC)
54.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
55.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
56.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
57.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
58.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
59.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
60.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
61.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
62.	+1	+1	+1	+1	+1	1.00

ภาคผนวก ง

คำอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถาม

ตารางที่ 22 (ต่อ)

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (r)
41.	.665	52.	.440
42.	.596	53.	.282
43.	.637	54.	.729
44.	.690	55.	.761
45.	.666	56.	.442
46.	.532		ปัจจัยด้านการสอนซ่อมเสริม
	ปัจจัยด้านครอบครัว	57.	.524
47.	.659	58.	.433
48.	.729	59.	.424
49.	.248	60.	.576
50.	.453	61.	.506
51.	.399	62.	.532

หมายเหตุ: ค่าความเชื่อมั่น (α) ของแบบสอบถามทั้งหมดเท่ากับ .963